

I to je moguće

Prvi neposredni izbori za nacionalno-manjinska vijeća u Srbiji su za nama. Preciznije, prvi neposredni izbori za šesnaest manjina, dok je hrvatska (i slovenska) nacionalna zajednica svoje vijeće i ovaj put izabrala posredstvom elektorske skupštine – odnosno posredstvom izbornika koji su prikupili po 100 ovjerenih potpisa. Većinu – osamnaest vijećničkih mjesta, u Hrvatskom nacionalnom vijeću osvojila je lista Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini uz potporu Pučke kasine 1878 i pojedinih hrvatskih udruga, dok je jedanaest vijećničkih mjesta osvojila Hrvatska lista za europsku Srbiju koju su činili članovi Demokratske stranke, Demokratske zajednice Hrvata i pojedinih hrvatskih udruga. Svećenika Katoličke crkve bilo je i na jednoj i na drugoj strani. Iz priloženog se da vidjeti kako su u hrvatskoj zajednici sve kombinacije moguće, koalicije su stvorene između donedavnih ljutih protivnika (DSHV i Pučka kasina), a DZH koji je pokušao uskočiti u raskinuti savez između Saveza vojvođanskih Mađara i DSHV-a na općim izborima (bez mnogo uspjeha) sada je podržao koalicijske partnere DSHV-a na lokalnoj, pokrajinskoj i republičkoj razini. I to je moguće. I to je politika. No, na koncu, sudeći prema izjavama članka jedne i druge liste svi su zadovoljni. I s jedne i s druge strane čuju se pomirljive poruke i obećanje konstruktivnog rada bez suvišnih svađa i sukoba. Pa ipak, poučeni iskustvom proteklih godina hrvatske manjinske samouprave u kojoj je uvijek bilo više svađa nego konstruktivnog rješavanja problema na korist hrvatske zajednice, ne možemo ne zapitati se – je li to moguće?

J. D.

Sve zainteresirane osobe koje bi željele obavljati posao kolportera tjednika »Hrvatska riječ« na dogovor se mogu javiti u Uredništvo NIU »Hrvatska riječ« na adresi Trg cara Jovana Nenada 15/II.

Poziv

Hrvatska riječ je jedini tjednik u Republici Srbiji na hrvatskom jeziku koji informira čitatelje o događanjima u hrvatskoj zajednici. Ovim putem pozivamo elektore, kao i sve one koji su imali ovlasti za prikupljanje potpisa za elektore, da se pretplate na naš tjednik uz popust od 20 posto. Dokaz o uplati pretplate možete prosljediti faxom ili mailom ili osobno u redakciji Hrvatske riječi, Trg cara Jovana Nenada 15/II.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Davor Božinović razgovarao s posebnim izaslanikom glavnog tajnika UN-a za Kosovo Lambertom Zannierom
HRVATSKA JE PRIMJER ZEMLJAMA U OKRUŽENJU..... 6

Hrvatska i Srbija potpisale sporazum o vojnoj suradnji
JOŠ JEDAN VELIKI KORAK U NORMALIZACIJI ODNOSA..... 7

TEMA

Nacionalne manjine u Republici Srbiji izabrale nova vodstva

JAČANJE KULTURNE AUTONOMIJE I POLITIČKOG UTJECAJA..14-15

INTERVJU

Dr. sc. Slaven Bačić, nositelj Hrvatske liste – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i hrvatske udruge

HNV MORA POSTATI PRAVI HRVATSKI DOM.....12-13

DOPISNICI

Hrvatski u srijemskomitrovačkim školama

NASTAVA U SVIH PET OSNOVNIH ŠKOLA.....23

Veliki poplavni val na području grada Sombora

ŠTETA VIDLJIVA NA SVAKOM KORAKU.....25

REPORTAŽA

Tijelovo u subotičkoj katedrali
PREDSTAVLJENI I OVOGODIŠNJI BANDAŠI I BANDAŠICA.....28

KULTURA

Radni susret predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini
VELIK BROJ MANIFESTACIJA – UPITNA VIDLJIVOST.....32-33

SPORT

Josip Vojnić Tunić, potpredsjednik KK Bačka

PLANOVI LJEPŠE BUDUĆNOSTI.....47

SURADNJA DVIJU POLICIJA

U Zagrebu uhićen srpski kriminalac, za ostalima se traga

U Zagrebu je u utorak uhićen *Sretko Kalinić*, kriminalac osuđen u odsutnosti na 30 godina zatvora zbog sudjelovanja u ubojstvu premijera *Zorana Đinđića*. Ovaj pripadnik zemunskog klana uhićen je nakon što je u zagrebačkom predgrađu Rakitje pronađen s dvjema prostrelnim ranama u predjelu trbuha i grudi. Navodno je zagrebačkoj policiji sam rekao kako ga je iz vatrenog oružja ranio drugi kriminalac iz istog klana *Miloš Simović*, također u odsutnosti osuđen na dugogodišnju robiju. Obojica su od 2003. nedostupni pravosudnim tijelima Republike Srbije, a pretpostavljalo se da se kriju u zemljama regije.

Direktor srbijanske policije *Milorad Veljović* istu je večer izjavio kako se u Hrvatskoj pretresaju određene lokacije, te kako očekuje da će i Miloš Simović biti uhićen tijekom srijede.

Odbjegli pripadnik zemunskog klana *Sretko Kalinić* važio je, prema svjedočenjima, za jednog od najsurovijih pripadnika te kriminalne skupine. U atentatu na *Zorana Đinđića* on je osiguravao izvršenje zločina, i nije bio izravno u prostoriji odakle je *Zvezdan Jovanović* pucao na premijera. *Kalinić*, inače rodom Zadrani, osim za ubojstvo premijera *Đinđića* u odsustvu je osuđen i na 40 godina zatvora zbog sudjelovanja u 19 ubojstava, trima otmicama i dvjema terorističkim akcijama. Na Interpolovoj tjeratici nalazi se već sedam godina.

Veljović je objasnio i kako se u suradnji s hrvatskom policijom nastavlja rad na otkrivanju i drugih pripadnika zemunskog klana. Rekao je kako srpska i hrvatska policija imaju zajedničke operativne timove koji rade na svim težim kaznenim djelima.

»Ono što je bitno je da nema nijednog težeg kaznenog djela koje je izvršeno na teritoriju Srbije i Hrvatske na čijem rješavanju mi nećemo surađivati«, rekao je on.

DAVOR BOŽINOVIĆ RAZGOVARAO S POSEBNIM IZASLANIKOM GLAVNOG TAJNIKA UN-A ZA KOSOVO LAMBERTOM ZANNIEROM

Hrvatska je primjer zemljama u okruženju

Posebni izaslanik predsjednice Vlade Republike Hrvatske za jugoistočnu Europu i državni tajnik za politička pitanja *Davor Božinović* primio je u petak, 4. lipnja, posebnog izaslanika glavnog tajnika UN-a za Kosovo *Lamberta Zanniera*. Posebni izaslanik *Zannier* obavijestio je državnog tajnika *Božinovića* o aktualnom stanju te izazovima s kojima se susreće misija UN-a na Kosovu. Osvrnuo se pritom i na sigurnosnu, socijalnu i ekonomsku situaciju koja bitno utječe na razvoj tamošnjih unutrašnjopoli-

Razgovaralo se i o položaju hrvatske manjine na Kosovu: Lamberto Zannier i Davor Božinović

litičkih odnosa. Također je istaknuo kako Republika Hrvatska u kontekstu regionalnih pitanja može poslužiti kao primjer svim zemljama regije. Sugovornici su razmijenili mišljenja o mogućnostima sudjelovanja Hrvatske u pospješivanju općeg stanja na Kosovu, a razmijenjena su i stajališta o regionalnoj suradnji te posebno odnosima unutar CEFTA-e. Izražena je pritom obostrana podrška procesu jačanja kako bilateralnih, tako i regionalnih odnosa zemalja jugoistočne Europe.

Državni tajnik *Božinović* iskazao je poseban interes za pripadnike hrvatske zajednice na Kosovu, njihov trenutačni položaj i perspektive u svjetlu opće situacije na tom području. Na kraju razgovora državni tajnik *Božinović* izvijestio je sugovornika i o suradnji Republike Hrvatske sa susjedima te hrvatskim nastojanjima u cilju prosperiteta i sigurnosti cijele regije.

PREDSTAVNICI SRBA IZ HRVATSKE USKORO U SUBOTICI I SOMBORU

Susret političkih predstavnika manjina

Na poziv Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini politički predstavnici srpskog naroda iz Republike Hrvatske posjetit će Suboticu i Sombor 21. lipnja. Izaslanstvo – kojeg će činiti potpredsjednik hrvatske

Intenzivna suradnja: detalj s prošlogodišnjeg susreta

Vlade *Slobodan Uzelac*, predsjednik Srpskog narodnog vijeća *Milorad Pupovac* i drugi – posjetit će, među ostalim, sjedište DSHV-a, Hrvatsko nacionalno vijeće, kao i lokalne vlasti u Subotici i Somboru.

Ovo je redoviti godišnji susret političkih predstavnika Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji.

I HRVATI U ŠIDU OSNIVAJU SVOJU UDRUGU

Čuvanje identiteta, kulture i tradicije

U Srijemu će danas (petak, 11. lipnja) biti osnovana još jedna hrvatska udruga – Hrvatsko kulturno društvo »Šid«. Osnivačka skupština zakazana je za 19,30 u crkvenom dvorištu u Šidu, Vuka Karadžića 3. Skupštini će prethoditi misno slavlje (u 18 sati, župna crkva Presvetoga Srca Isusova, Cara Dušana 18), a očekuje se dolazak brojnih uzvanika i gostiju.

Inicijativni odbor za osnivanje HKD »Šid« objavio je kako će nova udruga raditi na čuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta, kulture i tradicije u općini Šid. Članovi inicijativnog odbora su *Josip Hodak*, *Josip Pavlović* i *Marija Pavlović*.

HRVATSKA I SRBIJA POTPISALE SPORAZUM O VOJNOJ SURADNJI

Još jedan veliki korak u normalizaciji odnosa

Hrvatska i Srbija postigle su još jedan veliki korak u normalizaciji odnosa. Naime, hrvatski ministar obrane *Branko Vukelić* i njegov srpski kolega *Dragan Šutanovac* u utorak su potpisali bilateralni sporazum o vojnoj suradnji.

Ministri su najavili i kako bi hrvatska i srpska vojna proizvodnja, zbog velike sličnosti u proizvodima, mogle zajednički nastupiti na svjetskom tržištu vojne opreme. Šutanovac se tom prilikom i pohvalio kako je srpska vojna industrija u posljednje tri

sudjelovanju hrvatskih vojnika u misiji KFOR-a na Kosovu.

»Hrvatska time snažno doprinosi regionalnoj stabilnosti i vrlo nam je stalo da ne smanjujete broj pripadnika«, pojasnio je Šutanovac.

Na pitanje – planira li Srbija priključenje vojnom savezu NATO, Šutanovac je samo rekao kako je članstvo u Partnerstvu za mir za sada dovoljno.

Nekoliko dana prije potpisivanja sporazuma u Zagrebu, beogradski tjednik NIN objavio je razgovor s Draganom Šutanovcem, u kome je on najavio taj događaj.

dodao je kako je Hrvatska posljednja zemlja u regiji s kojom Srbija potpisuje takav sporazum, ali i zemlja s kojom je Srbija imala ratna iskustva te zemlja koja i danas ima traume iz devedesetih godina, i to znatno veće nego što ih ima Srbija.

»Sama činjenica da ću posjetiti Hrvatsku, u funkciji ministra obrane, pokazuje da postoji želja s obje strana da se konačno neke stvari pomaknu nabolje«, rekao je Šutanovac dodajući, kako će poslije potpisa sporazuma biti otvorena mogućnost da vojske dviju zema-

Zajedno i u mirovne misije:
ministri Branko Vukelić i Dragan Šutanovac u Zagrebu

»Naše dvije zemlje imaju niz otvorenih pitanja, a ovakav i slični sporazumi doprinijet će njihovu rješavanju«, izjavio je novinarima Šutanovac neposredno nakon potpisivanja sporazuma u hrvatskom Ministarstvu obrane.

Ministar Vukelić je istaknuo kako je Hrvatska već potpisala takav sporazum sa svim susjednim zemljama te da ne očekuje pretjeranu reakciju javnosti. Ovaj će dogovor urediti suradnju dviju vojski na području obrazovanja te razmjene kadrova, ali i vojne industrije.

»Ne očekujem nikakve kritike, jer ovo je korak više u normalizaciji odnosa i stabilizaciji regije«, objasnio je Vukelić.

godine imala velike uspjehe na međunarodnom tržištu te dodao kako će za nekoliko mjeseci odlične gopodarske rezultate okruniti i potpisivanjem ugovora vrijednog milijardu dolara.

Osim potpisivanja sporazuma, Jutarnji list navodi kako su ministri razgovarali i o hrvatskom sudjelovanju u mirovnim misijama te prikupljenom iskustvu. Iako i Srbija ima svoje vojnike u mirovnim misijama u Liberiji, Čadu, Obali Bjelokosti te Kongu, a do kraja godine i u Libanonu te na Cipru, Šutanovac je istaknuo kako je upravo Hrvatska regionalni lider u tome.

Također, posebno je zahvalio na

Šutanovac s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem

»Poslije svih ratova prvi se put bilateralno sastaju vojske Srbije i Hrvatske te ćemo potpisati sporazum o suradnji u području obrane. To je povijesni sporazum kojim ćemo staviti točku na mračnu prošlost koju ne smijemo zaboraviti, ali od koje moramo naučiti kako da bolje surađujemo u budućnosti«, rekao je tada za NIN Šutanovac.

Srbijanski ministar obrane

lja organiziraju zajedničke vježbe, treninge, edukacije, razmjene iskustava, informacija i slično.

»Hrvatska je u proteklom razdoblju profesionalizirala vojsku, participira već dugo u Partnerstvu za mir, ona je sad ušla i u NATO. To je zemlja koja sudjeluje u velikom broju mirovnih misija, a to je budućnost i srbijanske vojske«, rekao je Šutanovac.

IDUĆEG TJEDNA SJEDNICA MEĐUVLADINOG MJEŠOVITOG POVJERENSTVA ZA MANJINE U ZAGREBU I VUKOVARU

Provjera onoga što jest, a što nije učinjeno

Idućeg tjedna u Hrvatskoj će biti održana sjednica Međuvladinog mješovitog povjerenstva za manjine Republike Hrvatske i Republike Srbije na kojoj će se razmatrati što je od zacrtanih zaključaka s prethodne sjednice ostvareno, a što još nije. Dvodnevna sjednica će se 17. lipnja održati u Zagrebu, a 18. lipnja u Vukovaru. Članovi ovoga povjerenstva u izaslanstvu Republike Srbije su uime hrvatske zajednice *Petar Kuntić*, *Slaven Bačić* i *Branko Horvat*.

Zadaća povjerenstva je praćenje Sporazuma o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i srpske manjine u Republici Hrvatskoj, koji je nakon nekoliko godina pregovaranja potpisan u Beogradu 15. studenog 2004. godine, a ratificiran u objema državama 2005. godine. Temeljem navedenog Sporazuma do sada su održana tri zasjedanja Međuvladinog mješovitog povjerenstva čija je zadaća pratiti provedbu Sporazuma i predlaganje mjera na poboljšanje statusa nacionalnih manjina u jednoj i drugoj državi.

NA ELEKTORSKOJ SKUPŠTINI U SUBOTICI IZABRAN NOVI SAZIV HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

DSHV preuzeo odgovornost

*Hrvatska lista – DSHV i hrvatske udruge imat će 18 vijećnika,
a Hrvatska lista za europsku Srbiju 11 * Programi slični, u nekim elementima i identični*

Sudeći prema programima koje su izložili nositelji dviju lista, budući saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća složno će, bez većih problema i sukobljavanja, raditi na ostvarivanju kulturne autonomije Hrvata u Srbiji, u četirima područjima za koja je nadležno ovo tijelo – obrazovanju i informiranju na hrvatskom jeziku te na polju kulture i službene uporabe jezika.

Ipak, odlučujuću riječ u sljedeće četiri godine će imati Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, čija je lista pobijedila na izborima i koji će uskoro formirati izvršna tijela, dok će se nositelj njihove liste pod nazivom Hrvatska lista – DSHV i hrvatske udruge dr. *Slaven Bačić* kandidirati i najvjerojatnije biti izabran za predsjednika HNV-a. Ova je lista,

od ukupno 29 vijećnika koji čine manjinski parlament Hrvata, osvojila 18 vijećničkih mjesta, dok je Hrvatska lista za europsku Srbiju, koju čine članovi Demokratske stranke, Demokratske zajednice Hrvata i nestranačke ličnosti i čiji je nositelj *Petar Balažević*, osvojila 11 vijećničkih mjesta.

SRODNI CILJEVI I PROGRAMI

U svojim izbornim programima i jedan i drugi nositelj liste, dr. *Slaven Bačić* i *Petar Balažević*, istaknuli su nezadovoljavajuću razinu u ostvarivanju manjinskih prava Hrvata u Srbiji, odnosno neučinkovitost i pristranost u dosadašnjem radu HNV-a, te nedovoljnu skrb i ulaganje u postojeće institucije, udruge i programe. I

u jednom i u drugom programu istaknuto je kako HNV ne smije biti svrha sam sebi već da kapaciteti i resursi, kadrovski ali i financijski trebaju biti korišteni i za ostvarivanje programa hrvatskih

udruga. Također je i u jednom i u drugom programu istaknuto kako vrata Hrvatskog nacionalnog vijeća trebaju biti uvijek otvorena za sve Hrvate i hrvatske udruge i institucije, bez obzira kojoj opciji

Elektorskom skupštinom predsjedavao je Josip Gabrić

Novi vijećnici HNV-a

Vijećnici s Hrvatske liste Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i hrvatskih udruga su: dr. Slaven Bačić, Mata Matarić, Josipa Vojnić Tunić, Zlatko Načev, Andrija Adin, Verica Kujundžić, Petar Kuntić, Martin Bačić, Snežana Periškić, Josipa Ivanković, Mato Groznica, Vesna Petreš, Željko Pakledinac, Darko Sarić Lukendić, Katarina Petrović, Antun Borovac, Mirko Ostrogonac i Marijana Čović.

Vijećnici s Hrvatske liste za europsku Suboticu su: Petar Balažević, Andrija Kopilović, Ines Volarić, Grgo Tikvicki, Stanko Krstin, Olga Perušić, Karlo Logo, Đorđe Čović, Tamara Lerić, Slaven Dulić i Zvonko Tadijan.

pripadali i bez obzira na razlike u mišljenjima i političkim stavovima, te da novo Vijeće treba raditi u interesu svih Hrvata u Srbiji.

Nakon završetka izbora, pak, i s jedne i s druge strane izražena je želja za konstruktivnom suradnjom i zajedničkim radom za boljitak hrvatske zajednice u Srbiji, te su najavljeni dogovori oko formiranja izvršnih tijela Vijeća. Rok za konstituiranje svih nacionalnih vijeća je 29. lipnja, ali je najavljeno kako će se njihovom formiranju pristupiti i prije krajnjeg roka, kako bi se izbjegli godišnji odmori i problemi koji idu s time.

OVLATATI NADLEŽNOSTIMA KOJE ZAKON DAJE

Elektorsku skupštinu Hrvatskog nacionalnog veća, kojom je kao

Svetozar Čiplić

najstariji elektor predsjedavao Josip Gabrić, otvorio je ministar za ljudska i prava nacionalnih

manjina Svetozar Čiplić, a otvorenju skupštine nazočio je i šef Misije OEES-a u Srbiji veleposlanik Dimitros Kipreos.

Ministar Čiplić je ponovio kako je zakon o nacionalnim vijećima omogućio da je slobodna volja svake nacionalne manjine opredi-

jeliti se na koji će način birati svoje nacionalno vijeće. »S druge strane, ono što je bitno je da ova elektorska skupština treba svojim radom, načinom rada i atmosferom izabrati nacionalno vijeće koje će imati punu političku legitimaciju i punu pravnu legitimaciju, kako bi Hrvati

Falsifikat u pokušaju

Početak elektorske skupštine obilježio je i pokušaj falsificiranja potpisa Marka Leke, elektora koji nije bio u mogućnosti doći na sjednicu, ali je njegovo izborničko pravo pokušao iskoristiti njegov brat blizanac. Na ovaj pokušaj zlorababe reagirao je Martin Bačić te je zatražio da brat blizanac napusti sjednicu, što je ovaj i učinio. Marko Leko je član Demokratske zajednice Hrvata, stranke koja je na ovim izborima podržavala Hrvatsku listu za europsku Srbiju, a predsjednik te stranke Đorđe Čović je izabran za vijećnika na ovoj listi.

Dvije strane

Elektori su u Velikoj vijećnici Gradske kuće sjedili svatko na svojoj strani, a tijekom skupštine su se naizmjenično čula negodovanja i dobacivanja. Sa strane Hrvatske liste DSHV-a i hrvatskih udruga s negodovanjem je praćena vijest o pokušaju falsifikata, dok su se iz redova Hrvatske liste za europsku Srbiju čuli povici negodovanja tijekom glasovanja kada su elektori druge strane čelniku DSHV-a Petru Kuntiću pokazivali glasački listić s imenom nositelja i brojem liste za koju su glasovali.

u Srbiji svojim novim nacionalnim vijećem ovladali punim kapacitetom i nadležnostima koje Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina daje i kako bi nesmetano u ime i za račun Hrvata u Srbiji i u Vojvodini vršilo nadležnosti manjinske samouprave», kazao je Čipčić.

Čipčić je dodao kako nacionalno vijeće nakon što bude konstituirano i kada budu formirana tijela treba preuzeti sve one nadležnosti koje čine manjinsku samoupravu i raditi sve »one stvari koje podrazumijevaju očuvanje i razvijanje nacionalnog identiteta, a isto tako očuvanje i razvijanje integriranosti u svoju državnu zajednicu«. Pozdravljajući nazočne zaželio je da, kad nacionalno vijeće bude formirano, ono dobro surađuje s Ministarstvom za ljudska i manjinska prava u atmosferi tolerancije i demokracije, »jer ono što svi koji smo vezani za Vojvodinu, ili živimo u njoj, znamo jest da je Vojvodina, posebice Subotica, rodno mjesto tolerancije«.

Izbornu skupštinu pratili su predstavnici domovine matičnog naroda – generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* i konzul-savjetnik *Anto Franjić*.

Jasminka Dulić

Josip Ivanković, elektor Pučke kasine

Očekujemo značajno drugačiji rad

Očekujemo da će rad Hrvatskog nacionalnog vijeća biti značajno drugačiji nego do sada. Bez obzira što je i u prethodnom razdoblju DSHV vodio Vijeće, mislim da sada mora biti promjene i da jednostavno rezultati moraju biti mnogo, mnogo bolji. Mora se znati za svakog pojedinca zašto ne radi što treba, mora se znati tko radi, zašto radi i da ljudi preuzmu odgovornost. Mislim da će to tako biti i da ćemo moći rezultate druga-

čije promatrati. Ako ne, mi ćemo biti u oporbi. Mi ćemo i dalje govoriti: 'Ljudi, nije dobro', ako nije dobro. Kritizirali smo prije, kritizirat ćemo i ubuduće ako bude problema s radom. Sad smo se dogovorili, napravili smo kompromis, ispoštovali dogovor i nema problema. Pučka kasina ima jednu članicu u Vijeću, to je Josipa Ivanković, na Hrvatskoj listi DSHV i hrvatske udruge.

Rezultati izbora

Na skupštini je od 137 elektora, čije su prijave bile prihvaćene, bilo prisutno 134 elektora. Ukupno je glasovalo 133 elektora – za dvije izborne liste. Izborna lista Hrvatska lista za europsku Srbiju, čiji je podnositelj Petar Balažević, dobila je 51 glas, odnosno 11 članova u nacionalnom vijeću, dok je lista Hrvatska lista DSHV i hrvatske udruge, čiji je podnositelj dr. Slaven Bačić, osvojila 82 glasa i osigurala većinu u nacionalnom vijeću s 18 svojih predstavnika.

Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Pravda je pobijedila

»Poslije više mjeseci rada uslijedila je pobjeda na ovim izborima. Doista mislim da se nitko od ovih 133 nazočnih elektora nije nadao da će razlika biti ovakva. Sada se ne treba pretjerano radovati već treba naći dovoljno mudrosti da se napravi dobra izvršna vlast i da se počne raditi, jer zaostajemo u svim segmentima u ovim četirima područjima koja su definirana zakonom. Znali smo kako za 'protivnika' imamo momentalno najjaču političku stranku u srpskom političkom miljeu, to jest Hrvate iz te političke stranke, koji su sigurno puno iskusniji u izborima u odnosu na DSHV. Međutim, i DSHV sada ima dovoljno ljudi

koji se mogu aktivno uključiti u ovakve izazove kao što su izbori za nacionalno-manjinsko vijeće, što smo i dokazali. No, mislim da je pravda prije svega pobijedila jer smo mi skupili skoro 8000 ovjerenih potpisa diljem Vojvodine i unaprijed se moralo znati tko će pobijediti. Prva sjednica će, smatram, pokazati da će hrvatska opcija, DSHV i hrvatske udruge koje su pobijedile i imaju 18 vijećnika, preuzeti najveći dio odgovornosti u izvršnoj vlasti. U svakom slučaju nećemo uraditi onako kako se uradilo s prvim nacionalnim vijećem, da je pobjednik uzeo sve a da iz oporbe nije uzeo nikoga. Mi ćemo sada krenuti u dogovore, ali mislimo da ključni resori trebaju pripasti nama», kazao je Petar Kuntić nakon završenih izbora.

Nositelj ove liste je predsjednik Hrvatskog akademskog društva, a podržali su je Pučka kasina 1878, kao i udruge iz Rume, Srijemske Mitrovice, Plavne i Šida.

Kritika i Srbije i Hrvatske

Skupu se obratio elektor Blaško Temunović, koji je predstavnicima Vlade Republike Srbije uputio oštre zamjerke na postojeći Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, a predstavnicima Republike Hrvatske isto tako oštre zamjerke na skrb države matičnog naroda prema hrvatskoj nacionalnoj manjini u Srbiji.

Zbog postojećeg diskriminirajućeg i netolerantnog zakona, smatra Temunović, sadašnja elektorska skupština ima 30 posto manje izbornika, jer su se prema novom zakonu potpisi morali ovjеровiti kod općinskih ili sudskih ovjеровitelja, a što se, prema njegovom mišljenju, kosi s ustavnim odredbama. Prema njegovom mišljenju Republika Srbija smišljeno provodi asimilaciju, što je potkrijepio time da hrvatska

Blaško Temunović

Petar Balažević, nositelj izborne liste »Hrvatska lista za Europsku Srbiju«

Bit ćemo konstruktivni partneri

Veoma sam zadovoljan rezultatima izbora i podrškom gotovo 40 posto elektora našoj listi. Budući da ćemo u HNV-u imati značajnu grupu vijećnika, vjerujem da ćemo moći raditi na ostvarenju ciljeva koje smo definirali u izbornom programu. Najvažnije je da HNV radi, da njegovo izvršno tijelo i odbori funkcioniraju, te da u demokratskom ozračju razmatramo i donosimo odluke. Spremnii smo za razgovore o izboru vodstva HNV-a i svih njegovih tijela, no od toga je važnije da se dogovorimo o ciljevima hrvatske zajednice koje u idućem mandatu svi skupa želimo ostvariti, i u tome će vijećnici s naše liste biti konstruktivni. Elektorska skupština je, kao što smo vidjeli, protekla u opuštenom ozračju i želja mi je da i HNV bude mjesto razgovora i dogovora, a ne više sukoba kao prethodnih godina.

Moram, međutim, napomenuti i kako se ime elektora Marka Leke, koji nije sudjelovao u radu elektorske skupštine, a čiji je potpis netko želio falsificirati, u medijima pogrešno vezuje za Hrvatsku listu za europsku Srbiju. Odsutni elektor nije bio s naše liste, niti ga ja uopće poznajem. Žalosno je da je netko pokušao iznevjeriti demokratske principe i falsificirati njegov potpis, što baca sjenu na inače veoma tolerantno ozračje u kome se elektorska skupština odvijala, i ovakvi pokušaji zaslužuju najoštriju osudu.

zajednica nema zajamčeni mandat u republičkom parlamentu kao što to imaju Srbi u Republici Hrvatskoj, na primjer. »S druge strane, veliku odgovornost ima i Republika Hrvatska koja je stajala po strani nezainteresirana i svjesno žrtvovala Hrvate u Srbiji radi dobrosusjedskih odnosa i budućih europskih integracija te su zbog toga Hrvati u Srbiji građani drugog reda«, kazao je među ostalim Temunović te je istaknuo kako »ne smijemo zaboraviti torturu srpskih vlasti u razdoblju od

1991. do 2000. godine koja je počivala na strahu i nehumanom mobiliziranju Hrvata u ratu protiv Hrvatske, što nema niti jednog opravdanja«, te je pozvao predstavnika Vlade Republike Srbije da se javno isprika Hrvatima u Srbiji za to, a da Narodna skupština donese deklaraciju »u kojoj će se isprikati svim nacionalnim manjinama koje ste žrtvovali radi vaših interesa«.

DR. SC. SLAVEN BAČIĆ, NOSITELJ HRVATSKE LISTE – DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI I HRVATSKE UDRUGE

HNV mora postati pravi Hrvatski dom

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Na izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće održanim u nedjelju, 6. lipnja, lista kojoj je na čelu dr. sc. *Slaven Bačić* osvojila je većinu glasova i time joj je omogućeno da kandidira čelne pozicije u budućem Vijeću. Dr. sc. Bačić kandidirat će se za predsjednika budućeg saziva HNV-a i s obzirom na odnos snaga u Vijeću najvjerojatnije i obnašati tu dužnost u sljedeće četiri godine. S dr. sc. Bačićem smo razgovarali o njegovim temeljnim programskim usmjerenjima, ciljevima djelovanja i o tome kako vidi funkcioniranje budućega HNV-a.

HR: Hrvatska lista – DSHV i hrvatske udruge, kojoj ste vi na čelu, pobijedila je na izborima za Hrvatsko nacionalno vijeće. Slijedi konstitutivna sjednica HNV-a na kojoj ćete se kandidirati za predsjednika Vijeća. Koja su polazišta ili temeljne odrednice vašega programa?

Temeljne odrednice programa naše liste su izgradnja HNV-a kao funkcionalne, demokratski ustrojene i respektabilne institucije i njegova otvorenost za javnost; izravno financiranje programa iz kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika; dosljedno i beskompromisno zalaganje za provođenje manjinskih prava zajamčenih unutarnjim i međunarodnim propisima; konstruktivnost i prevaga pozitivnog pristupa; djelovanje HNV-a mora biti isključivo okrenuto svim subjektima u zajednici a ne biti svrha samom sebi; i na koncu, korištenje dosadašnjih iskustava.

HR: Koja je ključna zadaća HNV-a u sljedećem razdoblju?

Među ključnim zadaćama HNV-a u sljedećem razdoblju jest njegova daljnja normativna i kadrovska izgradnja. To najprije podrazumijeva usklađivanje temeljnih pravnih akata sa Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, ali

ujedno i, polazeći od dosadašnje prakse i iskustava, stvaranje pravnih mehanizama koji će omogućiti učinkovito funkcioniranje HNV-a. No, učinkovito djelovanje jedne od najvažnijih profesionalnih institucija, kakav je HNV, zahtijeva i stručnu kadrovsku strukturu uposlenika, dužnosnika, ali i samih vijećnika, što držim jednom od najprioritetnijih aktivnosti!

HR: Koji će biti vaši glavni ciljevi djelovanja u budućem HNV-u?

Sâmo djelovanje HNV-a koje će provoditi vijećnici s naše liste bit će primarno usmjereno na dosljedno provođenje manjinskih prava zajamčenih Zakonom o nacionalnim vijećima, međudržavnim sporazumom između Srbije i Hrvatske o zaštiti manjina, ali i drugim multilateralnim međunarodnim sporazumima kojima je pristupila Republika Srbija! Čini mi se važnim istaknuti kako su nam neka od zajamčenih prava još uvijek uskraćena (primjerice zajamčeni mandati uopće, ili pak obično implementiranje službene uporabe hrvatskoga jezika u selima), ili nam se ograničavaju (primjerice pravo na obrazovanje iz udžbenika na hrvatskom jeziku od strane nastavnoga kadra koji zna hrvatski jezik), ili se čak dosegnuta razina želi umanjiti (smanjenje opsega čujnosti radijskih postaja koje emitiraju program na hrvatskom jeziku). Stoga će cjelokupno djelovanje budućih vijećnika HNV-a s Hrvatske liste – DSHV i hrvatske udruge biti usmjereno na dosljedno i beskompromisno zalaganje za ostvarivanje svih ljudskih i manjinskih prava Hrvata u Vojvodini i Srbiji u svim sredinama gdje žive, te na postizanje istinske ravnopravnosti Hrvata s pripadnicima drugih manjinskih zajednica, ali i svim ostalim građanima, uključujući i ostvarivanje punog nacionalnog integriteta i ljudskog dostojanstva pripadnika hrvatske manjinske zajednice.

HR: Koje su udruge podržale vaš program?

Koalicijsku listu okupljenu oko DSHV-a čine i predstavnici više hrvatskih udruga, među ostalim, to su: HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, HKUD »Ljutovo« iz Ljutova, HKUD »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, HKPD »Đurđin« iz Đurđina, Pučka kasina 1878., Hrvatsko akademsko društvo, zatim HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani, HKUPD »Matoš« iz Plavne, HKUPD »Mostonga« iz Bača i druge. Posebno bih želio naglasiti da je našu listu podržalo svećenstvo Srijemske biskupije i redovničke zajednice u ovoj biskupiji, što se vidjelo i po brojnosti elektora članova srijemskih udruga: Zajednica Hrvata »Ilija Okrugić« iz Zemuna, Zajednica hrvatske mladeži iz Zemuna, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice, HKUD »Sveta Barbara« iz Iriga, HKD »Šid« u osnivanju...

HR: Kako biste ocijenili dosadašnji rad Vijeća? Gdje vidite najviše propusta i manjkavosti?

Mislim da više ne moramo govoriti u kategorijama eventualnih dosadašnjih propusta ili manjkavosti, već se moramo prije svega okrenuti budućnosti. Jedna od točaka našega programa jest korištenje dosadašnjih iskustava u radu, što podrazumijeva i dobra i loša. Eventualne manjkavosti, ne samo HNV-a nego i vijeća svih drugih manjina, rezultat su niza čimbenika, koji su uglavnom zajednički svim vijećima i rezultat su prije svega niza objektivnih okolnosti, primjerice nepravodobno donošenje propisa o izborima vijeća pa su se mandati manjinskih vijeća produžili i po nekoliko godina, što je prirodno izazvalo negativne posljedice u radu vijeća.

HR: Što bi trebalo mijenjati u radu HNV-a, i što ćete mijenjati ukoliko budete izabrani za predsjednika Vijeća?

HNV mora postati zbiljsko zajedničko predstavničko tijelo svih Hrvata u Srbiji, bez obzira iz kojih regija dolazimo – Bačke, Srijema, Banata ili Beograda. Iako zamišljen kao krovna hrvatska institucija u Republici Srbiji, HNV ne bi smio biti izolirani subjekt koji je svrha sam sebi, i koji je izdignut iznad svih ostalih hrvatskih institucija, osobito udruga, već jedino može biti mjesto na kojem se sve naše udruge i institucije trebaju i moraju susretati i ukrštati radi zajedničke dobrobiti. To je vrhunsko načelo na kojem se mora temeljiti rad cijeloga sustava HNV-a.

HR: Hoće li se mijenjati HNV organizacijski, u smislu broja uposlenika i slično? Hoće li buduće vodstvo biti stalno uposleno ili će kao i do sada obavljati taj posao uz svoj redoviti posao?

Već sam istaknuo kako je među vremenskim primarnim zadaćama HNV-a i izgradnja stručne kadrovske strukture uposlenika, dužnosnika, ali i samih vijećnika. Hoće li se to reflektirati i na ono što ste pitali, još je prerano govoriti, no, u svakom slučaju, organizacijska struktura mora biti usmjerena na dosezanje odgovarajuće razine kvalitete.

HR: Jedna od značajki rada prethodnog saziva HNV-a je bila puno svađa i sukobljavanja. Kako ćete osigurati da buduće Vijeće bude pravi Hrvatski dom, a ne samo Dom za neke?

Jedno od ključnih načela na kojem se ubuduće mora temeljiti djelovanje HNV-a, jest da on više ne smije biti mjesto gdje će se generirati sukobi i svađe u hrvatskoj zajednici i u kojem će se vršiti daljnje diobe našega narodnosnog korpusa, čega smo bili svjedoci u pojedinim fazama dosadašnjeg sedmogodišnjeg

*Sâmo djelovanje HNV-a koje će provoditi vijećnici s naše liste bit će primarno usmjereno na dosljedno provođenje manjinskih prava * Jedno od ključnih načela na kojem se ubuduće mora temeljiti djelovanje HNV-a, jest da on više ne smije biti mjesto gdje će se generirati sukobi i svađe u hrvatskoj zajednici*

djelovanja Vijeća. HNV mora biti mjesto gdje će se razmjenjivati pa i sukobljavati mišljenja i stajališta, ali se ona mogu ticati jedino predmeta rasprave, a ne nečije osobnosti, čega smo, nažalost, također već bili svjedocima. Jedan od načina da se osigura da HNV ne bude mjesto destrukcije već konstruktivnih rasprava, jest već spomenuta normativna izgradnja HNV-a, tj. donošenje takvog poslovnika o radu HNV-a koji će na najmanju moguću mjeru svesti mogućnosti takvih zlouporaba. Također, u budućim tijelima HNV-a bit će mjesta za svakoga tko je spreman konstruktivno raditi u interesu zajednice i tko će staviti interese zajednice ispred osobnih interesa. Drugim riječima, drugu listu ne držimo poraženima, nego će i njihovi članovi ili podupiratelji imati mjesta u tijelima HNV-a, naravno, sukladno izbornim rezultatima.

HR: Kako ćete osigurati pravednost i transparentnost u financijskom poslovanju HNV-a?

Jedan od preduvjeta za to jest otvorenost HNV-a za javnost i njegovo prihvaćanje od drugih. Naime, HNV mora postati pravi Hrvatski dom, dom svih hrvatskih institucija, udruga, organizacija i svih pripadnika hrvatske zajednice u Republici Srbiji. To ne znači samo da njegova vrata moraju biti uvijek otvorena za sve navedene čimbenike, nego još i više: HNV mora nastojati svojim programskim aktivnostima približiti se svim našim ustanovama i svim ovdašnjim Hrvatima. Isto tako, to će se pokušati ostvariti i putem poboljšavanja komunikacije s javnošću, tako da HNV ne samo od strane pripadnika hrvatske zajednice bude prepoznat kao njihovo stvarno predstavničko tijelo, nego i da njegovo djelovanje bude što vidljivije u najširoj javnosti, izvan hrvatske manjinske zajednice.

Hrvatske udruge možda najviše neposredno interesira da i na financijskoj ravni bude vidljivo kako HNV nije svrha sam sebi. To praktički znači da ćemo posebno nastojati ostvariti ono što Zakon o nacionalnim vijećima jasno propisuje: u redovitu nadležnost HNV-a ulazi i financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u području obrazovanja, kulture, informiranja i službene uporabe jezika i pisma! Dakle, osim što će davati mišljenja državnim tijelima na njihovim natjecajima za financiranje programa i projekata iz ove četiri oblasti,

Slaven Bačić je rođen 16. ožujka 1965. godine u Subotici. U rodnome mjestu pohađao je osnovnu i srednju pravnu školu, a maturirao 1983. godine. Naobrazbu je nastavio 1984. godine na Pravnome fakultetu u Novom Sadu. Diplomirao je 1988. godine. Magistarsku radnju pod naslovom Povelje i statuti slobodnih kraljevskih gradova u Bač-bodroškoj županiji obranio je 1992. godine. Doktorsku radnju Povjerenstveni statuti Subotice, Sombora i Novoga Sada s osvrtnom na hrvatske slobodne kraljevske gradove obranio je 2002. na Pravnom fakultetu u Osijeku.

Od 1989. do 1994. bio je asistentom na Pravnom fakultetu u Novom Sadu na nastavnim predmetima Opća povijest države i prava i Povijest države i prava jugoslavenskih naroda. U odvjetništvu u Subotici radi od 1994. godine. Članom je uređivačkoga odbora Glasnika Advokatske komore Vojvodine od 1997. godine. Od 2004. glavni je urednik Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, prvog leksikografskog djela koje izlazi u Subotici. Napisao je preko četrdeset znanstvenih i stručnih radova. Suradivao je u subotičkom dvotjedniku Žig, katoličkom mjesečniku Zvonik i drugdje. Predsednik je Hrvatskog akademskog društva iz Subotice od 2008. godine.

novi saziv HNV će i izravno dodjeljivati sredstva iz vlastitoga proračuna, naravno pod točno utvrđenim uvjetima koji će biti uobličeni kroz dijalog sa svim zainteresiranim stranama i u navedenom procesu pravnoga institucionaliziranja.

HR: Dosta je kritika bilo upućivano i s vaše strane na indirektan ulazak Demokratske stranke u nacionalno-manjinska vijeća. Lista koju čine uglavnom članovi DS-a osvojila je 11 vijećničkih mjesta. Kako ćete s njima surađivati?

Nakon održanih izbora za manjinska vijeća, jasno je da je nepotre-

ban pokušaj Demokratske stranke da ovlada manjinskim vijećima, osim u nekoliko slučajeva (osim rumunjskoga i slovačkoga vijeća, u kojemu je DS zadržao većinu koju je i ranije imao, čini mi se da je većinu osvojio još samo u romskome i bugarskome vijeću) doživio debakl. Pripadnici manjina, iako tradicionalni glasači tzv. velikih građanskih stranaka, kakva je i DS, to su prepoznali, te su na izborima za manjinska vijeća dominantno glasovali za autentične manjinske opcije.

No, s druge strane, sudjelovanje pojedinih pripadnika manjina čla-

nova građanskih stranaka u manjinskim stvarima nikada nije bilo sporno, niti može biti sporno sve dok se ne pokušava instrumentaliziranje manjinskih vijeća za potrebe velikih stranaka. U tom smislu mislim da će se u radu HNV-a o ovome voditi računa te da će se u djelovanju dviju strana uglavnom uspjeti pronaći balans u radu.

HR: Postoje li prijedlozi za članove i predsjednika Izvršnog odbora koji uskoro trebaju biti izabrani?

Još je prerano govoriti o tome, osobito što konstitutivna sjednica još nije ni zakazana.

HR: Hoćete li ponuditi mjesto u Izvršnom odboru drugoj listi?

Već sam napomenuo da vijećnike druge liste ne treba držati poraženom listom, već da i oni trebaju imati mjesta u tijelima HNV-a, naravno, vodeći računa o rezultatima elektorskih izbora, ali i o samome programu koji provodimo. U tom smislu, za svakoga koji želi raditi u interesu zajednice ima mjesta, ali ne i za one koji bi eventualne pozicije koristili za generiranje sukoba, opstrukcije, za osobne promocije i interese neformalnih skupina moći, čega smo u prošlosti, nažalost, bili svjedocima.

HR: Koja je glavna linija razdvajanja između liste kojoj ste vi na čelu i druge liste i hoće li i kako to utjecati na rad budućeg saziva HNV-a?

Mislim da su pripadnici manjina prepoznali osnovnu crtu razdvajanja između manjinskih lista i lista okupljenih oko DS-a, a to je manjinska autentičnost. Naime, dok je fokus velikih stranaka državna politika, dotle su manjinske stranke i organizacije fokusirane na manjinska pitanja. A ta se razlika vidjela i na našim elektorskim izborima, gdje su velika većina elektora, pa i vijećnika s Hrvatske liste – DSHV i hrvatske udruge bili ipak ljudi s neusporedivo većim i autentičnijim iskustvom u hrvatskoj manjinskoj zajednici u odnosu, prije svega na elektore, ali i kandidate za vijećnike s Hrvatske liste za europsku Srbiju, gdje je ta brojka bila ipak znatno manja. Kako je, pak, ova razlika manje izražena među samim izabranim vijećnicima s liste okupljene oko Hrvata iz DS-a, vjerujem da to ipak neće u prevelikoj mjeri utjecati na rad budućega HNV-a.

NACIONALNE MANJINE U REPUBLICI SRBIJI IZABRALE NOVA VODSTVA

Jačanje kulturne autonomije i političkog utjecaja

Liste Mađarska sloga (SVM) i Bošnjačka kulturna zajednica BKZ - Muftija Muarem ef. Zukorlić pobijedile u najvećim zajednicama – mađarskoj i bošnjačkoj, a Makedonci će morati na popravni, jer im elektorska skupština nije uspjela

Pripadnici 18 nacionalnih zajednica u Republici Srbiji u prošlu su nedjelju izabrali nove sazive svojih nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Neposredno su, na izbornim mjestima, svoje vijećnike izabrali birači albanske, aškalijске, bošnjačke, bugarske, bunjevačke, češke, egipatske, grčke, mađarske, njemačke, romske, rumunjske, rusinske, slovačke, ukrajinske i vlaške manjine, dok su vijećnici hrvatske i slovenske zajednice izabrani na elektorskim skupštinama. Jedina zajednica koja nije uspjela niti posrednim putem izabrati svoje nacionalno vijeće je makedonska, jer u trenutku glasanja na skupštini nije bilo dovoljno elektora, pa će pokušaj biti ponovljen.

I pokraj brojnih nepravilnosti o kojima su mediji javljali tijekom izbornog dana, posao je uspješno okončan i nacionalne zajednice u zemlji imaju nova vodstva za iduće 4 godine. Izlaznost je bila solidna, od ukupno 436.334 birača upisanih u posebne biračke popise glasovalo je njih 54,47 posto. Glasovalo se u 161 općini na 883 biračkih mjesta. Zakonski rok za konstituiranje novih saziva nacionalnih vijeća je 29. lipnja.

OD PONOSA DO GORKOG OKUSA

Najzanimljivije je bilo na izborima u najvećim manjinskim zajednicama – mađarskoj i bošnjačkoj. Tamo je već i predizborna atmosfera bila podgrijana, da bi kulminirala na sam dan izbora, kada su s pojedinih biračkih mjesta do medija stizali prigovori na neregularnost. Najčešće se prigovaralo da su rješenja o imenovanju članova biračkih odbora dijeljena tek u subotu navečer, umjesto 48 sati prije početka glasanja, zbog čega nekoliko biračkih mjesta nije moglo biti otvoreno na vrijeme, dok je bilo slučajeva i da neki gra-

đani, iako su uredno registrirani, nisu bili na popisu. Mediji su javili i kako je bilo pokušaja pojedinih nositelja lista da uđu na biračko mjesto i razbiju kutiju za glasanje. Lider Saveza vojvodanskih Mađara *István Pásztor*, čija je lista Mađarska sloga nadmoćno pobijedila sa 76,88 posto glasova, izjavio je kako na izborima »nije bila prisutna ni minimalna doza ili dovoljna doza ozbiljnosti«, te da je »uglavnom sve proteklo s veoma gorkim okusom u ustima i s grčem u stomaku«. Dodao je kako misli da to »nije dobro za čitavu državu, jer to nije samo manjinsko pitanje«.

Nezadovoljstvo je izrazio i nositelj liste Bošnjačka kulturna zajed-

manjinski izbori protekli u redu.

»Ako je i bilo tehničkih pogrešaka u provedbi izbornog procesa, pretpostavljam i vjerujem da će Centralna izborna komisija sve te probleme riješiti. Ali, ono na što smo ponosni to je da je izborni proces tekao besprijekorno. Ovi izbori pokazuju da Srbija jest multikulturalna i multinacionalna zajednica«, rekao je Čipčić za Deutsche Welle.

OZBILJNI PARTNERI DRŽAVE

Ovo su bili prvi izbori za manjinska nacionalna vijeća po Zakonu o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, donesenim prošle godine.

Pobjeda Mađarske sloge: István Pásztor i Tamás Korhecz

nica *Muamer ef. Zukorlić*, koji je, iako pobjednik s 48,67 posto osvojenih glasova, za neregularnost optužio »režim u Beogradu«, »režimske medije«, predsjednika Srbije *Borisa Tadića* i »njegove ministre *Ugljanina* i *Ljajića*«, Centralnu izbornu komisiju i policiju.

S druge strane, ministar za ljudska i manjinska prava *Svetozar Čipčić* i potpredsjednica Vlade Vojvodine *Ana Tomanova-Makanova* izjavili su kako su

Prije toga nacionalna su vijeća funkcionirala s potrošenim mandatom, pa je to u nekim zajednicama stvaralo napetosti. Zakon je nacionalno vijeće definirao kao tijelo koje predstavlja nacionalnu manjinu u području obrazovanja, kulture, obavljanja na jeziku nacionalne manjine i službene uporabe jezika i pisma, te koje sudjeluje u procesu odlučivanja ili odlučuje o pitanjima iz tih područja, osniva ustanove, gospodarska društva i druge organizacije iz ovih

područja. Time je zakon nacionalnim vijećima dao značajne ovlasti u očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta svake manjinske zajednice, no izbori su pokazali kako će ta vijeća u budućnosti imati i snažniju ulogu, te da se za njih vrijedi politički boriti. U izborima su sudjelovale gotovo sve stranke nacionalnih manjina, ali i pojedinci i skupine građana i članovi drugih političkih stranaka, najviše Demokratske stranke. Jednoj od bošnjačkih lista, upravo Zukorličevoj, javnu je potporu dao i predsjednik LDP-a *Čedomir Jovanović*.

Već dan nakon izbora pojedini su politički analitičari rezultate manjinskih izbora stavili u kontekst političke konfiguracije u Srbiji, posebice izdvajajući pobjedu Mađarske sloge (SVM) i Zukorličeve liste, obje vrlo kritički nastrojene prema Demokratskoj stranci.

»Pobjeda Pásztor i Zukorlića na izborima za nacionalna vijeća potvrdila ih je kao nacionalne lidere s kojima će i država i vladajuća stranka morati razgovarati ozbiljno, kao s partnerima, ako ne želi problem«, izjavio je za Blic *Dušan Janjić*, direktor Etničkog foruma i čovjek koji važi za dobrog poznavatelja manjinskih zajednica. »Prvo će se otvoriti pitanje upravljanja i kontroliranja nacionalnih medija, koje će im vladajuća DS morati prepustiti, a odmah treba očekivati i mnogo snažnije zahtjeve da se formiraju etničke regije, da Sandžak bude jedna, nedjeljiva regija, a da sjever Bačke bude etnički distrikt u Vojvodini. Ako ne želi veće probleme, destabilizaciju i radikalizaciju prilika, država mora naći treći put suradnje s Mađarima i Bošnjacima.«

Neki od promatrača mađarske i bošnjačke lidere već sada vide blizima SNS-u i *Tomislavu Nikoliću* nego DS-u i *Borisu Tadiću*, kako je to nedavno bilo.

Demokratsku stranku osobito je prozvao nositelj liste Mađarska sloga i vjerojatno budući predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *Tamás Korhecz*, smještajući je među »razbijače zajedništva«, jer je »aktivno i s ogromnim sredstvima ušla u ove izbore kako bi pobijedila«. Uz DS, Korhecz je razbijačima nazvao i male mađarske stranke, koje se »zbog sujete sada bore s izbornim pragom«. Međutim, iz SVM-a su poručili i kako bi vladajuća koalicija okupljena oko DS-a trebala »radikalno promijeniti svoj odnos prema SVM-u, s kojim u

Najjači, ali nedovoljno za samostalno upravljanje vijećem:
Muarem Zukorlić

posljednje vrijeme imaju narušen odnos u lokalnim samoupravama na sjeveru Bačke«, što bi mogla biti tanušna naznaka da prostora za dogovor još uvijek ima.

I Muarem Zukorlić je pozvao predstavnike Bošnjačke liste Sulejmana Ugljanina, koji je ministar u Vladi Srbije, te pojedince s liste Bošnjački preporod da im se pridruže, te da se pokušaju dogovoriti. Zukorlićeva lista, naime, ne može sama formirati vlast u nacionalnom vijeću, te joj je neophodan partner.

Zvonimir Perušić

REZULTATI

Albanci: Partija za demokratsko djelovanje 81,68 posto, Demokratska unija Albanaca 18,32.

Aškalije: Lista Aškalija - Aškali Selamet 52,50 posto, Aškalije za bolje sutra 41,25, Zajedno 6,25.

Bošnjaci: Bošnjačka kulturna zajednica - Muamer ef. Zukorlić 47,21 posto, Bošnjačka lista 36,52, Bošnjački preporod 16,27.

Bugari: Bugarska zajednica za europsku Srbiju 31,77 posto, Za naš Bosilengrad 26,69, Koalicija Bugara u Srbiji 16,23, Bugarska lista Za Bosilengrad u europsku Srbiju 11,64, Da se složima - Siniša Randelov 4,92, Liberalna zajednica Bugara 4,4, Bugarska nacionalna manjina u Srbiji 4,35.

Bunjevci: Sada i uvijek - samo Bunjevci - mr. Suzana Kujundžić-Ostojić 31,21 posto, Bunjevačka narodna lista 19,64, Savez bačkih Bunjevaca - Mirko Bajić 13,95, Bunjevci za Bunjevece - Nikola Babić 13,72, Bunjevačka lista za europsku Srbiju 7,62, lista Jugoslovenski Bunjevci 7,39, Bunjevačka liga 6,47.

Česi: Lista Česi zajedno 100 posto osvojenih glasova.

Egipćani: Egipćani ali zajedno 65,67 posto, lista Budućnost 34,33.

Grci: Lista Volim te - Sagapo 96,11 posto, Helenizam uz Srpstvo - Vera Jeftimijades-Jobst 3,89 posto.

Mađari: Mađarska sloga 76,84 posto, Vojvođanska lista Mađara za Europu 13,76, Mađarska liga 3,30, Evo ruke za mađarsku zajednicu 3,23, Mađarska nada 2,86.

Nijemci: Zajedno za jedinstvo njemačke nacionalne manjine 80,62 odsto glasova, Podunavski Nijemci Vojvodine 19,38 posto.

Romi: Romi za europsku Srbiju 38,58 posto, Vojvođanska romska lista - Petar Nikolić 18,03, Novi romski pokret 13,85, Romska partija Srđan Šajn 8,62, Romski glas ZA Europu 6,55, GG Roma Srbije 6,14, Ujedinjeni Romi - Miša Stojkov - Milan Niko 3,37, Romska lista za centralnu Srbiju 2,43,

Internacionalna romska unija 2,18 i Romi Srbije - Memišević-Milanović 0,26, dok liste Idemo, Idemo svi Romi, Savez ZUROS i Ujedinjeni Romi jugoistočne Srbije nisu dobile niti jedan glas.

Rumunji: Rumunjsko jedinstvo za europsku budućnost - Danijel Petrović 45,06 posto, Zajednica Rumunja u Srbiji 17,04, Jedinstvo - dr. Valeriu Pintor - Unirea 16,04, Nezavisni Rumunji 8,98, Ujedinjeni Rumunji iz Srbije 8,12, Ujedinjeni Rumunji 4,75.

Rusini: Zajedno za Rusine 36,74 posto, Rusinska liga 21,81, Sremačka lista 11,88, Matica rusinska 11,18, Za narod svoj - Rusinska demokratska stranka 9,72, Rusinska omladina 8,68.

Slovaci: Slovaci zajedno 63,50 posto, Matica slovačka 22,55, Nova slovačka stranka 7,01, Slovačka liga 4,5, Slovačka stranka 2,44.

Ukrajinci: Pravda 30,26 posto, Ukrajinska lista za budućnost 22,09, Proleće - Vesna 20,60, Kolomejka Srijemska Mitrovica 15,07, GG Dalibor Pjekni 7,13, Galicijani 3,57, Kalina 1,27.

Vlasi: Zajednica Vlaha Srbije - dr. Predrag Balašević 29,42 posto, Vlasi za Srbiju - Srbija za Vlahe Miletić, Mihailović, Tića 26,20, Vlasi za europsku Srbiju 14, Vlasi u europskoj Srbiji 11,70, Ujedinjeni Vlasi 9,89, Vlaška lista Vlasi općine Zaječar 4,19, Vlasi u Srbiji - Svoji na svome 2,24, Lista za Vlahe u Srbiji - Slobodan Đurđević 1,27, Autentični Vlasi 1,08, dok lista Vlaški pokret ujedinjenja S. Perić nije dobila niti jedan glas.

Hrvati: Hrvatska lista DSHV i hrvatske udruge u novom sazivu HNV-a imat će 18 vijećnika, a Hrvatska lista za europsku Srbiju 11.

Slovenci: Na elektorskoj skupštini u Beogradu u prvi saziv Slovenskog nacionalnog vijeća izabrano je 15 vijećnika.

Makedonci: Elektorska skupština u Pančevu započela je regularno, s 51 nazočnim elektorom, ali pred početak glasovanja broj elektora smanjio se na 42, pa je skupština prekinuta, jer je u izboru moralo sudjelovati najmanje 45 elektora.

U medijima dobra jezična razina

Problemi ne nastaju kada je u pitanju kontrolirana situacija s mogućnošću priprema, nego se javljaju u situacijama s otegotnim okolnostima, primjerice, ako se tekst piše prema izvorima na srpskom jeziku. Takvim tekstovima treba obratiti najviše pažnje, smatra doc. dr. Petar Vuković

Uporaba hrvatskog jezika u radijskim i televizijskim emisijama koje se produciraju u Vojvodini, kao i u tiskanom mediju je na zadovoljavajućoj razini, ocijenio je doc. dr. Petar Vuković na znanstvenom kolokviju, gdje je predstavio rezultate istraživanja koje je proveo u trima medijima: tjedniku Hrvatska riječ, programu na hrvatskom jeziku Radio Subotice i televizijskoj emisiji »TV tjednik«, koja je emitirana do 1. ožujka.

Na IX. znanstvenom kolokviju Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, održanom 4. lipnja u Subotici s temom »Hrvatski jezik u Vojvodini – kako ga njegovati?«, doc. dr. Petar Vuković je predstavio i istraživanje kvalitete hrvatskog jezika u nastavi u vojvodanskim školama. Istaknuo je specifičnosti sociolingvističkoga položaja hrvatskoga jezika u Vojvodini i ključne izazove s kojima se susreću oni koji žele njegovati hrvatski jezik u Vojvodini.

SOCIOLINGVISTIČKA SITUACIJA HRVATSKOGA JEZIKA U VOJVODINI

»Ovo je istraživanje provedeno kako bi se ustanovilo kakav se hrvatski jezik upotrebljava u javnim situacijama u Vojvodini i da bi se locirali ključni izazovi za sve nas koji želimo njegovati i poboljšati hrvatski jezik u javnim situacijama«, rekao je doc. dr. Petar Vuković i objasnio kako se istraživanje ticalo jezične uporabe u medijima i školama. Osim spomenuta tri medija, gdje je istraživanje proveo na osnovu prošle godine, istraživanje u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, OŠ »Matko Vuković« u Subotici i Gimnaziji »Svetozar Marković«, također u Subotici, proveo je tijekom veljače ove godine.

»Moramo biti svjesni nekih elemenata sociolingvističke situacije hrvatskoga jezika u Vojvodini, po čemu je zapravo položaj hrvatskoga jezika u Vojvodini poseban. Jedna stvar je iznimno slabo poznavanje vlastitih lokalnih i nacionalnih kulturnih tradicija, nestabiliziran kolektivni identitet, a trebamo imati u vidu da je u pitanju disperzirana zajednica koja čini većinu samo u malom broju naselja, znači pripadnici hrvatske manjinske zajednice

iznimno su izloženi komunikacijskim situacijama na većinskom jeziku. Otegotna okolnost je da je većinski srpski jezik genetski i strukturno blizak hrvatskomu, a jezični je utjecaj lakše ostvariti, i na kraju, iznimno je važna stvar da pripadnici većinske zajednice nemaju pozitivan stav prema hrvatskoj zajednici i hrvatskomu jeziku«, rekao je doc. dr. Petar Vuković i naglasio, kako kulturne prakse pokazuju da manjinske zajednice moraju osigurati potporu većinske zajednice u kojoj žive, ako žele uspjeti.

Doc. dr. Petar Vuković naveo je tipologiju interferencija. Najmanje ih je kod korištenja riječi za stručno nazivlje, a više u općem leksiku.

Diskurzivna zajednica

Na znanstvenom kolokviju doc. dr. Petar Vuković je govorio i o granicama hrvatskoga jezika, naglasivši kako je među Hrvatima širok konsenzus o tome da je hrvatski poseban jezik, kao i o tome gdje su njegove granice.

»Konsenzus o tome da je hrvatski jezik poseban jezik i o tome gdje su njegove granice uvjetovan je povijesnim procesom u kojem su se Hrvati oblikovali kao nacija i kao diskurzivna zajednica. A što je diskurzivna zajednica? Ona je skupina pojedinaca povezana konzumiranjem istih tekstova i potrebom za zajedničkim književnim jezikom, a književni jezik je važan funkcionalno, jer omogućuje da njime komuniciramo o najsloženijim temama na najzahtjevniji način, a isto je tako važan i simbolički, jer pripada svim govornicima neke jezične zajednice, pa je simbol njihova zajedništva. Hrvati su se oblikovali kao posebna diskurzivna zajednica, jer su osjetili potrebu za zajedničkim književnim jezikom koji bi ih sve povezivao, bez obzira na dijalektalne razlike, koje zapravo ulaze u tu diskurzivnu zajednicu. Sve manjinske zajednice u raznim zemljama, osim standardnog jezika, imaju i svoju lokalnu pismenost. Ne smijemo zaboraviti na važnost našeg dijalekta – ikavice.«

jezikom. U takvoj situaciji se može nesvjesno skliznuti u srpski jezik i tada se javlja uporaba srpskih jezičnih obilježja. Nekonzistentnost u uporabi hrvatskog jezika javlja se i u slučaju spontane nepripremljene govorene situacije.«

NASTAVNICIMA POTREBNA TRAJNA JEZIČNA EDUKACIJA

Vanjski suradnik Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata doc. dr. Petar Vuković pratio je nastavu u školama i gimnaziji tijekom dva radna dana, a proveo je i anketu.

»Što se tiče škola, rezultati ankete pokazuju kako veliki broj nastavnika koji rade u nastavi na hrvatskome zapravo nije motiviran. I na tome se mora poraditi, jer ne bi trebalo raditi toliko nastavnika koji nisu zainteresirani za uspjeh nastave na hrvatskom jeziku. Primjerice, u Osnovnoj školi »Matko Vuković« 39 posto nastavnika se u anketi izjasnilo da su željeli raditi u nastavi na hrvatskome, dok se 55 posto nastavnika izjasnilo da rade u nastavi na hrvatskome, jer je to škola tražila. Ipak, veliki postotak nastavnika je odgovorio da je obrazovanje na hrvatskom jeziku potrebno. Na pitanje: što bi moglo poboljšati nastavu na hrvatskome, nastavnici u školama i gimnaziji su odgovorili kako su potrebni jezični i stručni seminari, suradnja s hrvatskim školama i stalni jezični savjetnik, dok su učenici odgovorili da profesori trebaju govoriti hrvatski, a naveli su i putovanja u Hrvatsku. Što su realistična očekivanja? Moramo njegovati hrvatski jezik kao medij formalne komunikacije. Trebamo osigurati priručnike i edukaciju primjerene potrebama govornika hrvatskoga u Vojvodini. Moramo biti svjesni da je interferencija sa srpskim stalna i očekivana. Ono što možemo napraviti je osvijestiti u kojim situacijama i u kojim jezičnim sredstvima do nje dolazi, te je na taj način ograničiti«, rekao je doc. dr. Petar Vuković i istaknuo, kako se u medijima treba inzistirati na kontroliranosti komunikacijske situacije i osigurati stalnu stručnu potporu, dok u školama i gimnaziji ne bi smjeli raditi nastavnici koji nisu položili ispit iz hrvatskoga jezika, a potrebna je trajna jezična edukacija i obnavljanje dopusnice.

Zvonko Sarić

U SOMBORU ODRŽANA TRIBINA NDNV-A O DRAMATIČNOM STANJU VOJVOĐANSKIH MEDIJA

Dirigirani kaos je najbolji opis

Prenošenjem osnivačkih prava na manjinska nacionalna vijeća urađeni su rezovi s nesagledivim posljedicama za te medije, kaže novinarka Žužana Serenčeš, jedna od autorica knjige »Vojvođanski mediji – politički kompromis ili profesionalno izvještavanje«

Privatizacija medija je zastavljena i ostala je tamo gdje je i bila. I dalje imamo nefer medijsko tržište, ne postoji medijska strategija, i dalje imamo vrlo jak politički i ekonomski utjecaj na medije, izjavio je *Dinko Gruhonjić*, predsjednik Nezavisnog društva novinara Vojvodine na tribini u Somboru. Tribina je održana prošlog petka u povodu predstavljanja knjige »Vojvođan-

u posljednjih godinu dana samo produbila. U ovom momentu u Srbiji imamo, vjerovali ili ne, više od 200 piratskih radijskih postaja što se umnožilo geometrijskom progresijom, a to je još jedan otežavajući faktor za medije koji papreno plaćaju svoje dozvole. Siguran sam kako je ovaj dirigirani kaos apsolutno smišljena stvar kako bi se mediji mogli lakše disciplinirati, ucjenjivati, cenzurirati i lakše auto-

dine isplaćena samo jedna minimalna plaća. Uposlenici su uputili gradonačelniku i predsjedniku Skupštine grada Sombora pismo u kojem navode kako će za nekoliko dana potpuno prekinuti emitiranje programa zbog neizdrživog stanja. Traži se da se pronađe kupac radija ili model za preuzimanje dijela vlasništva od strane grada, kako bi javno informiranje građana na srpskom i jezicima nacionalnih manji-

lozima utjecati da se čitav proces otkoči«, smatra Žužane Serenčeš. Ona je u knjizi izvještaja NDNV-a pisala o informiranju na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini i deetimizaciji, te je navela i nekoliko podataka o situaciji u manjinskim medijima.

»To je informativni segment za koji je ambijent proteklih godina s mnogim koracima u značajnoj mjeri promijenjen. Ovdje je također dramatična situacija s nejasnim perspektivama. Podsjećam kako je neriješen mehanizam za budućnost tog informiranja u elektroničkim medijima bio formalni razlog zaustavljanja procesa privatizacije. S druge strane, prenošenjem osnivačkih prava na manjinska nacionalna vijeća urađeni su rezovi s do kraja nesagledivim posljedicama za te medije. Još uvijek nemamo potpun uvid u to koliko je, zahvaljujući tim koracima, i taj segment informiranja u većoj mjeri slobodan i neovisan, što je u osnovi bila početna ideja«, kaže Serenčeš.

Glavni tajnik NDNV-a *Nedin Sejdinović* smatra kako bi financiranje medija na jezicima nacionalnih manjina trebalo biti regulirano Ustavom, te da je alternativa, kada ti mediji ne bi bili pod ingerencijom nacionalnih vijeća, da se financiraju iz nekog drugog fonda, ili da se na financiranje manjinskih medija usmjeri dio novca prikupljen od RTV preplate.

Predstavnici somborskih medija su na ovoj tribini iznijeli više kritika nego prijedloga kako riješiti sadašnju situaciju u vojvođanskim medijima. Glas su podigli i predstavnici privatnih medija. Suvlasnica Televizije Spekter *Zorica Bakić* izjavila je kako će pred domaćim i međunarodnim sudovima tužiti državu koja ne poštuje zakone koje je sama donijela i time nanosi financijski gubitak medijima. Iako su frekvencije za radijske i televizijske programe podijeljene prije četiri godine, u eteru se još uvijek mogu čuti piratske postaje koje ne plaćaju nikakve dažbine, dok su legalni emiteri dužni plaćati sve obveze.

Zlatko Gorjanac

Tribina u povodu predstavljanja knjige »Vojvođanski mediji – politički kompromis ili profesionalno izvještavanje«

ski mediji – politički kompromis ili profesionalno izvještavanje. Riječ je o analizama koje su u posljednjih godinu dana uradili *Žužana Serenčeš* i *Siniša Isakov*.

DISCIPLINIRANJE NOVINARA

»Mogu kazati kako je bilo puno novosti u posljednjih godinu dana, ali, na žalost, ovo je još jedan dokaz kako novosti nisu uvijek nešto što nosi dobru konotaciju«, rekao je Gruhonjić te opisao trenutno stanje u medijima: »Privatizacija je zastavljena i ostala je tamo gdje je i bila. I dalje imamo nefer medijsko tržište, ne postoji medijska strategija, iako nam je obećavaju strani eksperti, i dalje imamo vrlo jak politički i ekonomski utjecaj na medije, drugim riječima imamo situaciju dirigiranog kaosa koja se

cenzurirati.«

Siniša Isakov je konstatirao kako je za vrijeme vladavine *Slobodana Miloševića* bilo više slobodnih medija nego danas, deset godina nakon takozvanih demokratskih promjena.

Novinar Radio Sombora *Siniša Stričević* naglasio je kako bi cilj ovoga skupa trebao biti da se po prvi put donese zajednički zaključak, jer je i ranije bilo tribina, opservacija, mišljenja i publikacija.

»Trebali bismo donijeti zajedničku deklaraciju koja bi bila značajan korak prema spasu javne riječi«, predložio je Stričević. Medijska kuća iz koje dolazi Siniša Stričević privatizirana je još 2007. godine, a nakon nepunih šest mjeseci ugovor o prodaji je raskinut. Od tada Radio Sombor jedva preživljava, kuću je napustila gotovo polovica uposlenika, a ove je go-

na moglo normalno funkcionirati.

»Vjerujte, ovdje nikome nije do šale. Postali smo ljudi bez prihoda i iz godine u godinu je sve gore. Ljudi bez prihoda su u robovlasništvu dobivali barem za jelo i piće, a mi niti to«, rekao je Stričević.

MEDIJI PRED STEČAJEM

Žužana Serenčeš tvrdi kako je situacija u vojvođanskim medijima iznimno dramatična.

»Sedamdeset posto medija u Vojvodini je u ovom trenutku pred stečajem. To je podatak koji nam je priopćila pokrajinska tajnica za informacije prije tjedan dana. Čini se kako su stvari stigle do točke kada mi sami više ne možemo dopustiti iščekivanje da politička elita radi svoj posao. Sami moramo pokušati javnim angažmanom, javnim apelom, pritiskom i vlastitim prijed-

Bogataši ne poštuju preuzete obveze

U ovom trenutku ne vidim gdje je tomu kraj. Novi vlasnici napravili su izuzetno velike dugove, sva ta imanja su prezadužena i veliko je pitanje tko će u takva poduzeća ući, kaže jedan od bivših direktora Branko Vujić

Agencija za privatizaciju raskinula je ugovor s kupcem DP »Mala Bosna« Đorđem Đukanovićem, a kao i kod drugih na stotine raskinutih ugovora, poduzeće ostaje s nagomilanim dugovima, računom u milijunskoj blokadi, radnici bez posla i plaća. Službeno u Agenciji za privatizaciju kažu kako je ugovor s Đukanovićem raskinut zbog nepostojanja kontinuiteta poslovanja, tj. poduzeće nije imalo proizvodnju na razini propisane. »Mi kontroliramo sve naše privatizacijske ugovore, svakih nekoliko mjeseci idemo u kontrolu. U ovom poduzeću, koje je prodano 2007. godine, utvrđeno je da nije postojao kontinuitet proizvodnje i zbog toga smo 28. svibnja raskinuli ugovor. Kapital poduzeća se pretvara u dionice i dalje ćemo ga pokušavati prodati putem burze ili putem ponude za preuzimanje. Do tada imenujemo zastupnika kapitala, to nam je čovjek koji će ući u poduzeće i voditi ga. Trudit ćemo se ponovno naći kupca za ovo poduzeće«, rečeno nam je u Agenciji za privatizaciju.

Sindikati kažu kako u »Maloj Bosni« ima i drugih problema osim ovoga: radnicima kasni plaća za ožujak i travanj, doprinosi i porezi nisu regulirani od prosinca prošle godine, što znači da će za mjesec dana radnici ostati i bez zdravstvenog osiguranja, a blokada žiro-računa je u ovom trenutku preko 400 milijuna dinara. Upravo bi najzanimljiviji odgovor bio na pitanje – kako se poduzeće, koje je prodano za 126 milijuna dinara, uopće moglo zadužiti za skoro četiri puta veću vrijednost i koje su to banke i pod kojim uvjetima bile spremne tako velikodušno davati kredite? »Mala Bosna« je u blokadi zbog velike garancije koju je dala, a koju ni banka na kraju krajeva nije smjela prihvatiti. Imovina poduzeća će, nakon poništenja privatizacije, pripasti Akcijskom fondu i oni će svakako odlučiti da se tih 70 posto državnog kapitala ponovno prodaje, međutim, ostaje problem te velike blokade.

Odgovorna banka ne bi smjela niti prihvatiti garanciju za tako veliku hipoteku, premda je »Mala Bosna« nekada bilo dobro poduzeće. Urađeno je niz nepravilnosti, ali to su stvari za mjerodavne. Kad se daje tako velika garancija mora se imati suglasnost svih malih dioničara, a oni nisu imali suglasnost. Zatim su morali otkupiti dionice po tržišnoj vrijednosti od malih dioničara, a ni to nisu uradili«, objašnjava direktor SBD Broker Radivoj Belančić.

SUMNJA U ZLOUPORABE

Zbog sumnje u zlouporabe i nedopuštene radnje, Samostalni sindikat i UGS »Nezavisnost« najavljuju pokretanje prijava. »Mi ćemo sjesti s oba sindikata i pokrenuti odgovarajuće prijave protiv odgovornih ljudi kod mjerodavnih institucija. Nećemo dopustiti da za poduzeće koje je dovedeno u ovakvu situaciju, ako je učinjeno nešto nezakonito, nitko ne odgovara«, kaže potpredsjednik Samostalnog sindikata u Subotici Stevan Hudi. Inače, prema podacima Agencije za privatizaciju iz ožujka ove godine, od početka privatizacije ukupno je prodano 2291 poduzeće, a raskinuto je 527 ugovora, odnosno oko 23 posto, od čega najviše u Vojvodini (174 ugovora). Najčešći razlozi za raskid ugovora su neplaćanje dospjelih rata, neodržavanje kontinuiteta poslovanja i nepoštovanje socijalnog programa. Nakon raskida ugovora oko trećina poduzeća otišla je u stečaj, trećina je prodana, a preostala se nalaze u postupku u kome se odlučuje o njihovoj daljnjoj sudbini. Pokretanje postupaka protiv nesavjesnih kupaca mogla bi inicirati i Agencija za privatizaciju, a u praksi je i postojao slučaj pokretanja sudskog postupka zbog iznošenja imovine poduzeća i prebacivanja novca na račun povezanih osoba. Agencija o svakoj prodaji poduzeća obavještava i Upravu za sprečavanje pranja novca, a banke Upravi šalju podatke o svakoj transakciji većoj od 15.000 eura. Zakonom

Štrajk u Vetpromu, rješenje za Bratstvo

Od prošloga tjedna u štrajku je dvadesetak radnika »Vetproma«, koji od prosinca prošle godine nisu dobili plaće, niti su im uplaćeni porezi i doprinosi. Ovo poduzeće, čiji je većinski vlasnik Petar Glavaški, a direktor njegov sin Boban, u blokadi je u iznosu od oko 11 milijuna dinara. Potpredsjednik Samostalnog sindikata u Subotici Stevan Hudi najavio je pokretanje postupka za ispitivanje odgovornosti onih koji su »Vetprom« doveli u sadašnji položaj.

Kazna očekuje i Momčila Rajića, koji se spominje kao pravi vlasnik »Slavice parafarma«, i to zbog toga što je isplatio plaće za 16 od ukupno 39 zaposlenih. »On je napravio veliku diskriminaciju prema drugim zaposlenima, jer je isplatio samo 16 ljudi u štrajku, a ostalih 23 nije. Pokrenuta je prijava u Inspekciji rada koja je bila u tvrtki i očekuje se i kazna za poslodavca«, kaže Hudi. Naime, 23 zaposlenih koji od prosinca rade bez

o privatizaciji je od 2007. godine propisano da svi potencijalni kupci moraju dostaviti potvrde iz suda i Ministarstva unutarnjih poslova da nisu osuđivani i da se protiv njih ne vodi postupak za kaznena djela. U slučaju »Male Bosne« istražna će tijela najprije morati utvrditi tko zapravo snosi odgovornost za situaciju u kojoj se poduzeće našlo. Naime, prema riječima

predsjednika Samostalnog sindikata u DP »Mala Bosna« Zvonka Boškica, Đorđe Đukanović s kojim je Agencija raskinula ugovor zapravo je samo formalno vlasnik poduzeća, koje je kupio od Mileta Jerkovića. Na aukcijskoj prodaji 2007. godine »Mala Bosna« je kupio konzorcij Višnja Jerković, a godinu dana poslije Jerković je prodao Đorđu Đukanoviću, ali je

ovaj sve ovlasti prenio na predsjednika Upravnog odbora *Pedu Mališanovića*.

»Đorđe Đukanović je tada kupio u paketu 'Malu Bosnu' i 'Gakovo', s kojim je također raskinut ugovor. Kada je formiran Upravni odbor Peda Mališanović je postao predsjednik i pismenim je putem

kažu kako oni nisu uspjeli saznati za koji je novac obavljena ta kupnja i uz kolika zaduženja.

»Jedino je Agencija za privatizaciju znala kolika su njihova zaduženja. Ne zna se za koliko je novca Jerković prodao Đukanoviću, to je sve išlo preko Agencije. Mi smo kao sindikat tražili da nam

tri godine poduzeće bilo preplaćeno, kao i da Agencija za privatizaciju nije na vrijeme reagirala i prekasno se uključila u cijeli slučaj.

»Ni tada cijena od 126 milijuna dinara nije bila realna, mislim da je preplaćena. Novopečeni bogataši na aukcijama pratitički nisu ni spuštali pločice, nego su kupovali poduzeća ne pitajući za cijenu, i pokraj njih nitko nije mogao niti kupiti ništa. Sada je pitanje jesu li oni uplaćivali rate. S državom su potpisali ugovor o kupnji i počeli vladati poduzećem kao da su isplatili svih šest rata. Primjerice, *Višnja Jerković* je imala obvezu poduzeće isplatiti za šest godina. Agencija za privatizaciju se prekasno uključila, kada je već došlo do propasti. Nisu reagirali odmah. Ugovor s kupcima je trebalo raskinuti već kada ni prvi uvjet nije bio poštovan.«

Vujić podsjeća kako je »Mala Bosna« bilo jedno od vrlo uspješnih poduzeća koje je do 1995. godine poslovalo u sastavu Holdinga Peščare. Od 13 tadašnjih OUR-a (organizacija udruženog rada) uspješno su poslovali i »Medoprodukt«, »Ljutovo« i »Kelebija«, ali zbog velikih dugova ostalih, Holding Peščara je rasformiran, a svi OUR-i su postali samostalna poduzeća. Godinu za godinu zatim su zbog stalnih promjena zakona slijedile razne transformacije, ali unatoč tomu »Mala Bosna« je uspjela uspješno poslovati.

»Mi smo 1996. godine raspolagali s negdje oko 1100 hektara zemlje, radili smo kooperaciju i otkup. Oko 450 hektara je bila društvena zemlja koju je poduzeće kupilo tijekom svog poslovanja, i to je kasnije bilo predmet privatizacije. Preostalih oko 700 hektara je bila državna zemlja, imali smo podna skladišta, pet kombajna i potrebnu mehanizaciju za obradu, a bilo je oko 45 do 55 zaposlenih radnika«, kaže Vujić.

On podsjeća kako je u nekom razdoblju postojao zakon po kojemu je društveno poduzeće moglo biti prestrukturirano u dioničko društvo, što bi značilo da 70 posto kapitala ostaje u rukama radnika, a 30 posto u državnim. Po tom modelu privatizirani su Vojput, Apatinska Pivara, itd, no, premda je u to vrijeme bio direktor »Male Bosne«, Vujić kaže da nije uspio uvjeriti skupštinu radnika da prihvati takav model.

NISMO NIŠTA NAUČILI IZ PRIVATIZACIJE U DRUGIM ZEMLJAMA

»Dovodio sam profesore s fakulteta koji su pokušavali objasniti prednosti takvog modela, međutim, radnici su bili dosta neobaviješteni, a to je bila i namjera i takvo se ozračje stvaralo – da radnik bude što manje obaviješten. I sindikat je tada izgubio svoju ulogu, jer slika bi danas bila drugačija u cijeloj državi. Ne bismo došli do situacije da su nam sva poljoprivredna imanja propala, pa čak i prehrambena industrija. U ovom trenutku ja ne vidim gdje je tomu kraj. Novi vlasnici napravili su izuzetno velike dugove, sva ta imanja su prezadužena i veliko je pitanje tko će u takva poduzeća ući.«

Usljedili su uskoro, kaže Vujić, zahtjevi tajkuna da se putem privatnog kapitala i zajedničke proizvodnje poduzeće zadužuje, a nakon odbijanja takvih poslova pojačavao se pritisak na vodstvo kojemu su nerijetko stizale i prijetnje.

»U poduzeće je počeo ulaziti tko je htio i prijetio tko je htio, poslije nekoliko takvih teških razgovora odlučio sam 1999. napustiti 'Malu Bosnu' i osnovao sam svoje poljoprivredno poduzeće 'HV partner'. Izuzetno sam razočaran načinom na koji je provedena privatizacija, jer smo iz iskustava okolnih zemlja mogli vidjeti i dobre i loše strane privatizacije. Kada je došla na red privatizacija 'Male Bosne' i nekoliko naših poljoprivrednih zadruga i poduzeća pokušavali smo naći način da sudjelujemo na aukciji. Obačali smo se domaćim bankama, čak smo pokušali doći do kapitala iz Hrvatske, imali smo nekoliko sastanaka s hrvatskim poduzetnicima koje smo pokušali uvjeriti da ulože svoj kapital u Vojvodinu, međutim sve to nije uspijevalo. Ni dan-danas nismo od toga odstali, bar jedna grupa ljudi, jer moglo se očekivati da će kraj biti propast tih poduzeća. Pitanje je sada kolike su dubioze i hoće li biti razumijevanja od strane vladajućih struktura kako bismo došli u posjed nekog od tih poduzeća i za neko kraće vrijeme vratili ga na put prave proizvodnje«, kaže Vujić.

U Sindikatu kažu kako će pomoći u rješavanju situacije u »Maloj Bosni« tražiti i od grada. U svakom slučaju, sada slijedi da Agencija za privatizaciju imenuje privremenog zastupnika kapitala, čija je dužnost da poduzme sve radnje radi zaštite kapitala poduzeća.

S. Mamužić

plaće, podnijeli su prijavu protiv svog poslodavca.

Za »Bratstvo« bi se uskoro moglo naći trajno rješenje, ukoliko se na otvoreni javni poziv za kupovinu ovog poduzeća javi ozbiljan kupac. Stevan Huđi kaže kako je ohrabrujuće što su postavljeni ozbiljni uvjeti kupovine – naknada za tender-sku dokumentaciju je deset tisuća eura, minimalna cijena za prodaju poduzeća je 5,4 milijuna eura, a kupac mora preuzeti kontinuitet poslovanja u sljedećih pet godina i sve zaposlene u poduzeću koji ostanu nakon socijalnog programa koji će biti proveden do potpisivanja kupoprodajnog ugovora.

Budući će kupac morati imati investicijski program u iznosu od najmanje tri milijuna eura uz uvjet da je u prošloj godini ostvario poslovni prihod 15 milijuna eura, te da se najmanje pet godina unatrag bavi proizvodnjom šinskih vozila i vagona. Također, preduvjet za podnošenje ponuda je licitacijska garancija u iznosu od 300.000 eura.

dobio sve ovlasti, tako da je Peda Mališanović povlačio sve konce. U posljednjih godinu i pol dana Đukanovića smo vidjeli dva puta, on se uopće nije pojavljivao«, kaže Boškić. On dodaje kako je uvjet prigodom kupovine poljoprivrednih poduzeća »Gakovo« i »Mala Bosna« bio da ih Đukanović kupi sa zaduženjima, ali u sindikatu

pošalju neka dokumenta, ali nikad ih nismo dobili«, kaže Zvonko Boškić.

PROPAST NEKADA USPJEŠNOG PODUZEĆA

Jedan od bivših direktora »Male Bosne« *Branko Vujić* smatra kako je već kod aukcijske prodaje prije

U SUBOTICI OBILJEŽEN DAN ZAŠTITE OKOLIŠA

Veliko spremanje grada

Dan zaštite okoliša, 5. lipnja, protekao je u velikoj akciji spremanja Subotice. U mjesnim zajednicama angažiralo se više od 2000 ljudi, dok je na Paliću, središnjem mjestu angažiranja djelatnika Gradske uprave, javnih poduzeća i ustanova radilo njih oko 500. U informaciji iz Gradske uprave navodi se kako su se od državnih poduzeća i ustanova osobito istakle Željeznice Srbije s oko 300 sudionika, Opća bolnica sa 100, Carina Srbije s 50, dok je 300 radnika JKP »Čistoća i zelenilo« imalo radnu subotu i bili su angažirani na logistici ove akcije i dodatnom uređenju nekih gradskih površina.

U akciji su sudjelovala i poduzeća: Pro credit banka, Bratstvo, Pireus Banka, Telekom Srbija, Coca-cola, Salford. Oko 50 članova subotičkih nevladinih organizacija spremalo je na Proizivci, a članovi Komore mladih Subotice renovirali su dječje igralište na Radijalcu. Okolica Gradskog stadiona uređena je zahvaljujući sportskim udrugama.

Akcija je odlično uspjela i u subotičkim osnovnim školama, gdje su djeca odvojeno prikupljala reciklabilni otpad, i to papir i plastiku, te čistila okolicu skupa s nastavnicima svoje škole. Najviše su prikupile škole »Miroslav Antić« s Palića - 310 kilograma, »10. oktobar« - 282 i »Jovan Mikić« - 219 kilograma reciklabilnog otpada. Ukupno je od škola sakupljeno i 1470 kilograma plastike, uglavnom PET boca i 643 kilograma papira, a tijekom akcije skupljeno je oko 520 kubičnih metara smeća.

»Za uspjeh ove akcije prije svega zahvaljujemo našim građanima, koji su svojom angažiranjem pokazali kako im je stalo do svog grada, kao i do zdravog i sigurnog okoliša«, stoji u informaciji mr. *Suzane Dulić*, članice Gradskog vijeća zadužene za zaštitu životnog okoliša i komunalnu djelatnost.

Osim velikog spermanja grada, povodom Svjetskog dana zaštite okoliša grad Subotica po drugi puta je organizirao Ekološku ulicu. Manifestacija je održana u ponedjeljak, 7. lipnja, ispred svečanog ulaza u Gradsku kuću i plave fontane gdje su svoje štandove postavila javna i komunalna poduzeća, obrazovne i zdravstvene ustanove, sportska društva, ekološke organizacije i drugi čije je područje djelovanja vezano za zaštitu i unapređenje okoliša u našem gradu.

Posjetitelji su imali prigodu upoznati osnove reciklaže, kompostiranja, a Zoološki vrt se predstavio sekcijom teraristike. Sa svojim programima sudjelovalo je 16 udruga koje skrbe o zaštiti okoliša, a udruga Terra's je sa Zavodom za javno zdravlje, putem projekta »Subotica bez ambrozije« promovirala važnost uređenja dvorišta, okućnica i poljoprivrednih površina od ambrozije i drugih korovskih biljaka.

POČELA IZGRADNJA METROA

Subotica privlačna za investitore

Polaganjem kamena temeljca na Segedinskoj cesti u ponedjeljak, 7. lipnja, i službeno je počela izgradnja distribucijskog centra Metro Cash and Carry u Subotici. Kamen temeljac postavili su predsjednica

Upravnog odbora kompanije *Veronika Puncheva* i gradonačelnik *Saša Vučinić*. Ovo je šesti distribucijski centar kompanije Metro u Srbiji, u koji će biti uloženo 15 milijuna eura.

Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* istaknuo je kako je Subotica, kao grad povoljan za investicije, dobila priznanje od Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj, te da je početak izgradnje Metroa praktičan primjer toga. Ministar za zaštitu okoliša i prostornog planiranja *Oliver Dulić* rekao je kako je ključni uvjet za razvoj grada bilo omogućiti investitorima zemljište na kojemu će se graditi industrijska zona. Budući da je to omogućeno, više ne postoji niti jedan razlog da investitori zaobilaze naš grad, smatra *Dulić*. Njemački veleposlanik u Srbiji *Volfram Mass* istaknuo je kako je izdvojio puno vremena radi unapređenja imidža Srbije kao destinacije povoljne za investitore, te da je osobito zadovoljan što se konačno vide rezultati.

Kompanija Metro Cash and Carry zaposlit će 180 radnika, a svečano otvorenje očekuje se listopada ove godine. Osim 6500 četvornih metara prodajne površine, Metro će imati 250 parkirališnih mjesta, dok će u ponudi imati više od 20.000 artikala renomiranih stranih i domaćih proizvođača i dobavljača. Kada je riječ o prehrambenom asortimanu, više od 80 posto bit će pribavljano od domaćih proizvođača.

URUČENI NALED-OVI CERTIFIKATI

Subotica ima povoljno poslovno okruženje

Subotica je jedan od pet gradova koji su dobili certifikate za kvalitetu usluga koje pružaju gospodarstvenicima kroz učinkovito, odgovorno i transparentno upravljanje na lokalnoj razini i za najpovoljnije uvjete za investiranje i poslovanje. Certifikate je u utorak, 8. lipnja, uručio ministar ekonomije i regionalnog razvoja *Mladen Dinkić* – Bujanovcu, Vranju, Leskovcu, Pirotu i Subotici.

Dinkić je tom prigodom istaknuo kako se svih pet općina, koje su dobile certifikate za povoljno poslovno okruženje, nalazi na Koridoru 10, što ukazuje da su prometna povezanost s europskim gradovima i dobra općinska administracija, ključ za privlačenje stranih investicija.

Kroz program Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj (NALED) certifikacije općina provode se u suradnji s Ministarstvom ekonomije i regionalnog razvoja, Ministarstvom za državnu upravu i lokalnu samoupravu, SIEPA-om, USAID-MEGA programom, Pokrajinskim tajništvom za lokalnu samoupravu i Fondom za podršku investicija u Vojvodini. Od 26 općina koje su ušle u NALED-ov program, certifikate je do sada dobilo ukupno osam općina i gradova.

SA SJEDNICE GRADSKOG VIJEĆA

Novi uvjeti za držanje domaćih životinja

Uvjeti za držanje kunića, peradi, kopitara i papkara u Subotici i na Paliću precizirani su odlukom o uvjetima za držanje i zaštitu domaćih i egzotičnih životinja, čije su izmjene usvojene na sjednici Gradskog vijeća u utorak, 8. lipnja. Novim prijedlogom definirane su tri zone, od kojih će u crvenoj zoni, tj. mjesnim zajednicama Centar I., II. i III., Bajnat, Prozivka i Ker, biti zabranjeno držanje navedenih vrsta životinja, a u narančastoj zoni na snazi će biti prijelazni režim držanja ovih životinja do privođenja ove zone konačnoj namjeni. U tom dijelu bit će dopušteno držanje kopitara i papkara do 10 grla, kunića manje od 50, a peradi manje od 150 komada. U trećoj, zelenoj zoni dopušteno je držanje kopitara manje od 20 grla, papkara manje od 100, kunića, peradi i tovnih pilića do 350 komada. Ostale domaće životinje, poput pasa, mačaka, golubova i pčela i egzotične životinje imaju poseban tretman glede držanja što, s jedne strane, ovisi o tome koja je vrsta u pitanju, a s druge, i o vrsti objekta u kojem ili čijem dvorištu vlasnik drži ove životinje. Raspon kaznenih odredaba glede nepridržavanja ove odluke kreće se od tisuću do milijun dinara, a rok za usklađivanje držanja kunića, peradi, kopitara i papkara s ovom odlukom je godinu dana za crvenu, a tri godine za ostale dvije zone na teritoriju Subotice i Palića.

Gradsko vijeće usvojilo je odluku o donošenju Plana detaljne regulacije za dio prostora u Mjesnoj zajednici »Mali Bajmok« na potezu južno od magistralne ceste M-17.1, a koji je namijenjen za komercijalne svrhe, tj. za pretvaranje 53 hektara zemljišta u industrijski park.

Usvojen je i prijedlog odluke o stipendiranju studenata s teritorija grada Subotice po kojoj se iznos po studentu određuje najviše do visine iznosa na koji se ne plaća porez na dohodak. Stipendiju može ostvariti student koji je državljanin Srbije i ima prebivalište na teritoriju Subotice, te da upisuje bilo koju godinu studija na obrazovnim ustanovama čiji je osnivač Republika Srbija i koje se nalaze u Srbiji. Osim ovoga, članovi Gradskog vijeća usvojili su i preko 30 rješenja o imenovanjima članova školskih odbora, rješenje o potpori inicijative Mjesne zajednice »Verušić« za određivanje tog naziva, kao i program rada Fonda za razvoj poljoprivrede. Sve ove točke naći će se na dnevnom redu sljedeće sjednice Skupštine grada.

ODRŽANA LICITACIJA DRŽAVNOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Izlicitirana sva zemlja prve klase

Gotovo sva zemlja prve klase koja je bila u ponudi izlicitirana je na licitaciji državnog poljoprivrednog zemljišta obavljenoj od 1. do 4. lipnja. Ukupno je bilo na raspolaganju 9098 hektara iz 11 katastarskih općina, a najviše zainteresiranih je bilo za katastarske općine Žednik, Bikovo i Donji Grad.

Po osnovi prava prvenstva dodijeljen je 2571 hektar, od čega su tri pravne osobe dobile zemlju na temelju infrastrukture i stočarstva. Ukupan iznos izlicitiranih parcela je 130 milijuna dinara. Broj uspješnih nadmetanja je bio oko 190 od ponuđenih 409 licitacijskih jedinica. Najveća izlicitirana cijena je bila 24 tisuće, a najniža 3 tisuće dinara, s tim da je i najniža početna cijena bila 3 tisuće dinara, dok je cijena zemljišta prve klase bila 17 tisuća dinara. Ove podatke iznio je predsjednik Povje-

renstva za izdavanje državne zemlje u zakup *Alen Stantić* na konferenciji za tisak održanoj u prostorijama stranke G17 plus, ističući kako će u drugi krug ići sva preostala zemlja, oko 140 nadmetanja za površinu od 3000 hektara.

REKONSTRUKCIJA TOPLOVODA U ULICI ĐURE ĐAKOVIĆA

Kvalitetnije grijanje za sve u okolici

U tijeku su radovi na rekonstrukciji toploвода u Ulici Đure Đakovića u Subotici, na potezu između ulica Vase Stajića i Zmaj Jovine. Bit će rekonstruiran toplovod u dužini od 400 metara, izvođač radova je poduzeće »Rov«, a vrijednost investicije je 10 milijuna dinara. Radovi će

trajati 20 dana, a financirani su iz sredstava poduzeća. Osim potrošača koji žive u okolici, kvalitetnije grijanje imat će i zdravstvene, obrazovne i poslovne ustanove koje su priključene na spomenuti toplovod, rekao je *Pero Rikić*, direktor JKP »Subotička toplana«.

HUMANITARNI TENISKI TURNIR GOODWILL PHARMA

Liječnici na Paliću

Više od 200 liječnika, farmaceuta i stomatologa zaigrat će na II. humanitarnom teniskom turniru u organizaciji poduzeća »Goodwill Pharma«, koji će se održati ovoga vikenda (12.-13. lipnja) na terenima najstarijeg teniskog kluba u državi - TK Palića 1878, koji je ujedno i suorganizator ovog sportskog natjecanja. Novac prikupljen od kotizacije za sudjelovanje na turniru i dio od sponzora bit će doniran za djecu s posebnim potrebama. Turnir započinje u subotu u 10 sati.

D. P.

ODGOĐENO USVAJANJE ZAKONA O DENACIONALIZACIJI

Novčana satisfakcija umjesto imovine

Usvajanje Zakona o denacionalizaciji Vlada Srbije ipak neće Skupštini Srbije predložiti do kraja ovog mjeseca, kako je prvobitno planirano. Razlozi za odgodu su proceduralne prirode, naveo je državni tajnik Ministarstva financija *Slobodan Ilić* i dodao da će to uslijediti tek po donošenju odluke Ustavnog suda po zahtjevu za ocjenu ustavnosti Zakona o restituciji imovine crkvama i vjerskim zajednicama. Vlada Srbije, naime, nije odustala od ideje da veći dio povrata imovine otete nakon 1945. godine ne vrati u naturi, već izdavanjem dugoročnih, dinarskih obveznica.

Vrijednosni papiri bit će izdavani svima koji budu dobili Rješenje o povratu imovine. Pri tome, vrijednost naknade koja će se isplatiti u obveznicama sigurno neće biti i realna vrijednost oduzete imovine, već će država isplaćivati iznos koji će više biti, kako kažu nadležni, »novčana satisfakcija«.

U tradicionalnoj kulturi balkanskih naroda (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Makedonija) biljke imaju veoma značajnu ulogu. Mogu se promatrati s nekoliko aspekata: ekonomskog, medicinskog i duhovnog. Ekonomski aspekt podrazumijeva korištenje biljaka za ljudsku i stočnu prehranu, ogrjev, građu i izradu raznih uporabnih predmeta. Medicinski aspekt podrazumijeva korištenje neotrovnih i otrovnih biljaka u liječenju raznih bolesti, dok duhovni aspekt označava uporabu biljaka u duhovnoj kulturi.

SASTOJCI IZ PRIRODE

Lijekovi su većinom bili biljnog podrijetla, a kao sastojci pojavljuju se: tikva, badem, luk, urma, smokva, papar, razno sjemenje, korijenje i kore, ulje, smola, ma-

bi liječenje bilo uspješno bilje se mora brati na određen dan. Postoji vjerovanje da određena biljka ima ljekovito dejstvo samo na određeni dan. Na Svetog Iliju Srbi su po vjerovanju jeli koprive radi zdravlja. Radi istog razloga ljudi se na Uskrs umivaju vodom u kojoj su bili jaje, zdravac (geranium macrorrhizum) i ljutica (ranunculacea). Osim toga, vjerovalo se kako liječenje neće biti efikasno ako se ne izgovaraju magične riječi. Za dren se vjerovalo kako je najzdraviji na svijetu, pa odatle i izreka »zdrav kao dren«. On je ekvivalent zdravlju. Najvažniju ulogu u čovjekovu životu biljke su igrale kada je bio bolestan. Čovjek se trudio bilje okrenuti u svoju korist. Skoro i nema bolesti koja nije liječena biljem.

Posebno mjesto u balkanskoj narodnoj medicini zauzima češnjak. Uz pomoć češnjaka liječe se:

NARODNA MEDICINA (1.)

Liječenje ljekovitim biljem

Posebno mjesto u balkanskoj narodnoj medicini zauzima češnjak. Uz pomoć češnjaka liječe se: šuga, visok krvni tlak, ćelavost, bol kod menstruacije. Njegov miris liječi epileptičare, a pomiješan s peršinom liječi i dezinficira rane. Po narodnom vjerovanju štiti ljude, stoku i kuću od demona

hovina, ružina vodica. U mnogim receptima spominju se kao sastojci staro vino, med i ocat. Tako se, primjerice, kašalj liječio smokvama potopljenim u vino, češnjakom prženim s medom, ili je bolesnik utrľjavan ovčjim lojem. Osim biljnih sastojaka korišćeni su i minerali: sumpor i sol. Lijekovi su pravljani u složenom sastavu u kome je često bilo i po 60 sastojaka. O lijeku se u kodeksu daje prvo njegov naziv, zatim sastav, način dobivanja, a najveći dio teksta sadrži uputu za liječenje pojedinih bolesti. Svi ovi sastojci mogli su se pronaći u prirodi koja je okruživala gradove i sela. Trgovci su za bogate građane i plemstvo bilje i sastojke donosili iz Arabije, Perzije, Grčke i Lombardije. Terapijski zbornici bili su najpopularniji spisi srednjovjekovne medicine i čuvani su kao najveća dragocjenost, koja se predavala potomcima u naslijeđe. Narodni liječnici prepisivali su njihove do-trajale stranice i tom prilikom ponekad mijenjali sadržaj starih recepata i ubacivali nove. Kako su to

bili jedini priručnici po kojima se narod mogao liječiti, onaj koji ih je posjedovao uživao je veliki ugled. Do osvajanja balkanskih zemalja od Turaka, balkanska se medicina razvijala usporedo s europskom medicinom. Vlast Turaka prekinula je razvoj svih grana kulturnog stvaralaštva, pa i medicinu. Dolaskom na Balkan Turci zidaju moristane, to su turske bolnice u kojima se kršćani nisu imali pravo liječiti. Kršćani su mogli biti liječeni jedino po samostanskim bolnicama, ali u stalnom strahu od Turaka.

NARODNI LIJEČNICI

U to doba dolazi do velike pojave narodnih liječnika: vidara, ranara, biljarica, travara. Ovi »liječnici« upoznaju i koriste bilje. Kroz praksu postaju pravi herbaristi. Tijekom višegodišnje uporabe bilja u liječenju, oni stječu potpuno povjerenje u ljekovito bilje. Travari u liječenju koriste veliki broj bilja. U 19. stoljeću narod se radije liječio kod travara prvenstveno iz ekonomskih razloga. Za liječenje biljem vezana su i razna vjerovanja u balkanskim narodima. Kako

šuga, visok krvni tlak, ćelavost, bol kod menstruacije. Njegov miris liječi epileptičare, a pomiješan s peršinom liječi i dezinficira rane. Po narodnom vjerovanju štiti ljude, stoku i kuću od demona. Luk se koristi u liječenju modrica i šušljeva.

Značajno mjesto zauzimaju i sastojci životinjskog podrijetla: magareća kopita, mozak od jelena i lisice, jaja, ovčje i magareće mlijeko, gušćje i jelensko salo, jelenski rog, kozji loj ili pluća, koža ježa, rakovi, puževi, svinjski i lastin izmet. Svakako, jedan od najpoznatijih životinjskih proizvoda za liječenje je med. Kod balkanskih naroda generacijama su prenošena znanja o ljekovitom svojstvu meda i njegovoj uporabi. Med je korišćen kao preventiva bolesti, mazan je na oboljele dijelove tijela, konzumiran, te korišćen kao sastojak u drugim lijekovima. Često se kao način liječenja koristilo puštanje krvi uz pomoć pijavica.

Dario Španović

U idućem broju: Borba između demona i čovjeka

Nastava u svih pet osnovnih škola

Na samom početku školske godine za pohađanje ovog predmeta prijavljeno je sedamdesetero djece, no već do sredine listopada taj broj se povećao te ovaj predmet pohađa približno stotinu djece

U rujnu 2009. godine u osnovne škole u Srijemskoj Mitrovici uveden je predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ovaj predmet uveden je na prijedlog Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« uz potpunu podršku Gradske uprave za kulturu, obrazovanje i sport. Radi velikog odaziva djece za pohađanje ovog predmeta, hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture uveden je u svih pet osnovnih škola u Srijemskoj Mitrovici za sve uzraste (od 1. do 8. razreda.). Na samom početku školske godine za

dječjom književnošću i hrvatskim dječjim piscima. Skupina djece 3. i 4. razreda, osim s hrvatskom književnošću, upoznaju se s hrvatskim narodnim nošnjama na području Vojvodine kao bitnim dijelom hrvatskog identiteta. Djeca 5. i 6. razreda, osim hrvatske književnosti, uče o narodnim nošnjama i običajima Hrvata u Vojvodini, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Učenici najstarije dobne skupine (7. i 8. razred.) uče o zemljopisu Hrvatske i povijesti Hrvata. Učenje o povijesti Hrvata odnosi se na učenje povijesti Hrvata ne samo u Hrvatskoj, nego i

Krešimir Dujić

Djeca su zadovoljna

Uvođenjem hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture postignut je veliki napredak za hrvatsku zajednicu u Srijemskoj Mitrovici. Nastava ovog predmeta omogućit će svoj zainteresiranoj djeci učenje o hrvatskom jeziku, kulturi i povijesti i u školi, jer su do sada djeca s ovim stvarima upoznavana kod kuće i u crkvi. Samim uvođenjem ovog predmeta gradske vlasti zadužene za kulturu i obrazovanje pokazale su da imaju želju pomoći u očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta najbrojnije nacionalne manjine u Srijemskoj Mitrovici. Djeca su zadovoljna pohađanjem ovog predmeta, upoznavanju nacionalne kulture i nastaviti će pohađati ovu nastavu i sljedeće školske godine.

i mjerodavnim ljudima u Gradskoj upravi za kulturu, obrazovanje i sport. Ono što je najbitnije, to je da su djeca na kraju školske godine stekla izvjesna znanja o kulturi, jeziku, povijesti, zemljopisu i običajima Hrvata, kako u Vojvodini tako i u Hrvatskoj, i da su svi izrazili želju za pohađanjem ovog predmeta i iduće školske godine.

Dario Španović

Dario Španović

Na satu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture

pohađanje ovog predmeta prijavljeno je sedamdesetero djece, no već do sredine listopada taj broj se povećao te ovaj predmet pohađa približno stotinu djece. Cilj i zadaci ovog predmeta su očuvanje nacionalnog identiteta kod djece i upoznavanje hrvatske književnosti, kulture, etnologije, zemljopisa i povijesti. Radi ograničenog broja sati djeca slušaju ovaj predmet u kombiniranim razredima, što znači da su djeca koja pohađaju 1. i 2. razred u istoj skupini prilikom pohađanja ovog predmeta, a ostale skupine čine djeca 3. i 4., 5. i 6., 7. i 8. razreda, čime je omogućeno da sva djeca jednom tjedno pohađaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Djeca u skupini 1. i 2. razreda upoznaju se s hrvatskom

u Vojvodini te Bosni i Hercegovini, čime djeca stječu znanje o autohtonosti hrvatskog naroda na ovim područjima. Osim hrvatske djece, predmet pohađa i nekolicina djece mađarske i srpske nacionalnosti koji dolaze iz mješovitih brakova. U sklopu predmeta organizirane su i dvije ekskurzije, posjet Subotici i posjet Somboru i Bačkom Monoštoru. Ciljevi ovih ekskurzija su bili upoznavanje djece iz Srijemske Mitrovice s kulturom, običajima i stvaralaštvom bačkih Hrvata, a ekskurzije su ostvarene uz potporu Veleposlanstva Republike Hrvatske iz Beograda. Sama nastava hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture ostvarena je bez ikakvih problema zahvaljujući izvrsnoj suradnji s direktorima škola

Damir Pismestrović

Bogatstvo za svakog čovjeka

Među osnovne postulate manjinskih prava spadaju: pravo na izražavanje vjerskih i nacionalnih osjećaja, očuvanje kulturnih i tradicijskih vrijednosti, informiranje, a kao osobitu vrijednosnu kategoriju izdvojio bih slobodu govora na materinjem jeziku. Blizu je kraj školske godine i gotovo je prošla cijela godina od kako je pokrenuta velika akcija u mojoj sredini, u Srijemskoj Mitrovici, da se u osnovne škole uvede kao fakultativni nastavni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Uložen je veliki trud da se ovako nešto napravi i zahvaljujem svim dobrim ljudima koji su pomogli i prepoznali ovaj naš projekt. Neiscrpno bogatstvo jezika pružit će djeci različite mogućnosti za njihovo osobno usavršavanje i napredovanje. Mi, roditelji koji smo uputili djecu na nastavu, smatramo da učenje i poznavanje materinjeg jezika predstavlja bogatstvo za svakog čovjeka. Od novog saziva HNV-a očekujem još veću podršku i pomoć za našu djecu. Isto tako, željeli bismo biti pravodobno informirani u vezi obrazovanja i kulture i sudjelovanja naših đaka s područja Srijema u zajedničkim projektima u domovini. Isto tako, što se tiče Srijema, mislim da je potrebno više poraditi na dostupnosti informacija oko mogućnosti dobivanja stipendija za studiranje u Hrvatskoj.

NEOSNOVANI STRAHOVI OD UPORABE PLINA U KUĆANSTVU

Najbezopasniji energent

Plinifikacija naseljenih mjesta općine Apatin je investicija za budućnost

Područjem Vojvodine pruža se ukupno 1560 km plinovodne mreže. Snabdjevač potencijalnih potrošača prirodnog plina je JP »NIS-gas« iz Novog Sada. Na prostoru općine Apatin izgrađen je kompleks GMRS »Apatin« namijenjen širokoj potrošnji. Ukupna duljina plinovodne mreže je 85 km, od čega na razvodnu mrežu srednjeg tlaka otpada 30 km. Za sada je plin osiguran u naseljima Apatin i Prigrevica, u fazi je izgradnje u Svilolevu i Sonti, a u planu u Kupusini.

Investitor plinifikacije naseljenih mjesta općine Apatin je JP »Srbijagas«. Po riječima predsjednika općine Apatin dr. *Živorada Smiljanica* ovo je cjelovita investicija »Srbijagasa«, koja neće niti u jednom dijelu opteretiti općinski proračun, a u budućnosti će svakako biti jedan od vrlo bitnih preduvjeta ubrzanoga razvoja gospodarstva. Gradnja plinske mreže u Sonti započeta je 6. svibnja i, iako su vremenski uvjeti bili vrlo nepovoljni, veliki dio posla već je urađen. Prijava Sonćana za priključak

kućanstva na plinsku mrežu zamenarivo je malo.

Kod potencijalnih individualnih potrošača ovoga energenta za sada postoji velika doza nepovjerenja, pa čak i straha od uporabe plina u vlastitom kućanstvu. Na upit ima li mjesta strepnji, ili su u pitanju neobaviještenost i iskonski strahovi od svega novoga, oduvijek prisutni kod ljudi, pokušao je odgovoriti direktor DOO za distribuciju plina »Apagas« iz Apatina.

»Iskustva ljudi koji u svojim kućanstvima rabe plin pozitivna su«, kaže *Ilija Drljača*. »Mnogi praktični momenti govore u prilog uporabe upravo ovoga energenta. Prije svega, današnja situacija nam najviše diktira štednju, a plin je daleko jeftiniji od svih ostalih energenata. Neosnovana je i bojazan od uporabe plina. Po statistici, nezgode prouzročene prirodnim plinom zauzimaju jedno od posljednjih mjesta na popisu. Puno je

više nezgoda prouzročenih električnom energijom, pa ipak je se nitko ne odriče. Ukoliko želimo da nam plin bude dobar pomoćnik u kući, moramo poznavati njegove osobitosti, moramo dobro poznavati rukovanje aparatima za potrošnju ovoga energenta. Kao i kod ostalih aparata, uzročnik nezgoda može biti samo čovjek i njegov neodgovoran odnos prema instalacijama i uređajima.«

Uporaba plina u kućanstvima ima velike prednosti i s ekološkog aspekta.

»Podzemni transport plina oslobađa naše ulice od svih štetnih primjesa koje su neizbježne pri uporabi uglja. Sagorijevanjem plina ne stvaraju se pepeo, ugljenmonoksid i sumpordioksid, a produkti sagorijevanja puno manje zagađuju okoliš, za razliku od uglja ili lož-ulja. Sječa ogrjevnog drveta u šumama će biti znatno smanjena, a znamo da nam je očuvanje šuma i jedan od bitnih preduvjeta opstanka«, kaže za Hrvatsku riječ *Ilija Drljača*.

Ivan Andrašić

AD »MLADI BORAC« OPET POD LUPOM JAVNOSTI

Ima li kraja posrtanju

Jedno priopćenje Policijske uprave Sombor ponovno je uzburkalo duhove u Sonti. Ovo selo mirnih i radišnih ljudi, kako se čini, ne može se riješiti stranica crnih kronika. Ovoga puta, po priopćenju, nakon višemjesečnih intenzivnih aktivnosti operativaca odjela za gospodarstveni kriminal, a u suradnji s Višim javnim tužiteljstvom Sombor, lišen je slobode i uz kaznenu prijavu sproveden na daljnji postupak privremeni zastupnik Akcijskoga fonda u UO AD »Mladi borac« Sonta – *Željko Kiš* iz Apatina. Kiš je priveden zbog sumnje u njegovo izvršenje kaznenog djela zlouporabe službenog položaja u cilju pribavljanja imovinske koristi od 20.400.000 dinara trojici fizičkih lica. Za ovaj iznos oštećeno je nekada jako poduzeće »Mladi borac«. Jedan od

te trojice je i advokat narko bosa *Darka Šarića Radovan Štrbac* iz Novog Sada, a protiv njega je podnijeta kaznena prijava zbog sumnje u izvršenje kaznenog djela zlouporabe službenog položaja u svojstvu podstrekača. Preostali

uposlenici »Mladog borca« nisu u poziciji komentirati ovu situaciju, zbunjeni su razvojem događanja i razumljivo, vrlo zabrinuti za egzistenciju svojih obitelji. Podsjetimo, prvi vlasnik »Mladog borca« bio je kontroverzni biznismen *Mile*

Jerković, a nakon raskida ugovora od strane Agencije za privatizaciju kapital poduzeća je prenet u nadležnost Akcijskog fonda. Na prijedlog lokalne uprave za zastupnika kapitala Akcijski fond je imenovao mladog perspektivnog stručnjaka *Željka Kiša*, koji je imenovan i u Upravni odbor poduzeća. Prije nepunih godinu dana Ugovorom o zakupu zemljišta, potpisanim s Radovanom Štrpcem, postavljena je prava rašomonijada i dalje posrtanje ovoga nekada jakog poljoprivrednog kombinata. Preostali djelatnici svjesni su predstojeće borbe za goli opstanak poduzeća, riješeni su istrajati u svojim nakanama da spasu što se spasti može, a vrijeme će pokazati koje i kakve igre su se igrale od samog početka ove zamršene priče.

Ivan Andrašić

VELIKI POPLAVNI VAL NA PODRUČJU GRADA SOMBORA

Šteta vidljiva na svakom koraku

Obilne kiše koje su gotovo bez prestanka padale prethodnih mjesec dana donijele su somborskoj općini velike nevolje. Za sada je teško i procijeniti kolika je ukupna materijalna šteta, a zbog vremenskih neprilika koje su zahvatile ovu regiju, na sektoru vodotoka Plazović (Kidoš), dionica-ma Ridica i Bački Breg, u utorak, 1. lipnja, ukinuta je redovita i proglašena izvanredna obrana od poplava. Najkritičnije stanje je u Ridici gdje je Vodoprivredno poduzeće »Zapadna Bačka« obavilo izvanredno

izmuljavanje korita rijeke radi propuštanja poplavnog vala Plazovića. U Ridici je angažirana radna snaga za punjenje vreća s pijeskom i podizanje »zečjeg nasipa«.

U svim mjestima na teritoriju grada Sombora vidljiva je šteta na poljoprivrednim usjevima. U Čonoplji su potopljivi vrtovi i voćnjaci omeđeni ulicama Rade Končara i Filipa Kljajića, jer se tu slijeva voda iz ulica u višem dijelu sela. Nekadašnji odvodni kanali su zatrpani, tako da se ove poplave ne događaju prvi put. Samo u posljednjih sedam

Dunav prijeti

U Somboru: kišama otežalo drveće samo je padalo

godina tri puta su plavljeni vrtovi i voćnjaci. Pojavila se voda i u podrumima, gdje je dostigla razinu i od preko metar i pol.

U Bačkom Bregu se ne preporučuje korištenje vode iz seoskog bunara za piće, zbog visokog rizika od pojave štetnih materija koje su izazvale oborine i zbog bujanja podzemnih voda. Do daljnjeg, voda se može koristiti samo kao tehnička.

Razina Dunava kod Bezdana raste. Stručnjaci tvrde kako ipak nema razloga za bojazan od poplava, jer će val koji dolazi biti kratkotrajan i vjerojatno se neće ponoviti situacija

od prije četiri godine kada je poplavni val trajao nekoliko dana, te je postojala opasnost od natapanja zemljanih nasipa koji brane područje Sombora. Izgleda da je i vremenska prognoza za iduće dane povoljnija, te će ljetne temperature najvjerojatnije pridonijeti stabilizaciji.

Sombor je pokraj silne pojave podzemnih voda bio grad visokog rizika, osobito za šetače. Mnoga stabla su zbog obilnih kiša bukvalno popadala iz korijena, pa čak i čitavi drvoredi u središtu grada. Pravo je čudo da nitko nije stradao.

Z. G.

Rijeka	Hidrološka postaja	Vodostaj na dan	Prognoza vodostaja				Granica redovne obrane	Granica izvanredne obrane
		SRIJEDA 09.06. (cm)	ČETVRTAK 10.6. (cm)	PETAK 11.6. (cm)	SUBOTA 12.6. (cm)	NEDJELJA 13.0. (cm)	(cm)	(cm)
DUNAV	BEZDAN	670	692	704	710	700	500	700
DUNAV	APATIN	705	730	732	737	736	600	750
DUNAV	BOGOJEVO	-	-	-	-	-	600	700
DUNAV	BAČKA PALANKA	566	592	610	620	625	530	650
DUNAV	NOVI SAD	568	593	612	624	630	450	700
DUNAV	ZEMUN	624	633	642	650	655	550	650
DUNAV	PANČEVO	606	615	624	632	637	530	650
TISA	NOVI KNEŽEVAC	692	697	703	708	714	550	750
TISA	SENTA	688	693	698	703	708	600	800
TISA	TITEL	644	660	675	686	694	500	650
SAVA	SRIJEMSKA MITROVICA	582	556	528	503	478	650	750
SAVA	ŠABAC	458	433	405	381	357	400	500
SAVA	BEOGRAD	577	585	593	600	605	500	600
VELIKA MORAVA	VARVARIN	-40	-44	-49	-	-	400	500
VELIKA MORAVA	ČUPRIJA	45	34	28	-	-	400	470
VELIKA MORAVA	BAGRDAN	121	115	108	-	-	500	600
VELIKA MORAVA	LjUBIČEVSKI MOST	-132	-137	-143	-147	-	450	600

Vodostaj i prognoza na dan 9.6.2010. prema Republičkom hidrometeorološkom zavodu Srbije

OTVORENA IZLOŽBA URADAKA ČLANICA ŠOKAČKE GRANE

Šokački suvenir gradu Osijeku

Ove su godine izloženi predmeti koji oblikom i izgledom odišu šokačkom tradicijom i baštinom, ali u sebi imaju i ono nešto od urbanog, građanskog štih, da zadovolje zanimanja najšire javnosti, posebice djece i mladeži

Šokački suvenir gradu Osijeku po četvrti puta izlazi u javnost i tako na najbolji način traži potvrdu svojega postojanja, rekla je voditeljica projekta *Ružica Smiljanić-Raković* na izložbi koja je prošle srijede upriličena u prostorijama Šokačke grane po četvrti put. Ovu korisnu aktivnost Šokačke grane prepoznali su grad Osijek i Osječko-baranjska županija, pa i brojni posjetitelji, a šokački su suvenir već nekoliko godina u prodaji i izazivaju zanimanje putnika namjernika i brojnih posjetitelja Osijeka i okolice.

Slučaj je htio da se izložba pod nazivom Radionica suvenira poklopi s Danom županije, 2. lipnja, pa je predsjednica udruge *Vera Erl* svima nazočnima čestitala Dan županije, a istaknutom članu Upravnog odbora Šokačke grane *Antunu Tuci Nikoliću* i nagradu za životno djelo, koja mu je uručena dan ranije. Pohvalila je sve koji su pridonijeli uspjehu radionice, posebice voditeljice *Ružicu Smiljanić-Raković* i *Matiju Jukić* za zlatovez, *Ljubicu Domaćinović* koja vodi necanje, *Mariju Šajfar*, voditeljicu šlinganja, *Mandu Marukić*, voditeljicu heklanja, *Šteficu Stević*, oslikavanje predmeta, *Irenu Nemec*, obrada kože, *Pavicu Barišić*, pletenje i izrada šticli i najmlađu vodite-

ljicu *Anu Dragić*, koja vodi računa o šaranju jaja za Uskrs.

U DUHU TRADICIJE I BAŠTINE

Iz godine u godinu osječke Šokice izrađuju suvenire gradu, a prosudbeno povjerenstvo određuje što će na tržište, mada je tržište tu, rekli bismo, mjerodavnije i što ono prihvati, to je pravi suvenir. Ove su godine išli s predmetima koji oblikom i izgledom odišu šokačkom tradicijom i baštinom, ali u sebi imaju i ono nešto

od urbanog, građanskog štih, da zadovolje zanimanja najšire javnosti, posebice djece i mladeži. Polazište je, dakle, u šokačkim korijenima, a prosudbenoj su komisiji ponudeni jastučići, šlingani i necani, kutije za nakit, ženske torbe oslikane zlatovezom, cipele sa šokačkim motivima. Osim toga, vodilo se računa da suvenir bude što jeftiniji i tako prihvatljiv kupcu u ovim teškim vremenima, a sasvim praktičan u primjeni. Radionice su trajale 20 srijeda, a svi su sudionici postigli dobre rezultate i, moram spomenuti, osječkim je

Šokicama ove godine povjereno da izrade 21 togu u zlatovezu za potrebe Osječkoga sveučilišta.

PRIHVAĆENI PONUĐENI SUVENIRI

Vlasta Šabić, etnologinja Muzeja Slavonije u Osijeku, pohvalila je sve uratke i sve ponuđene suvenire i osječkim Šokicama odala zaslužno priznanje, jer povjerenstvo je prihvatilo sve ponuđene suvenire, a direktor Turističke zajednice Osijek *Damir Macanić* obećao je kako će se uskoro svi suvenirni naći u prodaji. *Vlasta Šabić* je pohvalila tradicijske tehnike u izradi suvenira, a također i izbor tradicijskih motiva, i pohvalila Šokačku granu koja okuplja sve te zaljubljenike u našu bogatu tradiciju i baštinu, što će rezultirati primjenom te ljepote u najširoj javnosti, a to je ono najvažnije i za svaku je pohvalu. Posebice raduje izrada tradicijskih jastučića s nabranim plišem ili svilom, što nas vraća negdje u '50. godine i zgodan je modni detalj, a naravno i ovi predmeti od kože, oslikani zlatovezom, što će se dopasti mnogima, bilo kao kutija za nakit i druge vrijednosti ili privjesak za ključeve od kuće ili automobila.

Slavko Žebić

NA TRADICIONALNOJ MANIFESTACIJI U TOLISI (BIH) NASTUPILO 12 DRUŠTAVA IZ BIH, HRVATSKE I SRBIJE

Među sudionicima i somborski »Nazorovci«

U Tolisi (BiH) održani su tradicionalni »Dani Tolise«. Ove je godine tako od 2. do 6. lipnja obilježena i 200. obljetnica rođenja fra *Martina Nedića* (1. travnja 1810. – 26. svibnja 1895.), graditelja najveće katoličke crkve u Bosni i Hercegovini – crkve Uznesenja Marijina u Tolisi. Tom je prigodom profesor *Mato Nedić* promovirao svoju knjigu »Pater Martinus« – romansiranu biografiju fra Martina Nedića.

Povodom toga događaja, posljednjeg dana »Dana Tolise« organiziran je bogat kulturno-umjetnički program u kojem je sudjelovalo 12 društava iz triju država: Bosne i Hercegovine,

Hrvatske, te iz Srbije HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora.

Ovaj posjet Somboraca omo-

gućio je razgovore o unapređenju suradnje kulturno-umjetničkih društava i na međudržavnoj razini.

Društva su se okupila u Osnovnoj školi »Fra Ilija Starčević«, da bi mimohodom došli do crkve Uznesenja Marijina, gdje je, ispred crkve, na bini, služena sveta misa u koncelecijaciji dvadesetak svećenika – franjevaca uz nazočnost preko tisuću vjernika.

Nakon svete mise održan je kulturno-umjetnički program.

Poslije programa svi su se sudionici sakupili u velikoj i prelijepoj dvorani »Dvor«, gdje su podijeljene zahvalnice organizatorima, sponzorima, sudionicima i ostalim zaslužnim djelatnicima.

Organizator manifestacije bila je zaklada »Terra Tolis« iz Tolise.

Antun Kovač

KPZH »ŠOKADIJA« NA »BARANJSKOM BEČARCU« U DRAŽU

Bogata tradicija predaka

Na manifestaciji baranjskih Šokaca sončanski su folklorai pokazali svu raskoš svojih narodnih nošnji, sklad pučkog pjevanja i eleganciju plesova * »Slavonske lole« na samom kraju manifestacije okupile više od tisuću posjetitelja

Piše: Ivan Andrašić

Članovi folklorne sekcije Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte sudjelovali su u subotu, 5. lipnja, na kulturno-turističkoj manifestaciji »Baranjski bečarac« u Dražu, Republika Hrvatska. Ova međunarodna manifestacija utemeljena je 1987. godine i do danas se održava u kontinuitetu.

Baranja je dio Panonske nizine, a smještena je na krajnjem sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske. S istoka je omeđena Dunavom, a s juga i jugozapada Dravom. Baranja je napućena pri-

etnografskom smislu podijeljeni su na podravsku i podunavsku skupinu. Kako su naselja Duboševica, Topolje, Gajić, Draž i Podolje dulje vrijeme bili komunikacijski izolirani, podunavska skupina Šokaca uspjela je bolje sačuvati vrijednosti svoje kulturne baštine, poput običaja, jezika, nošnji i specifičnoga načina života.

U naseljenim mjestima Baranje i danas se održava veliki broj manifestacija izvornih pučkih običaja, a središnja je svakako »Baranjski bečarac«, čiji je inicijator i utemeljitelj bila predsjednica Turističkog

Kulturne veze s maticom su najčvršće

»Posebno mi je drago što sam na našoj manifestaciji vidio i Šokce iz Bačke«, rekao je ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u Vladi Hrvatske Tomislav Ivić. »Koliko je svaki ovakav njihov nastup bitan za organizatore manifestacija u Hrvatskoj, toliko je bitan i za njih. Te veze Hrvata iz Srbije s matičnom domovinom Hrvatskom na kulturnom planu su najčvršće. Mogu im samo čestitati na upornosti s kojom kroz očuvanje bogate tradicije predaka, kroz očuvanje svojega izvornoga šokačkoga narječja, kroz izvorno pjevanje i plesanje, kroz ponosno nošenje i pokazivanje svojih bogatih i neprocjenjivo vrijednih narodnih nošnji čuvaju i svoj nacionalni identitet.«

KPZH »Šokadija« iz Sonte u mimohodu

padnicima velikog broja nacionalnih zajednica. Uz ostale, na ove prostore doselili su se prije više od tri stoljeća i Hrvati – Šokci. U

saveza općine Draž Janja Čeliković. Cilj ove manifestacije je čuvanje i njegovanje kulturne baštine baranjskih Hrvata.

S ljubavlju njegovana izvornost

»Jako sam uzbuđena već i zbog samoga sudjelovanja sončanske »Šokadije« na našoj manifestaciji«, rekla je predsjednica Turističkog saveza općine Draž Janja Čeliković. »Na pozornici su nam pokazali koliko je točno sve ono lijepo što sam čula o kvaliteti njihovih nastupa i punom poštovanju izvornosti. Već od prvih taktova duboko u duši osjetila sam kako naši Hrvati, Šokci iz bačkog Podunavlja s ljubavlju njeguju svoju izvornost i kako s ponosom i stilom nose svoje bogate nošnje. Šokci bi rekli: tima šejir baš lipo stoji! Sretna sam što smo ih vidjeli na našoj manifestaciji, doista su joj svojim emotivnim, a tako sigurnim nastupom, dali jedan novi pečat.

Po prvi put od osnivanja na festivalu je sudjelovala i jedna institucija kulture bačkih Hrvata – Šokaca. Festival je otvoren u četvrtak, 3. lipnja, misom u crkvi sv. Barbare, a nastavljen je obilaskom brojnih vinskih podruma u Dražu, otvorenjem etno-izložbe »Iz šubluka naših baka« i druženjem uz svirku Tamburaškog sastava »Ravnica«. U petak je organizirana kolonija baranjskih slikara, te izložba starinskih kolača Udruge žena »Draž« i revija narodnih nošnji. U večernjim satima veliki šator na platou ispred crkve bio je pretijesan da primi sve koji su željeli uživo vidjeti i poslušati velikana šokačke pjesme Šimu Jovanovca, te tamburaške sastave »Kristali« i »Ravnica«.

U subotu, 5. lipnja, šokačkim stolom postavljenim za brojna gostujuća društva u Domu kulture započela je završnica manifestacije, a u jednom od obližnjih vinskih podruma demonstrirano je pranje bačvi i pretakanje vina. Potom su trojica konjanika KU Ernestinovo povela defile sudionika smotre folklor do šatora ispred crkve, uz tri svečano urešene konjske zaprege na začelju. U programu smotre sudjelovalo je 14 udruga. Pod šatorom je bilo blizu 600 gledatelja koji su pažljivo pratili nastupe folkloraca, a među brojnim uzvanicima bio je i izaslanik predsjednice Vlade Republike Hrvatske Jadranke Kosor, ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić.

Već prvi taktovi pjesme s kojom su na pozornicu ušli folklorci iz Sonte, »Kad zapivam i tijo i lipo«, izazvali su pljesak nazočnih. Šokadinci su svoje numere otpjevali i otplesali vrlo nadahnuto, pa se slobodno može ustvrditi kako je ovo bio, na veliko zadovoljstvo organizatora, možda i najbolji nastup »Šokadijine« folklorne skupine u posljednjih nekoliko godina. Na koncu trećega dana manifestacije u završnom druženju uz svirku »Slavonskih lola« sudjelovalo je, što pod šatorom, što na platou ispred šatora, po procjenama lokalnih izvjestitelja, više od 1200 sudionika s obiju strana Dunava.

TIJELOVO U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Predstavljeni ovogodišnji bandaš i bandašica

Blagdan Tijelova proslavljen je 3. lipnja u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske svetom misom, koju je predvodio biskup subotički mons. *Ivan Penzeš* uz koncelebraciju svećenika iz grada i okolice. Nakon misnog slavlja uslijedila je tijelovska procesija oko katedrale, u kojoj su sudjelovali ovogodišnji prvopričesnici, mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama, predstavnici Trećega reda sv. Franje kao i druge vjerske udruge, te nazočni vjernici.

Po već ustaljenoj tradiciji na ovaj se blagdan predstavljaju i ovogodišnji predvoditelji žetvenih svečanosti, bandaš i bandašica Dužijance 2010. Za bandaša je izabran *Martin Matković*, a za bandašicu *Martina Dulić*.

SUSRET MINISTRANATA U ŽUPI SRCA ISUSOVA U TAVANKUTU

Pomoćnici kod Isusova stola

Godišnji susret ministranata, kojega pri kraju svake školske godine podjednako svi iščekuju, od onih najmlađih do srednjoškolaca, te onih malo starijih ministranata, upriličen je u subotu, 5. lipnja. Domaćin i ovogodišnjeg susreta bila je župa Srca Isusova u Tavankutu, gdje se okupilo više od stotinu mladih, među kojima su, osim Tavankučana, bili župnici i ministranti subotičkih župa Marije Majke Crkve, svetog Roka, svete Terezije i Isusovog Uskrsnuća, kao i župa iz Đurđina, Bikova i Starog Žednika, te iz Sonte, Bača, Plavne i Novog Sada.

U tavankutoj crkvi prepunoj djece i mladih u bijelim ministrantskim haljinama održana je sveta misa, koju je predvodio vlč. *Dominik Ralbovsky* iz Sonte, koji je u prigodnoj propovijedi ukazao na značaj ministrantske službe.

Neki od brojnih mladih vjernika rekli su što za njih znači biti ministrant.

Kristina Rožnai (13) s Bikova je, primivši sakrament prve svete pričesti, postala ministrantica, a od prije dvije godine pridružila joj se i vršnjakinja *Ivana Kiš*, te tako njih dvije čine »ženski dio ekipe«. Sudjelovanje na svetom misi kroz ministriranje im je, kažu, najljepše, jer su tako najbliže Bogu.

Ivica Gerin iz Sonte (17) slijedio je primjer svoja dva brata te je, slušajući njihove pozitivne dojmove, i sam prije tri godine odlučio postati ministrantom. Zadovoljstvo mu je, navodi, služiti na oltaru, poučavati tome nove ministrante, a nije naodmet niti subotnje druženje na nogometu, te tako ministrant namjerava ostati dok ne pristignu fakultetske obveze.

Osamnaestogodišnji Subotičanin *Dario Andrašić* ističe kako je u župi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu uobičajeno do ženidbe ministrirati. On se, dakako, već može pohvaliti dugogodišnjim ministrantskim stažom, jer je od 1. razreda osnovne škole ministrant, te ističe kako s oltara može najbolje pratiti misu i čudno bi mu bilo sjediti u klupi tijekom mise. Jednom godišnje organiziraju jednodnevni izlet, mjesečno odlaze na nogometne susrete u ostale župe, a pokatkad se nakon mise druženje zasladi kolačima kojima ih župljani počaste.

Iz Novog Sada je ovoga puta došlo šestero ministranata, među kojima je bilo zanimljivo vidjeti kako ima i onih od 25 godina, što je danas,

mora se priznati, prava rijetkost. Takav je primjerice *Marko Đurić*, koji je novosadski ministrant proteklih 11 godina. Ministrantska služba je, kako ističe, oskudijevala mladima, ali se situacija polako popravlja te dolaze novi ministranti, tako da, kaže, ima budućnosti.

Ivan Džanić (13) navodi kako u župi sv. Jakova u Plavni samo osnovci ministriraju, a djevojčica u »ekipi« nemaju, ali on bi svakako volio da im se pridruže. Međutim, u ministrantskoj grupi je njegov sedmogodišnji sumještani *Luka Šimić* koji kaže kako najviše voli dio mise kad treba lijevati vodu i vino, kao i da na misu ide redovito, osim kad mu se pokatkad dogodi da nedjeljom zaspi, pa ga mama ne probudi.

Nakon svete mise u crkvi je priređen kviz znanja, u kojem su sudjelovali »najhrabriji« predstavnici svake od spomenutih župa, a žiri sastavljen od nazočnih župnika dodijelio je trojici najboljih prigodne nagrade.

Kako među ministrantima još uvijek »vode« dečki, a djevojčice su u manjini, susret nije mogao proći bez najvažnije sporedne stvari, a to je, možete već pretpostaviti – nogomet. Ubrzo se u župnom dvorištu šarenilo more lopti, igrača, navijača, kao i različitih nogometnih rezultata, a druženje u dobrom društvu čini ovakve susrete nezaboravnim u sjećanju na ministrantske dane.

Marija Matković

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 12. do 18. lipnja

12. LIPNJA 1788.

Prema popisu općinara, u selu Šandor (Aleksandrovo) između lipnja 1788. i prosinca 1848. godine prvi biro (sudac) u ovom mjestu bio je *Miško Aracki*.

12. LIPNJA 1862.

Rođen je *Ante Evetović Miroljub*, svećenik, profesor filozofije, kateheta, pjesnik, publicist, javni djelatnik. Za života objavio je zbirku pjesama *Sretni i nujni časi*. Posthumno su mu objavljene još tri knjige. Umro je 24. veljače 1921.

12. LIPNJA 1947.

Iznenada je preminuo *Ivan Malagurski Tanar*, prozni i dramski spisatelj, prosvjetni i javni djelatnik. Školovao se u Subotici i Zagrebu. Bio je jedan od utemeljitelja i prvi urednik časopisa *Klasje* naših ravni, pokrenutog 1935.

12. LIPNJA 2004.

Hrvatsko nacionalno vijeće u Državnoj zajednici Srbiji i Crnoj Gori usvojilo je nacionalne simbole – grb i zastavu.

13. LIPNJA 1713.

Juraj Marković, sin legendarnog graničarskog kapetana *Dujma Markovića*, jednog od predvodnika zadnje velike doseobe Dalmata, odnosno Ilira (kasnije nazvanih Bunjevcima) u ove krajeve, upisan je među plemiće Bačke županije.

13. LIPNJA 1823.

Inženjer *Josip Wüsstinger* izradio je detaljnu kartu Rogine bare s okolicom. To je danas prostor na kojem se nalazi željeznički kolodvor. Karta sadrži prikaz lokacije mlinova, svih javnih zgrada i privatnih domova s imenima vlasnika.

13. LIPNJA 1960.

U prepunoj dvorani subotičkog Narodnog kazališta obilježena je 50. obljetnica umjetničkog i skladateljskog djelovanja *Pere Tumbasa Haje*, velikana narodne glazbe ovoga kraja, osobito bunjevačkih Hrvata. Na svečanom koncertu nastupio je veliki broj solista, orkestar

s 40 tamburaša iz Subotice, te Veliki tamburaški orkestar Radio Novog Sada i drugi sastavi.

14. LIPNJA 1569.

Tijekom 976. godine hidžre, odnosno od 26. lipnja 1568. do 14. lipnja 1569. turska posada u utvrdi Sobočka, kako je tada nazivana Subotica, ima 78 vojnika pod zapovjedništvom *Age Bajazita*.

14. LIPNJA 1903.

Pokrenut je dnevni politički list *Délvidéki Napló*, koji je vremenom, usprkos kraćim prekidima, izrastao u najmjerodavniji list u Subotici i njenoj široj okolini. Prvi urednik bio je *Imre Dugović*.

14. LIPNJA 1926.

Rođen je *Lazar Merković*, književnik, prevoditelj, pokretač i prvi urednik književnog časopisa *Rukovet* (1955.-1960.), prvi urednik srpsko-hrvatskog programa Radio Subotice (1968.-1972.), pokretač i savjetnik hrvatskog programa Radio Subotice (1998.). Objavio je više zbirki pjesama, dva romana i četiri bibliografije. Preveo je na desetine pjesničkih, književnih, znanstvenih i drugih djela s mađarskog na hrvatski i srpski jezik. Počasni je građanin Subotice, nositelj više tuzemnih i inozemnih odlikovanja.

15. LIPNJA 1738.

Sredinom mjeseca Subotički vojni šanac zahvatila je velika pošast –

kuga. Grad je blokiran, na putovima i pustarama postavljene su karaule sa stražom i kontumaciona karantena koja je trajala 40 dana. Subotički su franjevci zabilježili da je epidemija odnijela 313 života, umrlo je 78 muškaraca, 54 mladića i dječaka, 89 žena i 92 djevojke.

15. LIPNJA 1924.

Okončana je velika dvodnevna svetkovina invalida koju je organizirala poznata javna djelatnica i spisateljica *Mara Malagurski-Dorđević*. Nakon dužih političkih trzavica, na ovim prilikama prvi put sudjeluju predstavnici svih ovdašnjih naroda: Hrvati, Mađari i Srbi.

15. LIPNJA 2000.

U Veneciji je otvoren VII. arhitektonski bijenale na kojem sudjeluju i subotički arhitekti i umjetnici: *Viktorija Aladžić, Marija de Negri, Gabor Dömötör, Károly Gyömbér, Gordana Prčić-Vujanović, Ante Rudinski, zatim Eduard Kirbus, Antal Mihály, Gábor Farkas Urbán, Miroslav Bata Kapor, Feliks Lajko* i drugi.

16. LIPNJA 1702.

U Segedinu je održan sastanak komisije za organiziranje buduće Potiske vojne krajine. Subotičkom vojnom šancu i gradu dodijeljeno je dvanaest prostranih pustara: *Bajmok, Čantavir, Đurđin, Kelebija, Ludaš, Nagfény (Žednik), Šebešić, Tavankut, Tompa, Vantelek, Verušić* i Zobnatica.

16. LIPNJA 1992.

Pod tragičnim uvjetima preminuo je književnik, kulturni djelatnik, po obrazovanju klinički psiholog *Ivan Pančić*. Pisao je modernu poeziju, snažne osobne imaginacije, neobične po svježini poetskog izričaja i izvornosti. Bio je jedan od začetnika suvremene poratne lirike pisane štokavsko-ikavskim narječjem bunjevačkih Hrvata. Autor je osam knjiga pjesama i studije *Kolera* u Subotici 1873. Rođen je 11. prosinca 1933.

17. LIPNJA 1754.

Zbog nerodne godine kraljevski povjerenik *Ferenc Redl* dopu-

stio je varošanima Svete Marije (Subotica) da prije vremena požnju potrebne količine žitarica. Koji dan ranije dodijelio im je stanovite količine brašna iz segedinskog skladišta radi ublažavanja oskudice u ishrani.

17. LIPNJA 1844.

Održan je javni skup na kojem je izabrano čelništvo i časništvo grada. Gradonačelnik je *Josip Sarić*, glavni sudac *Josip Antunović*, a gradski kapetan je *Stipan Kulunčić*. Odvjetnik je *Stevan Blagojević*, a nadbilježnik *Franjo Zomborčević*.

17. LIPNJA 1945.

Do sredine lipnja kroz trinaest subotičkih prihvatilišta za povratnike iz Njemačke i drugih zemalja prošlo je oko 50 tisuća ljudi. Gotovo svakom povratniku bio je dodijeljen paket s raznovrsnom hranom i drugim potrepštinama, kao dar Crvenog križa.

18. LIPNJA 1989.

U katedralnoj crkvi svete Terezije Avilske obavljen je svečani ceremonijal ustoličenja novog biskupa *Jánosa Penzesa*. Ovaj čin su

predvodili: monsinjor *Gabrielle Montalva*, pronuncij Svete stolice pri Vladi u Beogradu, potom dr. *Franc Perko*, nadbiskup Metropolije beogradske, i monsinjor *Matiša Zvekanović*, dotadašnji biskup u mirovini.

18. LIPNJA 2000.

U HKC-u Bunjevačko kolo članovi dramskog odjela premijerno su izveli komad *Vrag* u selu Tavankutu. Dramski predložak izveden je prema priči *L. N. Tolstoja* – Prvi krčmar. Djelo je adaptirala i režirala spisateljica i dramaturginja *Tatjana Pavišić*.

Nova knjiga Marka Kljajića

SURČIN – Neposredno pred blagdan Presvetog Trojstva, blagdana kojemu je posvećena crkva u Surčinu, u Vinkovcima je, u nakladi ugledne »Privlačice«, objavljena nova knjiga katoličkog svećenika Srijemske biskupije i publicista *Marka Kljajića* »Surčin kroz povijest«. Na više od 560 stranica autor je uspio cjelovito prikazati ne samo povijest katoličke župe, a time i dijela povijesti tamošnjih Hrvata u ovome srijemskome mjestu, nego je dao i opširne prikaze iz povijesti Srijema, kršćanstva i Katoličke crkve. Na taj način ovo djelo postaje značajno kako za povijest Hrvata u cijelome Srijemu, tako i za povijest samog prostora.

Pjesme Mirka Kopunovića

SUBOTICA – Koncem svibnja u nakladi Hrvatskog akademskog društva objavljena je treća zbirka poezije subotičkog pjesnika *Mirka Kopunovića* intrigantno naslovljena »Nad raspuklinom ćutnje«. Knjiga sadrži 44 lirski intonirane pjesme, koje su podijeljene u tri, obujmom nejednake, poetske cjeline: »Nemiri tišine«, »Zaspale ptice nebo sanjaju« i »Bačka zemlja rada«.

Dvadesetak pratećih likovnih ilustracija, kao i naslovnicu, iznimno dobro je uradio akademski slikar *Ivan Balažević*, Tavankućanin koji živi i radi u Novom Vinodolskom, a recenzije potpisuju *Tomislav Žigmanov* (»Lirika intimnog registra sebstva : ili o poetici Kopunovića i onoga što navire ponad pukotina ćutnji«) i *Snežana Ilić* (»... ništa uzvišenije od sopstvene čežnje«).

Turneja glumaca iz Ljutova

SUBOTICA, ĐURĐIN, BAJMOK – Glumci dramske sekcije HKUD-a »Ljutovo« iz Ljutova, koju vodi *Antun Bajić*, nastupili su protekloga vikenda, 5. lipnja, u velikoj dvorani »Bunjevačkog kola« u Subotici, 6. lipnja u Domu kulture u Đurđinu, a 7. lipnja na 43. dramskim susretima u Bajmoku predstavom »Martinove mengule« *Geze Kopunovića*, koju je režirao *Nandor Klinocki*. Martinove mengule prikazali su glumci: *Darko Vojnić Hajduk*, *Marija Bajić*, *Marina Sarić*, *Ana Ivković*, *Ljiljana Mezei*, *Vanja Stanišić*, *Marinko Lukačević*, *Arsen Baić*, *Ivan Vuković* i *Ivan Bukvić*.

Premijera HKPD-a »Stanislav Preprek«

NOVI SAD – Dramska sekcija HKUPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada premijerno će u subotu, 19. lipnja, izvesti dramu hrvatskog dramskog pisca *Tomislava Zajeca* »Atentatori«.

Predstava će biti održana u prostorijama Slovačkog društva »Šafarik« u Ulici Vuka Karadžića 2a u Novom Sadu. Početak je u 20 sati.

Mikini dani

BAČKI BREG – Tradicionalni međunarodni Festival tambure »Mikini dani«, trinaesti po redu, održat će se u Bačkom Bregu (Beregu) u nedjelju, 20. lipnja, na ljetnoj pozornici. Sudjelovat će tamburaški sastavi iz Vojvodine i Hrvatske, a već tradicionalno, bit će priređeno i natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša. Folklorna sekcija HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« u uvodnom će dijelu programa nastupiti sa splotom šokačkih i slavonskih plesova. Dan prije, u sklopu ove manifestacije održat će se likovna kolonija u kojoj će sudjelovati umjetnici iz Subotice i Sombora. »Mikini dani« se održavaju od 1998. godine u čast nadaleko poznatog violinista iz Berega *Mike Ivoševa Kuzme*. Organizator je HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«.

Z. G

Filmske večeri Ivana Ladislava Galete

SUBOTICA – Danas i sutra, 11. i 12. lipnja, od 18 sati u prostorijama Art kina »Aleksandar Lifka« prikazivat će se video i filmski zapisi *Ivana Ladislava Galete*, jednog od najistaknutijih autora hrvatskog eksperimentalnog filma. Posebno ističemo i najavljujemo premijerno predstavljanje video pisma pod naslovom »Kedves Zoltan« iz 1992. godine, koje je tematski vezano za *Zoltana Siflisa*, uglednog filmskog redatelja iz Subotice i prijatelja Ivana Ladislava Galete, a značajno je po tome što je ovaj rad uvršten u selekciju od 100 najboljih video art radova srednjoeuropskih i istočnoeuropskih zemalja s bivšim komunističkim režimom, kao program koji će obilaziti neke gradove Europe, poput Budimpešte i Berlina, i biti prikazivan u uglednim institucijama i muzejima.

Suorganizatori filmskih večeri su Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Art kino Aleksandar Lifka i Udruga za audivizualno stvaralaštvo Artizana iz Zagreba.

Raspored projekcija:

petak, 11. lipnja

No 1, 2, 3, 4 (1979.), Ping-Pong (1975./78.), Media Game 1 (1979.), Railway Station – Amsterdam (1979.), Lijnbaangracht Centrum (1979.), Drop (1979.), Kedves Zoltán (1995.), Fire (2006.), trajanje 22 minute, Water Colour from Sarajevo (2008.), ENDART No 5 (2004.).

subota, 12. lipnja

Two Times in One Space, sfaira, 1985-1995, (1984.), Water Pulu 1869 1896, (1987./1988.), WAL(L)ZEN, (1989.), P.das, (1972.-1984.).

Uskoro iz tiska izlazi djelo dr. Matije Evetovića

Poziv za pretplatu

Nakladom NIU Hrvatska riječ uskoro izlazi iz tiska djelo dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«. Na 720 stranica (formata B5 16 x 24 cm) ove znanstveno utemeljene monografije, autor je pružio pravu riznicu podataka i dragocjenih spoznaja o svojim sunarodnjacima u ovom podneblju.

Nabavite i vi ovo kapitalno djelo po pretplatnoj cijeni od 1000 dinara. Nazovite uredništvo Hrvatske riječi na telefon: +381 24 55 33 55.

RADNI SUSRET PREDSTAVNIKA HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA U VOJVODINI

Velik broj manifestacija – upitna vidljivost

Nemamo zajedničke godišnje nastupe naših udruga, festivale i smotre. Potrebno je realizirati zahtjevnije zajedničke nastupe, što bi pridonijelo i većoj vidljivosti cjeline naše kulture, kaže ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov

Potrebni su zajednički nastupi hrvatskih kulturnih udruga u obliku smotri, te bi trebalo osmisliti i realizirati godišnju prezentaciju ukupnog stvaralaštva u nekoj od grana stvaralaštva kako bi se postigla veća vidljivost cjeline kulture vojvođanskih Hrvata, zaključeno je na trećem radnom susretu predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini, koji je održan 5. lipnja u Subotici u prostorijama Hrvatske čitaonice.

Susret je održan u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a tema susreta je bila analiza stanja kulturne scene Hrvata u Vojvodini u 2009. godini i naznaka perspektiva, te problemi i pomoć u preregistraciji hrvatskih udruga u Vojvodini.

STANJE KULTURNE SCENE

Analizu stanja kulturne scene Hrvata u Vojvodini u 2009. godini i naznake perspektive izradila je i predstavila samostalna stručna suradnica u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata Katarina Čeliković.

»Ciljevi ovog istraživanja su identifikacija kulturnog prostora i subjekata u kulturi, utvrđivanje naravi, broja i vrsta kulturnih manifestacija, evaluacija ostvarenih planova udruga kulture, dobivanje racionalnije slike o hrvatskoj kulturnoj sceni u Vojvodini i na koncu naznačivanje perspektiva kulturnog prostora i pitanja razvoja«, rekla je Katarina Čeliković i objasnila kako su ovdašnji mediji na hrvatskom jeziku bili izvor informacija za istraživanje.

»Hrvatska kultura u Vojvodini u 2009. godini prezentirana je kroz rad udruga kulture i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a kulturne događaje prepoznate kao hrvatske proizvodi su i drugi subjekti. Ukupno je zabilježeno 487 događaja. Na temelju istraživanja provedenog početkom prošle godine, u Vojvodini je aktivno djelovalo 30 udruga u kulturi, koje u svom djelovanju imaju kulturu kao primarni cilj, od toga u Subotici i okolici 11, u Somboru i okoli-

ci 3, u Srijemu 6, u Podunavlju (šokačke udruge) 7 i u Zemunu i Beogradu, koji teritorijalno ne pripadaju Vojvodini, djelovale su prošle godine 3 udruge koje su surađivale s ostalim hrvatskim udrugama kulture. Najveći broj manifestacija i događaja na polju kulture bilježimo u Subotici i okolici – 255, zatim u Podunavlju, šokačke udruge – 92 manifestacije, slijedi Srijem – 70, Sombor i okolica – 47 i Zemun i Beograd – 23 manifestacije. Prema podjeli po granama stvaralaštva najviše je bilo događaja vezanih uz tradiciju i događaja u kulturi vezanih uz crkvu, te događaja u oblasti književnosti. Zabilježen je i velikih

svojoj vlastitoj zajednici, ali i široj kulturnoj javnosti, što bi omogućilo makar donekle izlazak iz medijske izolacije, kako u većinskim medijima u Republici Srbiji, tako i u Republici Hrvatskoj.

REALIZIRATI ZAHTJEVNIJE ZAJEDNIČKE NASTUPE

Na susretu je uslijedio razgovor o mogućnostima razvoja kulturnih praksi s pitanjima vezanim za unapređenje kulture. Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov rekao je kako je kultura hrvatske zajednice u Vojvodini bogata po broju manifestacija i vidljiva na lokal-

bi osmisliti i realizirati godišnju prezentaciju ukupnog stvaralaštva u nekoj od grana stvaralaštva, primjerice, kazališnog ili glazbenog stvaralaštva i onda takvu smotru organizirati svake godine u nekom drugom mjestu. Inicijativa za zajednički godišnji nastup treba biti pokrenuta iz kulturnih udruga. Ako se možda želi organizirati smotra hrvatskih tamburaških sastava, onda bi voditelji tamburaških sastava u udrugama trebali artikulirati takvu inicijativu, a Zavod onda može pomoći u razvijanju takvog projekta, naravno, uz Hrvatsko nacionalno vijeće, jer bi takva smotra trebala biti stalno financirana od strane našeg Vijeća.

broj gostovanja naših udruga u Hrvatskoj i drugdje, dok je manji broj događaja vezan uz likovne manifestacije, kazališne predstave, film i glazbu«, rekla je Katarina Čeliković, nakon čega je na grafikonima prikazala i vrste i broj događaja po granama stvaralaštva, kao i broj tih događaja prema teritorijalnoj podjeli, a istaknula je na koncu izlaganja da bi manifestacije šireg značaja i zajedničko okupljanje oko većih projekata omogućilo zajednički nastup, čime bi se kulturni čimbenici predstavili

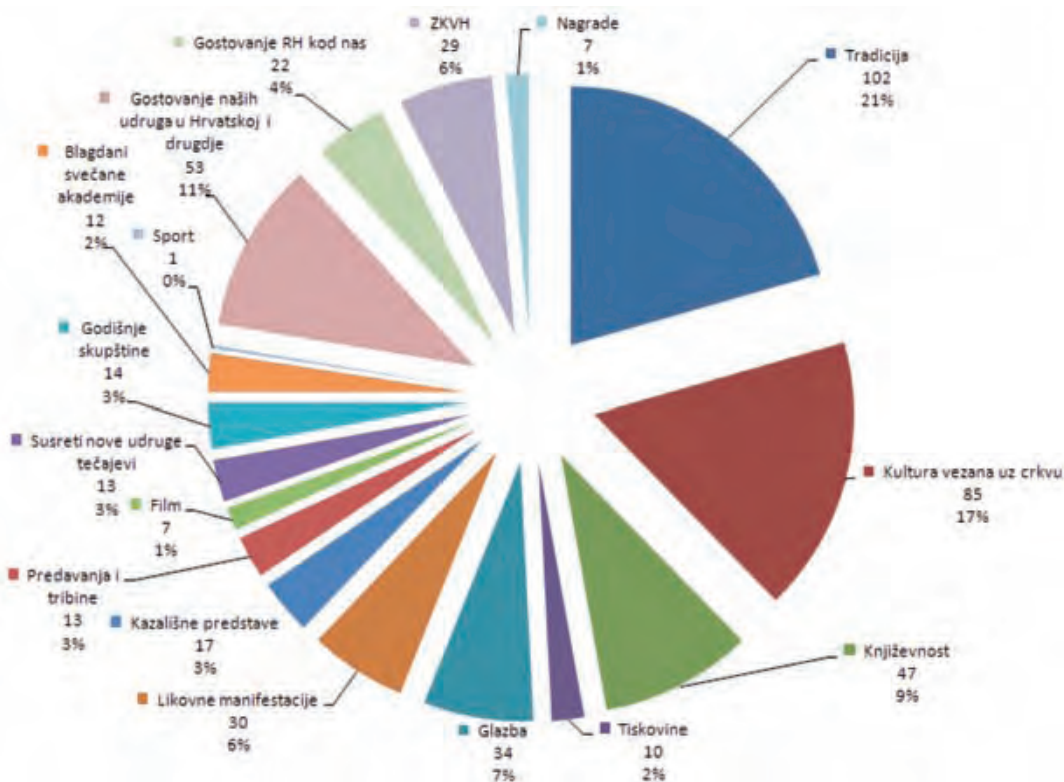
nim kulturnim scenama, ali da postoje problemi kada je u pitanju vidljivost cjeline kulture vojvođanskih Hrvata.

»Naša kulturna scena mora biti funkcionalno povezana. Udruge trebaju i zajednički djelovati u istovrsnim aktivnostima. Takvu suradnju treba izgrađivati. Nemamo zajedničke godišnje nastupe naših udruga, festivale i smotre. Potrebno je realizirati zahtjevnije zajedničke nastupe, što bi pridonijelo i većoj vidljivosti cjeline naše kulture. Trebalo

Moramo imati jasan koncept smotre koju namjeravamo realizirati, a postojeće manifestacije ne smijemo dovoditi u pitanje.«

Predsjednik subotičke hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« Marko Sente istaknuo je kako kulturne udruge trebaju biti između sebe informirane o radu i da bi se trebalo utvrditi koje su aktivnosti nedovoljno razvijene.

»Predstavljena analiza pokazuje gdje smo dobri, a gdje slabi. Trebamo vidjeti kako da razvijamo određene aktivnosti. Naša

glazbena udruga mogla bi pomoći da se formira koncept za realizaciju pokrajinske smotre hrvatskih tamburaških sastava, naravno uz suradnju s udrugama.»

Prijedlog o zajedničkim godišnjim nastupima udruga podržali su i predsjednik HKPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada *Marijan Sabljak* i predsjednik Upravnog odbora Zavoda za kulturu *Dužo Runje*. Marijan Sabljak je također naglasio kako bi trebala postojati još razvijenija međusobna suradnja hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini i da bi udruge trebale organizirati što više međusobnih gostovanja, dok je *Dužo Runje* među ostalim rekao kako bi pažnju trebalo obratiti na planiranje programskih aktivnosti u cilju postizanja raznovrsnosti i da treba popraviti nesinhroniziranost rada udruga, jer često dolazi do preklapanja programa.

PROBLEMATIKA KULTURNIH PRAKSI

Tijekom razgovora djelatnica Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata *Ljiljana Dulić-Mesaroš* rekla je kako se raspisuje mnogo natječaja koji za prioritet imaju zajedničke nastupe udruga i puno je veća vjerojatnost da se sredstva po natjecajima dobiju za zajedničke projekte, a Katarina Čeliković je glede suradnje udruga navela primjer nedavno održanog sastanka voditelja dramskih skupina hrvatskih udruga na kojem je zaključeno kako postoji potreba za ustanovljavanjem festivala Dani pučkog teatra vojvodanskih Hrvata.

Probleme prilikom apliciranja udruga na raznim natjecajima istaknuo je član Izvršnog odbora dosadašnjeg saziva HNV-a zadu-

žen za kulturu *Željko Pakledinac*. »Apliciranje na raznim natjecajima danas je glavni izvor prihoda kulturnih udruga. Često se događalo da su projekti imali manjkavosti. Za pisanje projekata kojima se želi aplicirati na natječaje, udruge se mogu obratiti za pomoć HNV-u, ali jedan broj udruga to ne čini.« Značaj rada Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, kao novog čimbenika na hrvatskoj kulturnoj sceni, istaknuo je predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora *Mata Matarić*.

»I prilikom ovog susreta Zavod je ponovno pokazao kako radi kvalitetno i 'punom parom'. Prikazani podaci pomoći će u daljnjem radu kulturnih udruga, sada imamo precizan pregled stanja i možemo razmišljati o pitanjima vezanim za unapređenje naše kulturne scene. Podaci govore i o centralizaciji velikih manifestacija, a mislim da

bi cijeli naš kulturni prostor trebao biti jednako tretiran, dakle i takozvane 'provincijalne' udruge bi trebale biti dovedene u fokus zbivanja.«

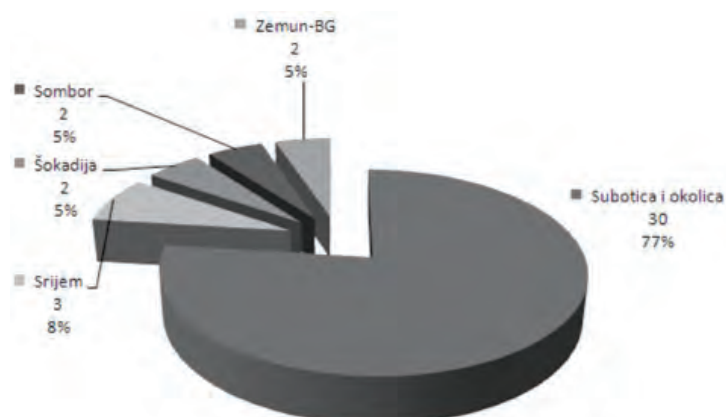
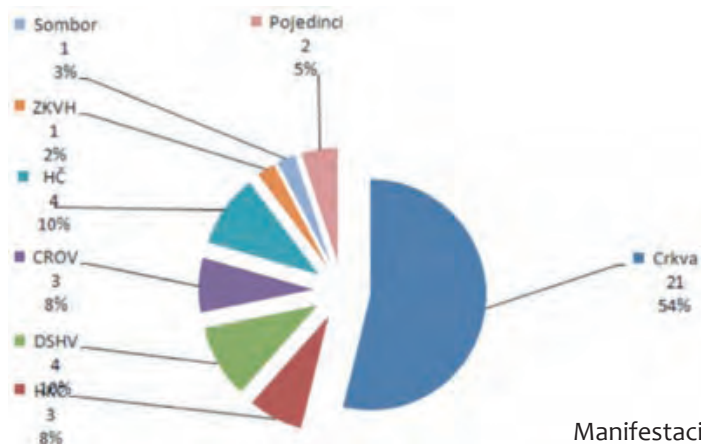
Govoreći o radu udruga kulture koje djeluju u seoskim sredinama predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta *Ladislav Suknović* naglasio je važnost njihovog djelovanja, jer daju veliki doprinos očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta. »Rad naših udruga koje djeluju izvan gradskih sredina veoma je važan za žitelje tih naselja, koji su pripadnici hrvatske manjinske zajednice, a stvaranje asocijacije hrvatskih kulturnih udruga doprinijelo bi unapređenju kulture vojvodanskih Hrvata.«

Predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Stanišića *Ivan Karan* je rekao kako udruge trebaju razvijati komunikaciju s medijima na hrvatskom jeziku i obavještavati te medije o događajima koji slijede. Ivan Karan je istaknuo kako hrvatska redakcija na RTV-u nema dovoljno dopisnika za još kvalitetnije izvještavanje o aktivnostima udruga kulture i naglasio da se radijska emisija »Glas Hrvata« emitira na valovima Radio Sombora u produkciji udruge čiji je predsjednik i da tu emisiju ne sufinancira nitko drugi, pak čak ni Grad Sombor.

Na koncu razgovora Tomislav Žigmanov je zaključio kako najviše nedostaje zajedničko djelovanje udruga kulture u Vojvodini i da će to biti tema sljedećeg susreta u drugoj polovici godine.

Tijekom sastanka Ljiljana Dulić je predstavila način usuglašavanja statuta i preregistracije udruga u skladu sa Zakonom o udrugama, a Zavod je ponudio i pomoć u poslovima vezanim za preregistraciju udruga.

Zvonko Sarić

Manifestacije za mlade

DUBRAVKA LAKIĆ, IZBORNICA INTERNACIONALNOG FILMSKOG CINEMA CITY FESTIVALA U NOVOM SADU

Hrvatski filmaši ispred srpskih

Hrvati su mnogo bolje zakonski regulirali stvari, mi tek sada trebamo donijeti zakon koji bi regulirao tu materiju, kaže ova filmska kritičarka

Teći internacionalni festival filma i medija, Cinema City, otvoren je u Novom Sadu i od 5. do 12. lipnja pretvorio je ovaj grad u filmski. Na različitim lokacijama ljubitelji filma ovih dana uživaju u više od 100 filmova koji se prikazuju po programskim selekcijama. »Tribute: New Croatian Cinema« ili »Počast: Novi hrvatski film« jedna je od programskih selekcija koja je na ovaj festival dovela sedam kinematografskih ostvarenja iz Republike Hrvatske.

Izbornica internacionalnog programa Cinema City festivala i filmska kritičarka lista Politika Dubravka Lakić izborom ovih filmova, a uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra (HAVC), željela je skrenuti pozornost na kvalitete koje nosi hrvatska kinematografija.

RAZMJENA ISKUSTAVA

»Jedan od programa koji sam napravila na ovom festivalu jest 'Počast: Novi hrvatski film'«, kaže Dubravka Lakić. »Prošle sam godine bila gošća na Pulskom filmskom festivalu, kao strana kritičarka, skupa s kolegama iz Njemačke, SAD i Rusije. Svi smo bili pozvani kao gosti ocijeniti i otvoreno govoriti pred filmskim autorima, novinarima, pred javnošću, o onome što smo vidjeli, a vidjeli smo doslovno sve. Priredili su nam izbor kratkih igranih filmova, dokumentarnih, animiranih, dugometražnih igranih filmova... Stekla veoma dobar uvid i ugodno se iznenadila kvalitetom prošlogodišnje produkcije u hrvatskom filmu, jer znam kako i oni dijele sudbinu srpske kinematografije zato što novca nema. Međutim, Hrvati su mnogo bolje zakonski regulirali stvari, mi tek sada trebamo donijeti zakon koji bi regulirao tu materiju. U Hrvatskoj postoji neka vrsta infrastrukture koja je već uobličena, nije savršena, i oni se jako žale, ali ipak sustav počinje funkcionirati i rezultati se vide. Zaista sam bila prezadovoljna filmovima. Kada gledate, recimo, u konkurenciji glavnih natjecateljskih dugometražnih filmova deset filmova i od toga su sedam dobri, pa ne znam ima li Francuska takve rezultate. Obradovala sam se, jer je to negdje najlogičnija usporedba s nama, i shvatila sam kojim pravcem u Hrvatskoj idu. Mi ih trebamo samo slijediti, ništa ne moramo izmišljati.«

Dubravka Lakić dodaje kako je sudjelujući u toj raspravi naglasila da je obradovana kvalitetom scenarijske baze koja je vrlo dobra, znači hrvatski su se scenaristi pokazali kao vrlo plodotvorni.

»Oni imaju vještinu 'pričanja priče', što

scenaristima iz Srbije počinje nedostajati, a oni mladi se možda još nisu tome naučili«, kaže Dubravka Lakić. »Hrvati imaju briljantno glumište, mada to ni nama ne nedostaje, ali ono što je dobro jest da imaju neku vrstu autorstva kod direktora fotografije. Imamo i mi sjajne snimatelje, direktore fotografije, ali kod hrvatskih autora sam primijetila i neku dodatnu vrstu energije i možda umjetničke slobode.

Dubravka Lakić

Tako da hrvatski redatelji doista imaju na koga se osloniti, što je se vidi i u filmovima koji se na ovom festivalu prikazuju. Upravo sam izabrala tih sedam filmova. Pet su konkretno s prošlog Pulskog filmskog festivala i dva su djela Dejana Ćimovića, vrlo svjesno, ne samo zato što je Dejan član našeg žirija, već zato što je on učinio nešto što je inače blisko i našim glumcima, a to je da počnu režirati i producirati filmove. Omogućila sam i našim autorima i glumcima da se sretnu s Dejanom Ćimovićem, da možda razmijene iskustva, jer je i on prošao kroz ono što je gluma, pa je tek onda ušao u režiju pa i produkciju. On ima dva sjajna filma, jedan je divan dokumentarac koji govori o parolimpijskom pobjedniku, mladiću koji je slijep, što je fantastično i on je to jako lijepo uradio. Drugi film je jedan od najsenzibilnijih filmova od onih koje sam u posljednje vrijeme vidjela na EX JU festivalima. To je film 'Moram spavat anđele'. Prosto neočekivano od Dejana koji je

mačo tip, da pokaže kako ima izuzetan senzibilitet, da može osjetiti finese u nekoj, takoreći unutarnjoj drami što se vidi i na filmskom platnu. Zadovoljna sam što to možemo publici pokazati, i ta dva filma, a i njega kao specifičnu ličnost, a opet sličnu nekim našim glumcima kao što su Laza Ristovski koji i glumi i režira i producira, ili Dragan Bjelogrić, ili Svetozar Cvetković i drugi. To je bila ideja. Doista su sjajni filmovi ove godine, među njima možda je negdje u samom vrhu film 'Metastaze' Branka Schmidta, iskusnog redatelja koji se sad s ovim filmom zapravo pomladio i napravio neku vrstu zagrebačkog trainspottinga, fenomenalnog, brutalnog filma, ali s izuzetnom moralnom težinom, s osudom društva koje se oslonilo na 'sponzore' i 'sponzoruše'. Tu je i sjajna drama 'Crnci' koja je minimalistička priča s tako maksimalnim efektom da je to jako dobro. Imamo i predivnu poetsku priču kao što je 'Kenjac' Antona Nuića, u kome fenomenalno igra Nebojša Glogovac, zatim 'Zagrebačke priče', omnibus, jer sam imala u vidu da će sigurno na festivalu u nacionalnoj selekciji biti domaći omnibus iza koga stoji naš producent Nenad Đukić i tako i jest. Htjela sam pokazati, primjerice, na osnovi 'Zagrebačkih priča', kako to Hrvati rade kada rade omnibus, a kako to radimo mi. Tako da ta paralela negdje na festivalu postoji.«

HRVATSKO-SRPSKE KOPRODUKCIJE

Dubravka Lakić posebice naglašava odlučnu suradnju s Hrvatskim audiovizualnim centrom koji je njezin partner u cijeloj ovoj priči. »Oni su«, kaže Dubravka Lakić, »doista sve organizirali na visokoj razini s velikom profesionalnošću. Sve češće na planu koprodukcija postoji suradnja koja je jaka i daje rezultate. Najsvežiji primjeri su, recimo, u filmovima 'Kenjac', 'Metastaze' i 'Zagrebačke priče', gdje sudjeluju srpski koproducenti, kao i u nekim srpskim filmovima poput 'Žene sa slomljenim nosom', gdje je HAVC odobrio sredstva i to ne u malom iznosu za svaki projekt, kao hrvatsko sudjelovanje u srpskom filmu. Činjenica je da smo sve češće oslonjeni jedni na druge, jer film ne može nastati ukoliko se ne udružimo što, to vidimo, daje rezultate na koje smo svi ponosni«, kaže Dubravka Lakić.

Ovogodišnji festival privukao je veliki broj posjetitelja o čemu svjedoče podaci da su već treći dan nakon početka festivala za veliki broj filmova karte bile rasprodane.

Ankica Jukić-Mandić

Radnik ili djelatnik?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Devetstih su godina prošloga stoljeća u hrvatski jezik vraćene mnoge riječi koje su iz njega potiskivane u razdoblju od 1918. do 1990., no u tom su hti-jenju mnogi pretjerivali pa su hrvatskim riječima proglašavane sve one riječi koje su zvučale drukčije od onih koje su se tada rabile. Jedna od tih izrazito pomodnih riječi svakako jest riječ *djelatnik* kojoj su nametnuta nova značenja kako bi se izbjegle sasvim dobre hrvatske riječi, kakve su, na primjer: radnik, službenik, namještenik i slične.

Pogledajmo imaju li riječ *djelatnik* naši rječnici, posebice oni stariji: Bogoslav Šulek u svojem »Njemačko-hrvatskom rječniku« iz 1860. godine uz riječ *Arbeiter* ne navodi imenicu *djelatnik*, nego ima: *radnik, poslenik, poslovaš*. Isto je i s izvedenicama, na primjer prema njemačkom *Arbeitsfamilie* i sl., samo *radnička obitelj, radnička struka, radništvo*. Autori Broz i Iveković (1901.) *djelatnika* uopće nemaju. Pogledamo li još neke starije rječnike, kao što su na primjer: *Akademijin, Benešićev, Skokov*, pronaći ćemo imenicu *djelatnik*, ali je njezino značenje posve različito od današnjega, a znači – *radni dan*. Potvrdu ovoga značenja možemo pronaći u ulomku iz *Kovačičeva* romana »U registraturi«:

»Otac, mati i ja otpustismo se u svečanom ruhu u župnički dvorac. Bijaše *djelatnik*, pa susjedi radeći u polju, postojahu i gledaju izvjedljivo za nama.«

U ulomku smo pročitali da su susjedi *radili* jer je bio *djelatnik* (radni dan). U »Jezičnom savjetniku s gramatikom« *Slavka Pavešića* (1971.) nema imenice *djelatnik*, nego samo pridjev *djelatan* (aktivan). Dalje navodi kako je pridjev načinjen nastavkom –*atan*, kojega nema u hrvatskim narodnim govorima, krajem 19. stoljeća.

U svojem »Rječniku hrvatskoga jezika« iz 1991. godine Vladimir Anić bilježi riječ *djelatnik*, ali uz nju navodi kako je ekspresivno re-torička što znači da je stilski obilježene i ne preporuča se za neutralne tekstove ni za sve književne stilove. U proširenome izdanju istoga rječnika iz 1994. godine značenje riječi se protegnulo na sve zaposlene, umjesto dotadašnjih prosvjet-nih ili zdravstvenih *radnika*, sada imamo te iste *djelatnike*.

S pravom se možemo zapitati zašto je riječ *djelatnik*, koju ne

možemo pronaći u djelima hrvatskih književnika niti u starijim rječnicima, odjednom dobila toliko prostora. Možemo se vratiti na početak teksta i nastojanje Hrvata da u svoj jezik vrte sve »hrvatske riječi« i prikloniti se tvrdnji da su u tome često pretjerivali. U prilog tomu svakako idu djela hrvatskih književnika koji se nisu stidjeli riječi *radnik*. Tako An-ton Gustav Matoš kaže: »I došao je kobni čas, da hrvatski radnik u Hrvatskoj ne nalazi rada.« Silvije Strahimir Kranjčević napisao je poznatu socijalnu pjesmu znakovita naslova »Radniku«, a August Harambašić govori kakvi smo mi to radnici: »I

svijet će znati da smo mi Hrvati ponosni što smo radnici svi...« Razni su jezikoslovci i književnici prevodili Bibliju u kojoj se 29 puta spominje riječ *radnik*, no niti jednom nije zamijenjena riječju *djelatnik*. Mogli bismo, dakako, još nabrajati, no mislim da je ovo sasvim dovoljno kako bismo shvatili da je riječ *radnik* tvorbeno sasvim dobra i funkcionalna i, čini mi se, dovoljno hrvatska te da nam ne treba neka druga, »hrvatskija«, riječ.

U DVORANI MUZIČKE ŠKOLE »PETAR KONJOVIĆ« U SOMBORU

Solistički koncert Daliborke Malenić

U dvorani Muzičke škole »Petar Konjović« u Somboru u petak, 4. lipnja, održan je solistički koncert flautistice *Daliborke Malenić*. Na programu su bila djela *G. Shockera, P. Harrisa, G. F. Hendla, G. Rossinia, W. Poppa, F. Morlacchia* i *G. Briccialdia*. Korepetitorica je bila prof. *Snežana Grujić* za klavirom. Na koncertu su sudjelovale i gošće, učenice Muzičke škole »Isidor Bajić« iz Novog Sada, *Svetlana Čučković* i *Milica Tomić* u klasi prof. *Jasne Marković Vujanović*. Daliborka Malenić je osnovnu glazbenu školu završila u Somboru. Nakon dileme što dalje – znanost ili glazba,

Daliborka je izabrala glazbu i promijenila školu i grad. Do sada je nastupala na desetak javnih satova i preslušavanja u školi, pripremila je različite programe za dva međunarodna natjecanja: Davorin Jenko u Beogradu i Natjecanje drvenih duvača u Požarevcu, i na oba osvojila prve nagrade. Sudjelovala je u radu akreditativnog seminara »Flauta u romantizmu«, gdje se upoznala i radila s *Janošom Balintom*. Nastupila je na Natjecanju francuske šansone u novosadskoj sinagogi i kao gošća solističkog koncerta *Milice Tomić* u Novom Kneževcu. Pjeva u zboru karmelićanske crkve u Somboru..

Z. G.

Pedeset godina zajedništva

Bračni jubilej

U nedjelju, 6. lipnja, u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu svetom je misom proslavljen jubilej – 50 godina braka *Marije i Dragutina Mohenskog*. Svoj zajednički život u svetoj zajednici braka okrunili su obnovom zavjeta koje su jedno drugom izgovorili prije 50 godina.

Slavljenike je na početku svete euharistije pozdravio župnik *Jozo Duspára*, podsjetivši ih tom prigodom na početak njihovog braka i na

činjenicu s koliko su snova i koliko podrške od strane rodbine i prijatelja započeli formiranje svoje obitelji. I propovijed je bila usmjerena prema težnji za održanjem vrijednosti koje čine ovu, kako je i sam Isus rekao, crkvu u malom.

Svečanosti je svakako doprinio i blagdan Tijelova te svečana tijelovska procesija.

Nakon svete mise, uz čestitke i osvježenje župljani su im poželjeli još puno vjere i Božjeg blagoslova u njihovom zajedničkom životu.

D. L.

Čvrste veze s postojbinom – Tuzlom

Bački Šokci u postojbini svojih predaka

Kada su prije dvije godine Šokci bačkog Podunavlja slavili 320 godina od svog dolaska u Bač i okolicu, uspostavili su čvrste veze sa starom postojbinom – Tuzlom. Tom prigodom su se franjevci iz tuzlanskog franjevačkog samostana dogovorili s čelnicima HKUPD-a »Mostonga« iz Bača, koji je nositelj manifestacije, da se veze više nikada ne smiju prekinuti, te da suradnja s njima i franjevačkim samostanom iz Bača bude trajna. Tim povodom 6. lipnja bački župljani su sa župnikom vlč. *Josipom Štefkovićem* posjetili svoje prijatelje i sunarodnjake iz starog kraja. Njih dvadeset su u franjevački samostan sv. Petra i Pavla u Tuzli stigli točno na početak svete mise, koju je predvodio bački župnik J. Štefković uz asistenciju domaćina, gvardijana fra *Zdravka Anđića*.

Nakon misnog slavlja domaćini su organizirali druženje s čelnicima kulturno-umjetničkih društava i udruge »Hrvatska žena«, koji su prije dvije godine bili sudionici manifestacije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača«.

Bačane je posebno impresionirao odlazak u kapelu Gospe Lipničke u Srednjoj Lipnici, gdje ih je s poviješću ove kapele upoznao fra *Josip Zvonimir Bošnjaković*.

Crkva sv. Franje Asiškog u Šikari bila je posljednje odredište Bačana. Uz molitvu za sretan put, Bačani su se oprostili s dogovorom – vidimo se u Baču početkom listopada da zajedno proslavimo blagdan Radosne Gospe, zaštitnice Šokaca tuzlanskog kraja.

S. Č.

Hodočašće u kapelu sv. Antuna Pustinjaka na Feliću kod Bača

Puno predaje, a premalo istraživanja

Odmah nakon blagdana Duhova, vjernici Bačkog dekanata već četvrtu godinu hodočaste u kapelu sv. Antuna Pustinjaka na Feliću u blizini Bača. Tako je i ove godine na svetkovinu BDM Majke Crkve u ponedjeljak, 24. svibnja, slavljeno misno slavlje kao znak nekadašnjeg tradicionalnog hodočašća, koje je redovito organizirano na drugi dan Duhova. Ovdje se, u gustom šumi na maloj ravnici, nalazi stara crkva posvećena sv. Antunu Pustinjaku, koja potječe iz kasne gotike, tj. s kraja XV. ili početka XVI. stoljeća.

Misno je slavlje pred kapelom, u nazočnosti stotinjak vjernika iz svih okolnih mjesta, predvodio župnik iz Starog Žednika vlč. *Željko Šipek* u zajedništvu s bačkim dekanom iz Selenče vlč. *Marijanom Dejom*, vlč. *Josipom Kujundžićem* iz Vajske i župnikom domaćinom vlč. *Josipom Štefkovićem*.

O ovoj kapeli postoji više predaja, a premalo istraživanja. Zna se da je podignuta u čast sv. Antunu Pustinjaku, a u njoj se iz nekih razloga slavilo proštenje u osmini sv. Antuna Padovanskoga, poslije 13. lipnja, pa i to stvara određene nedoumice, napose kod nedovoljno upućenih. Ipak, crkva je na Feliću za vrijeme Turaka bila prikladna za vršenje službe Božje i kao sastajalište katoličkih vjernika iz Bača i okolice, koji nisu mogli vršiti službu u turskom Baču. Danas je gotovo ruševina, ali ovakva hodočašća mogla bi dovesti do čuda, da ovo opet postane sveto mjesto okupljanja brojnih vjernika iz cijele biskupije, jer Bog dolazi, kao što smo čuli u propovijedi, u male, neznatne i nepoznate krajeve, a ovo bi upravo moglo postati mjesto ispovijedanja i svjedočenja vjere i svojevrsni susret neba i zemlje.

Z. Pe.

Obećanje premijera Mirka Cvetkovića

Povrat crkvenih matičnih knjiga

Biskupi Katoličke crkve u Srbiji s velikim su zanimanjem primili izjavu premijera *Mirka Cvetkovića* o povratu matičnih knjiga crkvama i vjerskim zajednicama, te pozdravljaju nastojanja Srpske pravoslavne crkve na čelu s patrijarhom *Irinejom*, kao i napore Vlade Srbije na čelu s Mirkom Cvetkovićem za otkrivanje istine o nepravdama prema crkvama i vjerskim zajednicama za vrijeme Drugog svjetskog rata – piše u obraćanju javnosti glavni tajnik Međunarodne biskupske konferencije Svetog Ćirila i Metoda, biskup zrenjaninski mons. dr. *Német László*. U pismu se naglašava kako biskupi s posebnom pažnjom prate tijek povrata matičnih knjiga, imajući u vidu obećanja premijera. Istovremeno, izražavaju nadu da će povrat biti jednostavniji i efikasniji u odnosu na raniji period – kaže se u pismu.

Hodočašće u Sombor

U čast Ocu Gerardu

Spomendan prijelaza u vječnost Sluge Božjeg o. Gerarda Tome Stantića karmelićanina, bit će obilježen u karmelićanskoj crkvi sv. Stjepana u Somboru 23. lipnja na mađarskom, a 24. lipnja na hrvatskom jeziku. U oba dana predviđeno je okupljanje vjernika i hodočasnika u 17 sati, krunica i prigoda za ispovijed je u 17,30 dok je svečano euharistijsko slavlje, koje će predvodi subotički biskup mons.dr. *Ivan Penzeš* zakazano je za 18,30 sati. Nakon euharistijskog slavlja biskup će sa svećenicima i vjernicima moliti kod groba Sluge Božjeg za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Za ovogodišnje slavlje su kao geslo odabrane riječi o. Gerarda »Svetost nije strogoš, već jednostavnost, poniznost, mala gorljivost, igra...«

Z. G.

NA BLAGDAN SRCA ISUSOVA

Svećenik – kamen spoticanja

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Danas je blagdan Srca Isusova. Kršćani znaju da se ovim blagdanom ne slavi dio tijela nego Otajstvo. Biblijski poimani čovjek je duhovan, a duša njegove duše je srce. Stoga danas štujemo bit Isusove osobe i njegov pristup čovjeku čiji je postao Spasitelj.

No, to Otajstvo je danas osobito značajno za nas svećenike. Naime, danas Benedikt XVI. velikim hodočašćem svećenika svečano završava takozvanu godinu svećenika.

SVEĆENIŠTVO ROĐENO U ISUSOVOM SRCU

Podsjetimo se na svetkovinu Srca Isusova – prije godinu dana Benedikt XVI. je otvorio godinu svećenika za Katoličku crkvu, a povodom sto pedesete obljetnice smrti jednostavnog i svetog župnika u Arsu – svetog Ivana Marije Vianneya. Teolog kao što je Benedikt XVI. i skromni župnik Arški imaju jednu dodirnu točku, izvanredno važnu za život Crkve, a to je svećeničko srce. Sjetimo se činjenice da je svećeništvo koje je Isus ustanovio rođeno u njegovu srcu. Kod svojih svećenika pojmove učenika je zamijenio pojmom prijatelj. Nazvao ih je prijateljima, a priznat ćete da je prijateljstvo više predmet srca nego uma. Jasno da u Isusovoj osobi ne postoji raskorak sklada uma i srca, ali je bitno zapaziti da je kod svećeništva učinio srce u prednosti. Svećenici su njegovi prijatelji. Da ne bi pomislili krivo, to mi nismo svojom zaslugom, nego njegovim odabirom. Jasno je rekao, niste vi mene izabrali, nego ja izabrah vas. Tako se nitko od nas svećenika ne zavarava u svoju »vlastitu veličinu«, nego drhti pred odgovornošću vlastite nedostojnosti, ali svjestan da mu je identitet svećeništva više u Isusu Kristu i u njegovoj osobi i njegovoj svećeničkoj službi, negoli što je to u svakom od nas ponaosob. O otajstvu Isusova srca dalo bi se pisati. Samo Otajstvo je neiscrpno za razmišljanje i premišljanje. Ono je dapače izazov za kontemplaciju. Danas će, dakle, u Rimu biti sumirana godina i unatoč svim »tehnikama« našega vremena, najvećim dijelom ostat će velika tajna da ne kažem otajstvo, koliko je ove godine svećenika promijenilo svoje srce prema Srcu Isusovu, koliko je milijunsko mnoštvo vjernika vjerno molilo za svoje svećenike i koliko se novih duhovnih zvanja rodilo iz Isusova Srca baš u ovoj godini. Jedno je sigurno – da su vanjske manifestacije, koje smo sami doživljavali, tek blijeda slika i manji postotak onoga što se dogodilo u tolikim dušama, tihim molitvama, žrtvama i službama.

RASPNI GA, RASPNI

Dobro bi bilo u tom svjetlu razmišljati i o našoj mjesnoj Crkvi i o svemu što se u njoj učinilo i

Jasno da u Isusovoj

osobi ne postoji

raskorak sklada uma

i srca, ali je bitno

zapaziti da je kod

svećeništva učinio

srce u prednosti.

Svećenici su njegovi

prijatelji. Da ne bi

pomislili krivo, to mi

nismo svojom zaslu-

gom, nego njegovim

odabirom.

dogodilo u godini svećeništva. Neka mi se ne zamjeri što ću poruku ostaviti za kraj, a iskoristiti ovaj prostor za jednu spoznaju koja mi je jako svježa. Znao sam da je mentalitet našega naroda u mnogočemu vrlo kvalitetan, a u mnogočemu u krizi. Ovih dana sam doživio ovaj drugi dio: krizu. Za naš mentalitet je bila najveća svetinja poštovanja: poštovanje roditelja i poštovanje svećenika. Nije tema ovoga razmišljanja poštovanje roditelja, ali kao svećenik mogao bih ustvrditi da je ta dimenzija sve slabija i stoga se iskustveno da potvrditi da Božja zapovijed: poštuju oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji, svjedoči o nepoštovanju roditelja te se niti dugo živi a niti nam je dobro na ovoj zemlji. Tužno je da je sve manje roditelja koji u starosti uživaju radost poštovanja svojih potomaka. Tu istu konstataciju sam doživio ovih dana i s odnosom prema svećenicima. Bio sam na jednom susretu. Nisu krivi sudionici, nego je kriva moja procjena što sam se »našao« na tom susretu. Bilo je oko sto pedeset ljudi. Toga dana je većina bila u crkvi i jedan lijepi broj su i župljani moje župe. Međutim, na susretu ni jedna jedina osoba niti pogledom, a kamoli pozdravom da primijeti svoga svećenika. Pomislio sam: tako mi i treba jer mi ovdje nije mjesto. Međutim, nije čak bitan ni pozdrav koliko je bitan onaj prezir kojim su promatrali svećenika kao jedno strano, pa i neprijateljsko biće na tom skupu. Među njima je malo onih kojima nisam krstio, poučavao, katehizirao, vjenčavao, sahranjivao. Na tom sam skupu, međutim, doživio isto ono što i Isus pred Pilatom: raspni ga, raspni. Izgleda da ću se polako morati oprastati i od vas, poštovani čitatelji, jer mi je sugerirano da je ova rubrika pomalo dosadna i nečitana. Ako je to tako, što mi je više potrebno i dalje biti prisutan u meni vrlo dragom listu? Svejedno kako je ili kako će biti, jedno je sigurno – kada smo pred Pilatom, mi se odričemo i svojih roditelja i svojih svećenika. Zahvaljujem Isusu što mi je dao doživjeti kako je to nutarnje iskustvo biti prezren od svoga naroda. Vrlo smo svjesni mi svećenici svoje nedostojnosti, slabosti, pa i grešnosti, a ovaj puta moramo biti svjesni i svoje odbačenosti. Više puta sam se pitao gdje će završiti društvo bez duha i duhovnosti. Stalno mi se nameće odgovor: onim bogovima kojima služite, oni će vas i suditi. Molim Boga da nas ne osudi »jer ne imaj drugih bogova uz mene«, kaže Gospodin.

Tako se eto završava godina svećenika i u našoj biskupiji. Ostat ćemo vjerni svom svećeničkom identitetu, ako to Bog hoće. Služit ćemo svom narodu unatoč preziru i omalovažavanju. I učiti ćemo tko zna po koji puta da je Isusova rečenica istinita: »nema proroka u svom zavičaju«. Za nas je važno ostati vjerman jedinom Prijatelju koji nas je izabrao i postavio.

Kulnarski kutak

... i još po nešto...

TOPLO PREDJELO - TALIJANSKA TJESTENINA S POVRĆEM

Potrebno: 3 žlice maslinova ulja, 1 češanj češnjaka, zamrznuta mješavina povrća, vegeta, papar, 1 žlica nasjeckanih kapara, 100-200 ml vrhnja za kuhanje, sol, 300 g tjestenine, 30 g naribanog parmezana.

Priprema: Na zagrijano maslinovo ulje dodajte usitnjeni češnjak, zatim zamrznuto povrće te poklopljeno pirjajte na laganoj vatri oko 10 minuta.

Povrću dodajte vegetu, papar, nasjeckane kapare, vrhnje za kuhanje, te po potrebi posolite. Tjesteninu skuhaite u blago posoljenoj vodi, ocijedite, dodajte u pripremljeno povrće i kratko pirjajte. Pospite parmezanom i služite toplo.

GLAVNO JELO - FILE U CRVENOM

Potrebno za 4 osobe: 600 g svinjskog mesa, 300 g luka, 300 g rajčice, 300 g crvene paprike, 2 žlice ulja, 150 ml kiselog vrhnja, sol, papar, 400 g talijata (ili neke druge tjestenine).

Priprema: Meso izrezati na sitnije kockice i pirjati. Dodati krupnije porezan luk, rajčice i papriku narezanu na rezance. Začiniti, sipati malo vode i pirjati na laganoj vatri. Na kraju dodati vrhnje i promiješati. File servirati uz tjesteninu.

Savjet: Taljatele su tjestenina koja ima oblik dugačkih traka. Služe se uz jela od mesa, povrća, sira, morskih plodova i slično. Ukoliko ih nemate doma, uvijek možete poslužiti i drugu vrstu tjestenine.

DESERT - KORNET TORTA

Potrebno: 2 lista oblatne, 2-3 fišeka za sladoled, 700 ml slatkog vrhnja, 100 g prženih krupno rezanih lješnjaka, 200 g čokolade, 2 žlice ulja.

Priprema: Ukoliko želite da vam torta bude okrugla od oblatne izrežite dva kruga iste veličine, kao što je kalup za tortu. Umutiti vrhnje i dodati polovicu otopljenog čokolade, kao i lješnjake. Masu sjediniti i odvojiti manji dio za punjenje fišeka. Preostalu masu staviti između dva lista oblatne. Ostatak čokolade otopiti na pari s uljem, umočiti fišeke za sladoled, a ostatkom preliti tortu. Fišeke napuniti filom za tortu i dekorirati tortu. Posuti je s malo lješnjaka.

LIJEPI I ZDRAVI

Sačuvajte s

Stopala su važni dijelovi tijela, bez kojih je nezamislivo kretanje čovjeka. Od njihove kvalitete zavisi i kvaliteta potkoljenica, koljena, odnosno cijelih nogu, pa i kralježnice. Tabani imaju važno mjesto u ukupnom zdravlju čovjeka. Imajući na umu da stopala nose cjelokupnu našu težinu, vrlo je važno da mišići, zglobovi i kosti u njima budu zdravi i jaki, te da po mogućnosti nema nikakvih bolova. Tijekom zime često »zapustimo« svoja stopala, no sada je prava prilika povesti malo više računa o njima. Ne samo radi lijepog izgleda u otvorenim cipelama i sandalama, nego se sada puno više krećemo nego li u zimskom periodu.

Osim na noge u općem smislu riječi, problem stopala se može prenijeti i na donji dio kralježnice, a tijekom vremena i na grudni, kao i vratni dio. Zapravo, to je jedan međusobno povezan sustav, koji se obično ispoljava otežanim hodanjem.

SPUŠTENA STOPALA KOD DJECE

Do treće godine sva djeca imaju spuštenu stopala, a onda se svodovi podižu. Ako dijete poslije treće godine i dalje ima spuštenu stopala, treba posjetiti liječnika. Terapija se zasniva na intenzivnom vježbanju cijelog tijela, a osobito stopala. Vježbe za stopala su jednostavne. Potrebno je da dijete hoda na prstima, petama, i na vanjskom svodu. Uz sve to, može se igrati prebacujući male predmete (klikere, male igračke) prstima stopala s jednog na drugo mjesto.

VISOKE POTPETICE

Visoke štikle i manji broj cipela loše utječu na izgled i oblik stopala, pri čemu mogu izazvati

voja stopala

i određene tegobe. Ako su štikle više od 5 cm, pomiču karlicu naprijed i negativno utječu na kralježnicu, skraćuju tetivu potkoljenice i usporavaju cirkulaciju. Istovremeno, izostaje i indirektna masaža unutarnjih organa, a tijekom vremena dolazi do problema u cijelom tijelu. Za tijelo i stopala nisu dobre ni uske cipele ili pola broja manje, jer lošu utječu na cirkulaciju upravo u stopalima i na loš raspored njihovih kostiju. Praktično, neodgovarajuća obuća može izazvati tegobe u nogama, karlici, kralježnici i unutarnjim organima.

SAVJETI ZA KUĆNO PEDIKIRANJE

Kupka – Ako nemate električnu kadicu s hidromasažerom, vodu možete sipati i u običan lavor. Dodajte šaku morske soli ili kupku za omekšavanje kože. Nakon 5-10 minuta stopala obrišite ručnikom tako da koža ostane vlažna. Jedino koža između prstiju uvijek mora biti suha, jer je u suprotnom savršena za stvaranje gljivica.

Uradite piling – Kupka će u određenoj mjeri omekšati kožu, no ukoliko imate vremena uradite još i piling, tako ćete ukloniti i žuljeve. Najviše pažnje posvetite rubnim dijelovima

stopala, malim prstima i petama, jer su tamo zadebljanja najčešća.

Odstranite zadebljanje – Kod osoba koje rijetko rade pedikir, piling vjerojatno neće ukloniti sva zadebljanja. U tom slučaju morate koristiti specijalnu turpiju za pete. Dok je koža još vlažna turpijom dobro istrljajte stopala, no ne pretjerujte, radije ponovite postupak svaka 2-3 dana. Kad odstranujete

kožu s peta potrebno je odabrati kamen plo-
vućac ili rašpicu koja nije pregruba. Dovoljno
nježan je Scholl kamen za pete na praktičnoj
držci. Nokte režite grickalicom i pazite da ih
ne odrežete previše, jer može biti bolno.

Ne zaboravite kremu – Kada ste uklonili zadebljanu kožu, nanosite kremu koja će koži dati mekoću. Svaku večer prije spavanja namažite stopala kremom. Tako kožu održavate mekanom i sprečavate nastanak grube kože, zanoktica i drugih nepoželjnih simptoma suhih stopala. Ukoliko želite nahraniti kožu stopala namažite deblji sloj kreme, stopala uvijte u providnu foliju i umotajte u ručnik ili obujte čarape.

Lakiranje – Nokte prije lakiranja odmastite acetonom. Ako koristite tamnije lakove, najprije nanosite bazni lak kako bi izbjegli žutilo. Po gradu nosite jarke boje, ali na plaži radije koristite svjetlije lakove, jer se lak lako ošteti od pijeska i kamenja.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarjia_srbija@gmail.com
www.radiomarjia.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/6922559
Program: 024/6922559
SMS: 063/445523
mariaradio@tipnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

MISA ZAHVALNICA ZA USPJEH TIJEKOM ŠKOLSKE GODINE

Zahvala djece za primljene milosti

BUDUĆNOST OČUVANJA KULTURNOG NASLIJEĐA

»Djeca su ukras svijeta«

Festival dječjeg folkloru »Djeca su ukras svijeta«, 15. po redu, ugostio je u nedjelju, 6. lipnja, u Domu kulture u Tavankutu malene čuvarice folklorne tradicije iz AP Vojvodine i Republike Hrvatske. Organizator festivala je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec«, čiji su najmlađi članovi bili domaćini svojim vršnjacima iz Folklornog ansambla »Biseri Slavonije« iz Osijeka, KUD-a »Jan Kollar« iz Selenče, HKUD-a »Matoš« iz Plavne, potom najmlađim folklorcima iz KUDH-a »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, te HUK-a »Lajčo Budanović« iz Male Bosne.

Naziv festivala opravdali su njegovi sudionici predstavivši u šarenilu narodnih nošnji folklorno naslijeđe kraja iz kojeg do-

» **D**raga djeco, draga budućnosti naša«, pozdravne su riječi subotičkog biskupa Ivana Penzeša, koji je u srijedu u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske predvodio misu zahvalnicu na kojoj je nazočilo oko 1200 djece.

Ova misa, na kojoj su bila djeca skupa sa svojim odgojiteljima, učiteljicama, nastavnicima, profesorima, vjeroučiteljima i ravnateljima škola, prigoda je zahvaliti Bogu za sve primljene milosti tijekom ove školske godine. Na misi su sudjelovala djeca od vrtića do srednje škole: iz Dječjeg vrtića »Marija Petković«, osnovne i srednje škole »Žarko Zrenjanin« - Subotica, zatim osnovnih škola »Matija Gubec« - Tavankut i Ljutovo, »Vladimir Nazor« - Đurđin, »Pionir« - Stari Žednik, »Matko Vuković« - Subotica, »Sečenji Istvan« - Subotica, »Đuro Salaj« - Subotica, »Ivan Milutinović« - Subotica i Mala Bosna, »Jovan Mikić« - Subotica, »Sveti Sava« - Subotica, »Sonja Marinković« Subotica i »Ivan Goran Kovačić« - Subotica. Ove su se godine osnovcima u cijelosti, skupa s pojedinim profesorima, pridružili i učenici subotičke gimnazije koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

Kao i prijašnjih godina inicijator i organizator ovoga susreta bila je Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama« na čelu s ravnateljem udruge prim. dr. Markom Senteom, koji je rekao kako je cilj ovoga susreta djecu naučiti da sve što radimo trebamo početi zazivom Duha Svetoga, a za sve što dobijemo trebamo zahvaliti. »Smatram da je Crkva izuzetno važna u životu naše djece i naše zajednice«, rekao je dr. Sente.

Među najbrojnijima su bila djeca iz OŠ »Matija Gubec«, koja obuhvaća tri škole: u Donjem i Gornjem Tavankutu i u Ljutovu. S njima je pokraj učiteljica, nastavnika i ravnateljice došao i njihov župnik preč. Franjo Ivanković, koji im ujedno predaje i vjeronauk u školi. »Ove nas godine ima 280, to su djeca koja redovito pohađaju vjeronauk i svetu misu. U svim školama im predajem vjeronauk i to mi je u neku ruku najvažniji posao kao župniku, a na taj način dolazim i do roditelja preko djece«, rekao je Ivanković.

Pod svetom misom svirao je Subotički tamburaški orkestar koji vodi Stipan Jaramazović, pjevanje je predvodio VIS »Proroci«, dok je djecu za pjevanje animirala učiteljica Ana Čavrgov.

Ovoj su zahvali nazočili i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg, zamjenik gradonačelnika Subotice Pero Horvatski, menadžerica kulturnih aktivnosti u ZKVH Katarina Čeliković, te članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje Stanislava Stantić-Prčić.

Ž. V.

laze, kroz pjesmu i ples, koje su izveli na način kako to samo djeca znaju - veselo, razigrano i s puno srca.

A za dobru atmosferu i ove se godine pobrinula maskota festivala - Flora, uspješno mameći dječje osmijehe, u čemu su joj ovoga puta pripomogla i dva pomoćnika - Zec i Klaun, zabavljajući djecu između plesnih točaka.

Sudionicima festivala uručeni su prigodni darovi, koji će ih podsjećati na Tavankut, a nakon završetka programa druženje je, kao i prethodnih godina, nastavljeno uz sendviče i kolače, a kad su se »baterije napunile«, moglo se ponovno nastaviti s plesom i pjesmom.

Marija Matković

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Zvonimir Pelajić

Svećenička godina, koju je papa Benedikt XVI. proglasio lani na svetkovinu Srca Isusova, uskoro završava. Mnogo je toga tijekom ove godine izrečeno o svećenicima, njihovu pozivu i životu. Istican je lik župnika arškog sv. *I. M. Vianneya*, kao trajan primjer i poticaj današnjim svećenicima. Nažalost, u mnogim medijima bile su zanimljivije loše vijesti i loši primjeri iz svećeničkog života, nego ono što je dobro i uzvišeno u ovom zvanju.

Plavna je jedno od rijetkih mjesta koje u svojoj povijesti još nije dalo niti jednog svećenika, ali svi vjernici o svojim bivšim župnicima, kapelanima i kantorima govore s velikim poštovanjem. To su čuli od starijih i nastoje to prenijeti mlađim naraštajima. Ipak, neki su im ostali više u srcu i pamćenju iz raznih razloga, a u konačnici je to uvijek veličina ljubavi i dobrote, koju su pojedini svećenici pokazivali i iskazivali u svojoj župi. Jedan od takvih bio je, zasigurno, kapelan *Josip Pašić*. Upravo kad su Plavanjci saznali da je još živ, što je poneke koji su ga poznavali ugodno iznenadilo, pročitali su u Hrvatskoj riječi da je 22. svibnja ove godine preminuo. Nastojali smo obavijestiti sve, koji ga se još sjećaju, o njegovoj smrti u Svećeničkom domu u Zagrebu. Svi su imali lijepe riječi za ovog, tada mladog kapelana, a kasnije poznatog svećenika i književnika.

SVEĆENIK I KNJIŽEVNIK

Da sve ne ostane samo na priči, jedna baka (*Katica Đurković*, 1927.) donijela nam je sačuvanu fotografiju iz 1939. godine na kojoj se vidi

JOSIP PAŠIĆ, KAPELAN U PLAVNI

mladi kapelan Josip Pašić u društvu s tadašnjim kantorom *Lajčom (Ljudevitom) Crnkovićem*. Nakon što je zaređen za svećenika u subotičkoj katedrali, prva mu je služba bila u Plavni. U njoj je obavljao dužnost kapelana kod župnika *Marijana Beretića* od 19. srpnja 1939. do 15. srpnja 1940. godine. Kratko, ali dovoljno da ostane u lijepoj uspomeni i sjećanju svojih župljana, a, kako smo čuli, i on Plavnu nije nikada zaboravio. Volio je čuti sve o Plavni, a voditeljica župnog zbora *Marica Sotinac* pričala nam je kako se preč. Josip Pašić susreo s Plavanjcima u Zagrebu dok su hodočastili u Mariju Bistricu i ostao s njima u dugom i ugodnom razgovoru. A kako i ne bi, kad je u Plavni započeo svoje svećeničko djelovanje i životnu misiju.

Nakon vojske Pašić odlazi kratko u Vajsku, a potom preuzima župu Bođani, dotadašnju filijalu župe Vajska. Nakon niza teških godina i službovanja u više mjesta, 1950. godine primljen je u Zagrebačku nadbiskupiju. Od tada do danas u Plavni se promijenilo nekoliko župnika i svi su oni ostavili poneki trag u povijesti ovoga sela. Velečasnog Pašića, iako je u ovom mjestu boravio samo godinu dana, ispratili su na njegovu odlasku iz Plavne svi župljani, mnoštvo djece uz, kako se priča, dvadesetak kola s konjima, što je i u ono vrijeme valjda bio izniman događaj. Dobri svećenici, dakako, to i zaslužuju, a ova fotografija svjedoči i o vremenu kada je u župi sv. *Jakova* u Plavni bilo puno posla – i za župnika, kapelana, kantora, zvonara. A danas, ovdje, jedan svećenik sam skrbi o svojim vjernicima u pet mjesta, što bi također trebao biti izniman slučaj.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP СубОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Šebešić

Foto: Marija Matković

11. lipnja 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Mundijal

Kada u petak, 11. lipnja, sudac da znak za početak prvog, otvarajućeg susreta na Svjetskom prvenstvu u Južnoj Africi započet će još jedan Mundijal, a svijet će jednostavno stati. Jer ništa neće i ne može biti važnije od nogometa u vrijeme odigravanja svjetskog prvenstva. Ne vjerujete? Uvjerit ćete se...

FOTO KUTAK

Foto: Marija Forgo

Višnja 3 u 1!

KVIZ

SP u Južnoj Africi

Koje je ovo nogometno SP po redu?
Koliko će ukupno biti odigrano susreta?
U koliko će se gradova održavati SP?
Kako se zovu gradovi domaćini?
Kako se zove najveći nogometni stadion u Južnoj Africi?
Koji susret otvara SP?

19.
Ukupno 64 susreta.
U 9 gradova
Johannesburg, Durban, Cape Town, Pretoria, Port Elizabeth, Polokwane,
Nelspruit, Bloemfontein, Rustenburg.
FNB stadion kapaciteta 94.900 gledatelja.
Južna Afrika – Meksiko (11. lipnja).

VICEVI

Skupina šišmiša visi naglavačke na jednoj grani, izuzev jednoga koji stoji uspravno.

- Što je s njim? - upita jedan
- Nemam pojma. Do prije par minuta sve je bilo u redu, a onda se onesvijestio - odgovori drugi šišmiš.

Koji je glavni uzrok rastave?
Brak

Kako žena od muža može stvoriti milijunaša?
Samo ako je prije bio bilijunaš!

Ako mi posudiš 100 eura, bit ću tvoj dužnik cijeloga života.

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Za katastrofu dovoljno i poluvrijeme

SONTA – U 31. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula sončanski je Dinamo u šokačkom derbiju u Bačkom Monoštoru preživio pravu katastrofu. Već nakon prvih 45 minuta bilo je 8-1 za domaći Dunav. Tek se tada ekipa Dinama trgla i zaigrala čvršće, no i domaćini su u drugo poluvrijeme ušli opuštenije. Već sam početak utakmice nagovijestio je zadovoljstvo za publiku. U četvrtoj minuti domaćini su povelili 1-0, a već u sljedećem napadu Dinama opravdano je dosuđen jedanaesterac, iz kojega je rezultat poravnao kapetan *Andrašić*. Umjesto da ovako brzo poravnanje bude motiv gostima, do odlaska na odmor igrali su samo domaćini. Sončani su nemoćno promatrali kako im igrači Dunava rešetaju vrata, a u više navrata središnji obrambeni igrači Dinama loptu su propuštali ili davali izravno u noge protivniku. Na takav način primljeno je pet zgoditaka, što je kod trenera *Željka Vidakovića* probudilo sumnju u bojkot pojedinaca, nažalost najiskusnijih igrača. Na poluvrijeme se otišlo s rukometnim skorom: Dunav 8 – Dinamo 1.

Tek u drugom dijelu igre plavi su se trgli i rezultat s poluvremena ostao je i konačan. Čelništvo Sončana svjesno je teške situacije, svjesno je velikoga broja mladih i neiskusnih igrača u ekipi, no nitko ne razumije zbog čega ovim mladima nedostaje i trunke borbenosti na gostovanjima, a pogotovo što neki od najiskusnijih igrača, koji bi se trebali nametnuti kao lideri ekipe na terenu, igraju poput balerina.

Strijelci za Dunav bili su: Balaž (4., 36. i 43. minuta), Forgić (14.), Marijanović (20.), Vakoš (24. i 33.) i Periškić iz jedanaesterca (41.), a za Dinamo Andrašić iz jedanaesterca (4. minuta).

Sudačka ekipa Krizmanić, Džinić i Rončević iz Sombora korektno je obavila svoju zadaću.

Dinamo: Klecin, Nesvanulica (Poturica), Gal, Andrašić, Majstorović (Vidaković) Karajkov, Ileš, Brkin, Vidaković, Stojković (Tetkov), Kmezić.

Ostali rezultati: Terekveš – Jedinstvo (Ribarevo) 3 – 1, OFK Odžaci – Hajduk 2 – 1, OFK Šikara – Sloga 1 – 2, OFK Metalac – Jedinstvo (Kolot) 4 – 3.

Nakon 31. kola sončanski Dinamo zauzima 11. mjesto na tablici.

I. A.

Cement – Bačka 1-1

BEOČIN – Nogometaši subotičke Bačke izvrsno su odigrali prvi susret baraža za plasman u Srpsku ligu izborivši neodlučni rezultat protiv Cementa (1-1) u Beočinu. Vrijedan pogodak za uzvrat, koji je igran u srijedu u Subotici, postigao je *Lučić*.

VATERPOLO

Prvaci Vojvodine

KIKINDA – Igrači Vaterpolskog kluba Spartak do 16 godina osvojili su prvo mjesto na prvenstvu Vojvodine održanom prošloga vikenda u Kikindi. U polufinalu igrači Spartaka svladali su ŽAK iz Kikinde rezultatom 16-12, dok su u finalu bili bolji od novosadske Vojvodine i pobijedili je 10-4.

Spartak: Petar Pavasović, Stefan Pejić, Nikola Bogdanović, Varga Vladimir, Vladan Konjević, Ognjen Kondić, Nikola Savić, Nemanja Josić, Srđan Kostić, Aleksandar Aleksić, Nikola Bulatović, Miloš Ostojić, Miloš Milošević, Marko Petrović, Rastko Prolić. Trener: Vil Ludvig.

KOŠARKA

Dvostruki trijumf Subotice

SUBOTICA – Proteklog vikenda održan je 13. međunarodni košarkaški turnir za veteranke i veterane na kojemu je sudjelovalo 10 ženskih i 6 muških ekipa s oko 200 veterana. Sudjelovale su ekipe iz Hrvatske (Osijek, Split, Rijeka i Zagreb), Bosne i Hercegovine, Slovenije, Mađarske i Srbije.

U objema konkurencijama pobijedile su ekipe iz Subotice. U muškom finalu subotički su Golubovi bili bolji od sarajevske ekipe Bosna-maxi i uvjerljivo slavili pobjedu. U ženskom finalu nakon velike borbe subotičke su Kornjače pobijedile ekipu Splita. Turnir je otvorio *Nemanja Simović*, član Gradskog vijeća zadužen za sport, mladež i turizam, dok je posljednjeg dana nagrade podijelio *Modest Dulić*, pokrajinski tajnik za sport i mladež. Specijalni gosti na turniru bili su proslavljeni trener *Božidar Maljković* i nekadašnji poznati košarkaški reprezentativac *Željko Jerkov*.

Božidar Maljković održao trening

SUBOTICA – Čuveni košarkaški trener *Božidar Maljković* tijekom svog gostovanja na tradicionalnom veteranskom turniru u Subotici održao

je u prošli četvrtak, 4. lipnja, trening s prvom momčadi KK Spartaka, prvacima Srpske lige. Košarkaši novog subotičkog prvoligaša i njihov trener *Blagoja Ivić* imali su izvanrednu priliku i čast saslušati savjete nekadašnjeg proslavljenog trenera splitske Jugoplastike i

jednog od najboljih europskih košarkaških trenera svih vremena i višestrukog osvajača Kupa prvaka.

PLIVANJE

Zmaj 2010.

NOVI SAD – U Novom Sadu je 5. lipnja održan plivački miting »Zmaj 2010.« na kojem je sudjelovalo 29 klubova s 582 natjecatelja iz: Bugarske, Bosne i Hercegovine i Srbije. Plivački klub Spartak je nastupio s 14 plivača i osvojio 17 medalja (8 zlatnih, 6 srebrnih i 3 brončane).

Kategorija 11 godina:

Marko Šoštarec (1100 slobodno, 1400 slobodno, 3100 leđno)

Jovana Mavrak (2100 prsno)

Kategorija 12 godina:

Andrej Barna (1100 slobodno, 2100 delfin, 2400 slobodno)

Filip Hunjadi (1100 delfin, 1400 slobodno, 3100 slobodno)

Anja Dženopoljac (3100 slobodno)

Kategorija 13 godina:

Bojan Rašković (1. mjesto 50 slobodno, 1. mjesto 100 slobodno, 1. mjesto 400 slobodno)

Kategorija 16 godina i stariji:

Silvester Lukač (2. mjesto 100 leđno, 2. mjesto 400 slobodno)

Muška štafeta 4x50 slobodno, kategorija 12 godina i mlađi (Hunjadi, Šoštarec, Barna i Mamužić) osvojila je 2. mjesto.

STOLNI TENIS

Robert Takarič osvojio prvo mesto u Bečeju

BEČEJ – Da stolni tenis može biti atraktivan i zabavan sport pobrinuli su se organizatori drugog po redu »Kolenica kupa«, održanog prošloga vikenda u Bečeju. Nakon turnira domaćini su organizirali i ručak na bazenu s termalnom vodom, gdje je bilo i proglašenje pobjednika. Od natjecatelja iz Subotice nastupali su i članovi STK Spartak II: *Robert Takarič*, *Aleksandar Stančević* i *Branko Brstina*, a iz STK JKP Stadion *Boško Lončar*. Najviše uspjeha imao je mladi Robert Takarič (21 godina) koji je osvojio prvo mjesto u veoma jakoj pojedinačnoj konkurenciji, pobijedivši glavne favorite turnira: Glavaškog iz Bečeja (koji nastupa u Drugoj ligi u Hrvatskoj za ekipu Duga Resa, pa potom Turana iz Bačkog Petrovca, Stanića iz Novog Sada i potom u finalu i iskusnog *Zoltana Nađidaia* iz Temerina s 3-0.

Mladi Aleksandar Stančević je bio iznenađenje turnira plasmanom između 5. i 8. mjesta, a u borbi za medalju izgubio je tijesno 3-2 i pritom imao i jednu meč loptu protiv favoriziranog Stefana Kostadinovića (STK Smederevo), dok se Branko Brstina plasirao od 9. do 16. mjesta izgubivši od Svetomira Jovanovića iz Valjeva 3-2. Boško Lončar (STK JKP Stadion) je isto nastupio u ovoj kategoriji, ali nije uspio proći u glavni ždrijeb (nije prošao svoju kvalifikacijsku skupinu).

Subotičani su nastupili i u kategoriji veterana od 50-60 godina i imali dva predstavnika: Franju Breščanskog (STK JKP Stadion) i Čabu Lenera (STK Stiga), ali oni nisu prošli svoju kvalifikacijsku skupinu i nisu se plasirali na glavnu tablu.

Treći po redu turnir za seniore u Bečeju planiran je za rujna 2010.

JÖVŐ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

SP

Odbrojavanje je završeno. Danas, u petak 11. lipnja 2010. godine, u 16 sati utakmicom Južna Afrika – Meksiko u Johannesburgu započinje 19. po redu Svjetsko nogometno prvenstvo. Sljedećih mjesec dana, sve do velikog finala koje je planirano za 11. srpnja, NJ. V. Nogomet neprikosnoveno će vladati životom cijeloga planeta. Nogometnog planeta Zemlja. Najvažnija sporedna stvar na svijetu u ovih će mjesec dana postati najvažnija, glavna stvar, a svakodnevni prijenosi iz 9 južnoafričkih gradova obvezna dnevna zadaća milijarda ljudi. I nitko neće razmišljati o problemima svakodnevice, o malim plaćama i velikoj svjetskoj krizi, nego o golovima i promašenim stopostotnim šansama. Zemlje sudionice SP-a bogato će marketinški iskoristiti plasman nacionalne momčadi na najveći nogometni summit, a obilato uvećana potrošnja hrane i pića tijekom sljedećeg mjeseca povoljno će se odraziti na ukupni društveni bruto proizvod. Eto zbog čega je iznimno važno plasirati se na Mundijal. Hrvatska po prvi puta od 1998. godine neće nastupiti na Svjetskom prvenstvu, a njenim navijačima ostaje da navijačke potrebe prakticiraju na nekoj od 32 momčadi koje će se natjecati za naslov svjetskog prvaka. Hoće li to biti neka od reprezentacija iz bivše zajedničke države (Srbija ili Slovenija), svjetske nogometne velesile (Brazil, Argentina, Njemačka, Italija ili Engleska), ili možda neki simpatični outsider, morat će sami odlučiti. Jer gledati SP, a ne navijati za nekoga i nije baš potpuni užitek. Bilo kako bilo, nogometnih užitaka će biti na pretek, počevši već od današnjeg poslijepodneva. Ukoliko još niste pripremili potrebne namirnice i ohladili tekuće osvježjenje, imate još malo vremena. Jer u 16 sati vrijeme staje...

D.P.

NOGOMET

Ždrijeb novog prvenstva 1. HNL

Hrvatski nogometni prvak Dinamo pohod na obranu naslova započeo će prvim kolom 24. srpnja susretom protiv Hrvatskog dragovoljca na svom Maksimiru, dok će viceprvak Hajduk u uvodnoj utakmici novoga prvenstva dočekati momčad Istre 1961. Najveći hrvatski nogometni derbi između dviju najtrofejnijih momčadi igrat će se u 7. kolu na splitskom Poljudu, a Dinamo i Hajduk igrat će i susret nogometnog Superkupa Hrvatske (prvak i pobjednik kupa), tjedan dana prije početka novoga prvenstva.

KOŠARKA

Cibona spasila drugu meč loptu

Nakon 0-2 u prva dva susreta finala doigravanja za prvaka Hrvatske u košarci protiv Zadra, zagrebačka je Cibona uspjela pobjedom (78:71) na gostujućem parketu dvorane Višnjik izjednačiti ukupan omjer

na 2:2 i osigurati peti odlučujući susret na svom terenu u Draženovom domu. Iako su mnogi nakon dva početna uspjeha Zadrane već vidjeli kako podižu šampionski pokal, momčad *Velimira Perasovića* pokazala je snagu kada je to najviše trebalo. Posljednji, peti finalni susret igran je u četvrtak, 10. lipnja.

TENIS

Čilić u Queensu

Najbolji hrvatski tenisač *Marin Čilić* jedini je ovaj tjedan predstavljao hrvatski tenis na travi londonskog kraljevskog kluba. U svom prvom nastupu (2. kolo) protivnik mu je bio Francuz *Nicolas Mahut*.

ATLETIKA

Nova pobjeda Blanke Vlašić

Skokom od 201 cm, najbolja svjetska i hrvatska skakačica u vis *Blanka Vlašić* pobijedila je na trećem mitingu Dijamantske lige održanom prošloga petka u Oslu. Nakon neuspjeha na mitingu u Ostravi, kada je sa za nju mizernih 192 cm osvojila tek treće mjesto, mlada je Splitskanka na velikoj sceni pokazala šampionsku skakačku reputaciju i vratila se u pobjedničku seriju.

SKIJANJE

Vedran Pavlek član Upravnog tijela FIS-a

Izborom u Upravno tijelo FIS-a, direktor hrvatskih alpskih reprezentacija *Vedran Pavlek* dobio je veliko priznanje na 47. kongresu Svjetske skijaške federacije održanom u Anataliji (Turska). Imenovanjem Pavleka među 16 uglednika svjetskog ski sporta, hrvatsko je skijanje dobilo veliko priznanje i potvrdu renomea koji posljednjih desetak godina uživa.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Mogućnost odloženog plaćanja

JOSIP VOJNIĆ TUNIĆ, POTPREDSJEDNIK KK »BAČKA«

Planovi ljepše budućnosti

Zahvaljujući ljudima u klubu koji su spremni dati svoj maksimum, KK Bačka uspijeva biti jedan od lidera konjičkog sporta na našim prostorima

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nekoliko posljednjih godina Josip Vojnić Tunić aktivno sudjeluje u radu predsjedništva Konjičkog kluba Bačka iz Subotice, a od prije mjesec dana preuzeo je izvršnu funkciju potpredsjednika i povjereni mandat nastojat će iskoristiti za poboljšanje rada u svim segmentima klupskog djelovanja.

»Prihvatilo sam se ove dužnosti u namjeri da skupa s ostalima članovima najužeg vodstva pokušamo učiniti nešto više, kako za klub tako i za grad u kojem djelujemo, a sve u prvom redu zbog naših natjecatelja i ljubitelja konjičkog sporta u Subotici.«

DUGOGODIŠNJA LJUBAV PREMA KONJIČKOM SPORTU

Iako nikada nije imao svoga trkačkog konja, Josip je oduvijek bio uz konje i konjički sport.

»Živim na salašu i konji su mi uvijek bili u neposrednom okruženju, ali nikada nisam imao nekog natjecateljskog trkačkog konja. Zbog te okolnosti imam i kredibilitet neutralnosti, što je izuzetno važno za obavljanje funkcije koju trenutačno obnašam.«

NOVA SEZONA

Prvim utrka u subotičkom hipodromu započela je nova konjička sezona u kojoj KK Bačka tradicionalno organizira nekoliko trkačkih

dana na kojima se natječu najbolji kasači iz države.

»Dosad samo organizirali dvije utrke, istina trebala je biti i treća, ali smo je morali odložiti do daljnjeg, pa sada moramo tražiti neki dodatni termin koji bi trebao biti u srpnju ili kolovozu ove godine. Prema usvojenom planu za ovu natjecateljsku sezonu imamo namjeru organizirati ukupno osam utrka, plus zasebnu devetu, koji bi trebala biti u dvodnevnom programu (subota i nedjelja) za predstojeću Dužijancu.«

SUBOTIČKA MILJA

U sljedeću nedjelju, 20. lipnja, KK Bačka organizira Subotičku milju, još jednu tradicionalnu već svojevrsnu brand utru subotičkog kasačkog konjičkog sporta.

»Subotička milja je je iznimno kvalitetna utrka koja se već duži niz godina organizira i trči na našem hipodromu, i vjerujem kako će i ove godine okupiti najbolje kasače s naših prostora, a očekujemo i natjecatelje i iz drugih sredina.«

UTJECAJ KRIZE

»Kao i sve druge oblasti društvenog angažmana, aktualna kriza zahvatila je u većoj mjeri i konjički sport, pa je znatno manje sponzorskih dotacija, što za nesmetani rad kluba predstavlja dodatno opterećenje. Problemi se nadovezuju jedan na drugi, i gotovo da smo primorani sami se snalaziti u svezi s egzistiranjem kluba.

Na posljednjoj utrci imali smo 20 konja više nego što smo mogli prihvatiti u natjecateljski izbor (120), što pokazuje veliki interes ljudi za bavljenjem konjičkim sportom.

Na sreću, uvijek ima pojedinaca koji su spremni doprinijeti svojim volonterskim angažmanom i uložiti maksimalni trud kako bi Bačka što bolje djelovala za dobrobit subotičkog konjičkog sporta. Kriza utječe i na osiguravanje potrebnih nagradnih fondova bez kojih nema niti atraktivnih utrka, no i pokraj svega uspjeli smo za ovu godinu povisiti sredstva namijenjena najboljim natjecateljima za više od 80 posto. A sve zahvaljujući novim ljudima u predsjedništvu koji mogu i žele pomoći.«

ORGANIZACIJA KLUBA

»Tijekom proteklih nekoliko godina u klubu se ništa nije mijenjalo, pa novi sastav ljudi koji su neposredno angažirani u radu planira učiniti dosta toga u namjeri stvaranja budućeg boljitka. Zamislili smo nekoliko projekata koji bi umnogome mogli poboljšati naš rad u bliskoj budućnosti. Primjerice, planiramo poravnati površinu koja se nalazi u sredini hipodroma, zasijati novu travu i napraviti nekoliko sportskih igrališta za mali nogomet i tenis, što bi moglo donijeti priliv financijskih sredstava i privući nove ljude

u klub. Također, nastojat ćemo što prije obnoviti i jahačku školu na hipodromu, što je jednako važan projekt u nastojanju omasovljavanja i populariziranja konjičkog sporta na subotičkim prostorima. Konačno, želja nam je i poboljšati ostale uvjete na našem hipodromu, ponajprije zbog naše vjerne publike koja, podsjetit ću, nikada nije napravila niti jedan incident tijekom održavanja konjičkih natjecanja. «

KK Bačka će i u budućnosti njegovati prijateljsku suradnju s kolegama konjarima iz susjedne Mađarske, uz obostrano sudjelovanje na utrkama u obje zemlje, te posebice na specijaliziranoj tradicionalnoj utrci u Budimpešti.

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

**POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA
U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.**

VAŠ SUBOTICA-TRANS

PETAK
11.6.2010.

06.15 - Najava programa
 06.20 - Romi u Europi:
 Hrvatska - Nevidljiva
 granica, serija
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Planet drveća: Kapok,
 dokumentarna serija
 10.40 - Planet drveća:
 Kokosova palma,
 drvo života - serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7,
 serija
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Romi u Europi:
 Nizozemska - Sinti
 iz Besta, serija
 15.05 - Reprize nedjeljnih mini
 serija
 16.45 - Hrvatska uživo -
 Vijesti
 16.55 - Hrvatska uživo
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca,
 telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tito, serija
 21.05 - Ciklus novog hrvat
 skog filma: Živi i mrtvi
 22.40 - Lica nacije
 23.35 - Dnevnik 3
 00.05 - Poslovne vijesti
 00.10 - Vijesti iz kulture
 00.20 - Dobre namjere, TV
 serija
 01.05 - Krivci, film
 02.55 - Nogometno SP:
 Južnoafrička
 Republika - Meksiko,
 snimka
 04.30 - Nogometno SP:
 Urugvaj -
 Francuska, snimka
 06.05 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
 07.05 - Žderonja, crtana serija
 07.25 - Patak Frka, serija
 07.50 - Na kraju ulice
 08.05 - TV vrtić: Naočale
 08.15 - Silvestrove i Čičijeve
 tajne, crtana serija
 08.40 - Dvorac igračaka, serija
 za djecu
 09.05 - Daleko od doma 2,

serija za djecu
 09.30 - Zabavni program
 10.00 - Prijenos sjednice
 Hrvatskog sabora
 13.10 - Crveni patuljak 1,
 humoristična serija
 13.40 - Simpsoni 17, humori
 stična serija
 14.00 - Put do Južne Afrike:
 Obala Bjelokosti
 i Novi Zeland, serija
 14.25 - Pet zvjezdica 2, serija
 15.10 - Kod Ane
 15.30 - Nogometno SP - emi
 sija
 15.50 - Nogomet, SP:
 Južnoafrička
 Republika - Meksiko,
 17.50 - Nogometno SP -
 emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 1,
 humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP:
 Urugvaj - Francuska
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.30 - Sud i kazna 22:
 Shooter, mini-serija
 00.30 - Sud i kazna 22:
 Shooter, mini-serija
 01.30 - Kraj programa

06.20 Naši najbolji dani, serija
 07.15 Jackie Chan, serija
 07.45 Tomica i prijatelji,
 crtana serija
 08.00 Bumba, crtana serija
 08.10 Oдавde do vječnosti,
 serija
 10.10 U ime ljubavi, serija
 11.10 IN magazin
 12.00 Farma, reality show
 13.00 Naša mala klinika, serija
 14.00 Dona Barbara, serija
 16.00 U ime ljubavi, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.20 Upitnik, kviz
 17.40 Naša mala klinika, serija
 18.35 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Farma uživo, reality
 show
 22.25 Okrutne namjere 3,
 igrani film
 23.55 Neobične veze, film
 01.45 Ezo TV, tarot show
 03.15 Božja službenica,
 igrani film
 04.50 Okrutne namjere 3,
 igrani film
 06.10 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
 07.10 Looney Tunes, serija
 07.35 YooHoo i prijatelji,
 animirana serija
 07.55 RTL ritam zona - Urban,

glazbena emisija
 10.10 Bibin svijet, serija
 11.00 Cobra 11, serija
 12.00 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5
 13.15 Najljepši urok,
 telenovela
 14.05 Drugo lice,
 telenovela
 15.40 Cobra 11,
 kriminalistička serija
 16.30 Kralj Queensa,
 humoristična serija
 17.00 Pod istim krovom,
 humoristična serija
 17.25 Raymond,
 humoristična serija
 17.55 Bibin svijet,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti,
 informativna emisija
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5
 20.00 Porušeni mostovi, igrani
 film, drama
 21.55 Dvije duše, igrani film,
 romantična komedija
 23.45 Vijesti,
 informativna emisija
 23.55 Izlazeće sunce,
 igrani film, triler
 02.05 Astro show,
 emisija uživo

SUBOTA
12.6.2010.

07.00 - Najava programa
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus kla
 sičnog vesterna:
 Povratak bandita,
 američki film
 09.40 - Fotografija u Hrvatskoj
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.20 - Kućni ljubimci
 10.55 - Normalan život,
 emisija o obitelji
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - Prizma, multinacional
 ni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporteri - izbor:
 Afganistan -
 mračna poslovanja
 15.25 - Alpe Dunav Jadran
 16.00 - Vijesti
 16.10 - Kulturna baština
 16.30 - Špijuni poput nas,
 američki film
 18.05 - Iza ekrana
 18.40 - Luda kuća 5, humori
 stična serija
 19.16 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Popust na količinu 2,
 američki film
 21.45 - Vijesti
 22.00 - Vijesti iz kulture

22.10 - Mamutica 2,
 kriminalistička serija
 23.05 - Filmski vikend
 s Romanom Polanskim:
 Kineska četvrt,
 američki film
 01.10 - Nogometno SP: Južna
 Koreja - Grčka,
 snimka
 04.20 - Nogometno SP: Velika
 Britanija - SAD, snimka

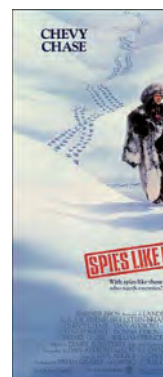
07.00 - Panorame turističkih
 središta Hrvatske
 07.50 - Najava programa
 07.55 - Vrijeme je za Disneyja:
 101 dalmatinac
 -- -- - Vrijeme je za Disneyja:
 Moji prijatelji Tiga
 i Pooh
 08.45 - TV vrtić
 08.55 - Zeko i potočić
 09.55 - Kokice
 10.25 - Briljanteen
 11.10 - Pinocchiojeve pustolo
 vine, serija za djecu
 12.05 - Veliki prirodni
 događaji, serija
 13.00 - Nogometno SP -
 emisija
 13.20 - Nogomet, SP: Južna
 Koreja - Grčka
 15.50 - Nogomet, SP:
 Argentina - Nigerija
 17.50 - Nogometno SP -
 emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 1,
 humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP:
 Engleska - SAD
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Sportske vijesti
 23.30 - Montreal: F1 - kvalifi
 kacijski trening
 za Veliku nagradu
 Kanade, snimka
 00.40 - Noć u kazalištu - Ivan
 Vidić: Groznica
 01.45 - Kraj programa
 -- -- - New York: Atletika,
 Dijamantna liga
 -- -- - Košarka, PH - finale,
 eventualno 5. utakmica
 -- -- - Plivanje, Zlatni medvjed

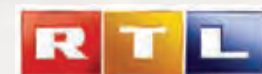
05.45 Tata i sin, igrani film
 07.30 Dora istražuje, crtana
 serija
 07.55 Timmy Time, crtana
 serija
 08.10 Jagodica Bobica, crtana
 serija
 08.35 Ben 10: Alien Force,
 crtana serija
 09.00 Dodir s neba, serija
 10.00 Frikovi, serija
 11.00 Čarobnice, serija

HRT1, SUBOTA,
12.6.2010., 16.30
ŠPIJUNI POPUT NAS –
američki film
(SPIES LIKE US, 1985.)

»Špijuni poput
 nas« zabavna je
 akcijska komedija
 jednoga od naj-
 poznatijih ame-
 ričkih redatelja
 ovoga žanra Johna
 Landisa (Trading
 Places, The Blues
 Brothers, Three
 Amigos, Oscar).
 To je vrlo duhovita
 pripovijest nastala
 iz odraza svjetskih

12:00 Kloniraj me!, igrani film
 13:40 Farma, reality show
 16:25 Naša mala klinika, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:15 Naša mala klinika,
 serija-nastavak
 17:45 Lud, zbunjen,
 normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ukleti let 1, mini-serija
 21:45 Ukleti let 2, mini-serija
 23:25 Domino efekt 2,
 igrani film
 01:05 Ezo TV, tarot show
 02:20 Krv i vino, igrani film
 04:00 UFC 115: Cro cop vs.
 Pat Barry, prijenos
 06:00 Kraj programa

06.30 Najljepši urok,
 telenovela (R)
 07.20 Miffy, animirana serija
 08.05 2 glupa psa, crtana serija
 08.30 Bakugan, crtana serija
 08.55 Bikeri s Marsa,
 crtana serija (R)
 09.20 Skrivenе poruke,
 humoristična serija
 (dvije epizode)
 10.25 Princ od Egipta,
 igrani film,
 obiteljski/ animirani
 12.20 Vragolija, igrani film,
 romantična komedija
 14.10 Laka lova, igrani film,
 komedija (R)
 16.00 P.C.U., igrani film,
 komedija
 17.35 Zvijezde Ekstra: 10 naj
 šokantnijih holivudskih
 razvoda, zabavna
 emisija (R)
 18.30 Vijesti,
 informativna emisija
 19.05 Ljubav je na selu, doku
 mentarna sapunica (R)
 20.00 48 sati, igrani film,
 akcijska komedija

aktualnosti osamdesetih o pustolovinama dvojice ne osobito sposobnih, no u nekim trenucima lucidnih američkih agenata. Glavne uloge redatelj je povjerio svojim omiljenim glumcima, prvorazrednim komičarima D. Aykroydu i C. Chaseu. Uz njih, također se pojavljuju poznata hollywoodska imena, F. Oz, B. Hope, T. Gilliam, C. Gavras u cameo ulogama.

Uloge: Chevy Chase, Dan Aykroyd, Steve Forrest, Donna, Bruce Davison, Bernie Casey, Frank Oz, Bob Hope
Scenaristi: Dan Aykroyd, Dan Thomas, Lowell Ganz, Babaloo Mandel
Redatelj: John Landis

21.55 Jezero straha 2, igrani film, horor
23.35 Obogati se ili umri, igrani film, drama
01.40 Astro show, emisija uživo

**NEDJELJA
13.6.2010.**

06.00 - Najava programa
06.20 - Alpe Dunav Jadran
06.50 - Iza ekrana
07.20 - Duhovni izazovi
07.50 - Vijesti
08.00 - Igor Lešnik, Bruno Vlahek i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Nikše Bareze
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Divlji u srcu 3, serija
10.55 - Divlji u srcu 3, serija
11.40 - manjinski MOZAIK
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Čudovišta iz ormara, američki film
17.30 - Lijepom našom: Beč
18.40 - Lažeš, Melita! - serija za djecu
19.16 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Stipe u gostima, TV serija
21.00 - U zamci, američko-njemački film
22.50 - Paralele
23.25 - Vijesti
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Filmski vikend s Romanom Polanskim: Rosemaryno dijete,

američki film
02.05 - Nogometno SP: Alžir - Slovenija, snimka
03.40 - Nogometno SP: Srbija - Gana, snimka
05.15 - Nogometno SP: Njemačka - Australija, snimka

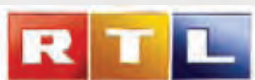

06.45 - Najava programa
06.50 - Trolovi, crtana serija
07.15 - Slučaj za ekipu BARZ, serija za djecu
07.40 - Batman: Tajna Batwoman, američki film za djecu
08.55 - Prijatelji
10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.50 - Biblija
11.00 - Zagreb: Međimursko prošćenje, prijenos
12.05 - Natural World, dokumentarna serija
13.00 - Nogometno SP - emisija
13.20 - Nogomet, SP: Alžir - Slovenija
15.20 - Nogometno SP - emisija
15.50 - Nogomet, SP: Srbija - Gana
17.50 - Nogometno SP - emisija
18.10 - Jeeves i Wooster 1, humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP: Njemačka - Australija
22.20 - Afrovizija - emisija
22.55 - Sportske vijesti
23.10 - Montreal: F1 za Veliku nagradu Kanade, snimka
00.55 - Bez oduševljenja, molim 6 - humoristična serija
01.20 - Kraj programa

06.50 Dodir s neba, serija
07.50 Dora istražuje, crtana serija
08.15 Timmy Time, crtana serija
08.30 Jagodica Bobica, crtana serija
08.55 Ben 10: Alien Force, crtana serija
09.20 U slučaju frke, serija
09.50 Žene američkih vojnika, serija
10.50 Automotiv, auto-moto magazin
11.20 Novac, business magazin
11.50 Robinson Crusoe, serija
12.50 Kloniraj me, igrani film
14.35 Tata i sin, igrani film

16.25 Genijalni Bobby Jones, igrani film
17.00 Vijesti Nove TV
17.15 Genijalni Bobi Jones, igrani film - nastavak
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Farma, reality show
21.05 UFC 115: Crp cop sv. Pat Barry, snimka
22.30 Red Carpet, showbiz magazin
23.50 Tko je Samantha?, serija
00.20 Ispovjedi jedne go-go djevojke, igrani film
01.50 Domino efekt 2, igrani film
03.20 Red Carpet, showbiz magazin
04.40 Automotiv, auto-moto magazin
05.10 Novac, business magazin
05.40 Kraj programa

06.15 Miffy, animirana serija
07.00 2 glupa psa, crtana serija
07.25 Bakugan, crtana serija
07.50 Bikeri s Marsa, crtana serija (R)
08.10 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
09.30 Skrivenne poruke, humoristična serija
10.00 Red Bull Air Race: Windsor, sportsko-zabavna emisija
10.30 Topovi s Navaronea, igrani film, ratni
13.20 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
13.55 In & Out, igrani film, komedija
15.40 Columbo: Ubojstvo po knjizi, kriminalistička serija
17.25 Discovery: Preživjeti divljinu - Patagonija, dokumentarni film
18.30 Vijesti, informativna emisija
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Vruća linija, igrani film, triler (R)
22.05 CSI: Miami, kriminalistička serija
23.00 Urota, igrani film, političko-kriminalistički triler (dvije epizode)
00.55 Jezero straha 2, igrani film, horor (R)

**PONEDJELJAK
14.6.2010.**

05.45 - Najava programa
05.50 - Romi u Europi: Nizozemska - Sinti iz Besta, dokumen-

tarna serija
06.15 - Mir i dobro
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca, telenovela
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Azijska pustolovina, dokumentarni film
11.12 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 7, serija
14.10 - Vijesti
14.35 - Romi u Europi: Češka - Učini nešto!, dokumentarna serija
15.05 - Felicity: Pustolovine mlade Amerikanke, američki film
16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.55 - Hrvatska uživo
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca, telenovela
19.30 - Dnevnik
20.10 - Vjerovanja, dokumentarna serija
20.45 - TV Bingo Show
21.30 - Potrošački kod
22.05 - Dnevnik 3
22.35 - Poslovne vijesti
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Dobre namjere, TV serija
23.40 - Igrana strana serija
00.25 - Nogometno SP: Nizozemska - Danska, snimka
02.05 - Nogometno SP: Japan - Kamerun, snimka
03.45 - Nogometno SP: Italija - Paragvaj, snimka
05.25 - Moj grijeh, telenovela
07.00 - Najava programa

07.05 - Žderonja, crtana serija
07.25 - Patak Frka, crtana serija
07.50 - TV vrtić
08.00 - Brlog
08.15 - Silvestrove i čičijeve tajne, crtana serija
08.40 - Dvorac igračkaka, serija za djecu
09.05 - Daleko od doma 2, serija za djecu
09.30 - Zabavni program
10.00 - Tree Hill 5, serija
10.45 - Kćeri jedinice, francuski film
12.30 - Put do Južne Afrike: Južna Afrika, sportsko-dokumentarna serija
13.00 - Nogometno SP -

emisija
13.20 - Nogomet, SP: Nizozemska - Danska, 1. pol
14.25 - Nogomet, SP: Nizozemska - Danska, 2. pol
15.20 - Nogometno SP - emisija
15.50 - Nogomet, SP: Japan - Kamerun, 1. poluvrijeme
16.55 - Nogomet, SP: Japan - Kamerun, 2. poluvrijeme
17.50 - Nogometno SP - emisija
18.10 - Jeeves i Wooster 1, humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP: Italija - Paragvaj, 1. poluvrijeme
21.25 - Nogomet, SP: Italija - Paragvaj, 2. poluvrijeme
22.20 - Afrovizija - emisija
23.15 - Vijesti na Drugom
23.25 - Prljavi seksi novac, serija
00.10 - Specijalna postrojba 3, serija
00.55 - Kraj programa

06.15 Naši najbolji dani, serija
07.10 Jackie Chan, crtana serija
07.40 Tomica i prijatelji, crtana serija
07.55 Bumba, crtana serija
08.05 Dona Barbara, serija
10.10 U ime ljubavi, serija
11.10 IN magazin
12.00 Farma, reality show
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Dona Barbara, serija
16.00 U ime ljubavi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Upitnik, kviz
17.40 Naša mala klinika, serija
18.35 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Farma, reality show
21.05 Potjera, igrani film
23.00 Večernje Vijesti
23.15 Medij, serija
00.15 Seinfeld, serija
00.45 Bračne vode, serija
01.15 Ezo TV, tarot show
02.15 Post mortem, serija
03.05 Ispovjedi jedne go-go djevojke, igrani film
04.35 Seinfeld, serija
05.00 Bračne vode, serija
05.25 IN magazin
06.00 Kraj programa

06.20 Miffy, serija
 06.35 Looney Tunes, crtana serija
 07.00 YooHoo i prijatelji, animirana serija
 07.15 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
 09.35 Bibin svijet, humoristična serija
 10.30 Cobra 11, kriminalistička serija
 11.30 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5
 13.15 Najljepši urok, telenovela
 14.00 Drugo lice, telenovela
 15.40 Cobra 11, kriminalistička serija
 16.30 Kralj Queensa, humoristična serija
 17.00 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.25 Raymond, humoristična serija
 17.55 Bibin svijet, humoristična serija
 18.30 Vijesti, informativna emisija
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5
 20.00 Analiziraj ono, igrani film, komedija
 21.45 Valovi smrti, igrani film, romantična drama
 23.35 Vijesti
 23.50 Sarah Connor: Kronike, znanstveno-fantastična serija (dvije epizode)
 01.25 Astro show, emisija uživo
 02.25 Analiziraj ono, igrani film, komedija

**UTORAK
15.6.2010.**

06.15 - Najava programa
 06.20 - Romi u Europi: Češka - Učini nešto!, dokumentarna serija
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Lica Che Guevare, dokumentarni film
 11.15 - James Martin u Bretanji, serija
 11.40 - Kulturna baština
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7, serija
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Romi u Europi: Italija - Ferdijeva kladionica,

dokumentarna serija
 15.05 - Bravados, američki film
 16.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.55 - Hrvatska uživo
 18.20 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Berlin, 20 godina poslije - film
 21.45 - Poslovni klub
 22.20 - Dnevnik 3
 22.50 - Poslovne vijesti
 22.55 - Vijesti iz kulture
 23.05 - Dobre namjere, TV serija
 23.50 - Igrana strana serija
 00.40 - Nogometno SP: Novi Zeland - Slovačka, snimka
 02.20 - Nogometno SP: Obala Bjelokosti - Portugal, snimka
 04.00 - Nogometno SP: Brazil - Sjeverna Koreja, snimka
 05.40 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
 07.05 - Žderonja, crtana serija
 07.25 - Patak Frka, crtana serija
 07.50 - Na kraju ulice
 08.05 - TV vrtić
 08.15 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.40 - Dvorac igračaka, serija za djecu
 09.05 - Daleko od doma 2, serija za djecu
 09.30 - Zabavni program
 10.00 - Tree Hill 5, serija
 10.45 - Wynkin konj, nizo zemsko-belgijski film
 13.00 - Nogometno SP - emisija
 13.20 - Nogomet, SP: Novi Zeland - Slovačka, 1. poluvrijeme
 14.25 - Nogomet, SP: Novi Zeland - Slovačka, 2. poluvrijeme
 15.20 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: Obala Bjelokosti - Portugal, 1. poluvrijeme
 16.55 - Nogomet, SP: Obala Bjelokosti - Portugal, 2. poluvrijeme
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 1, humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Brazil - Sjeverna Koreja, 1. poluvrijeme
 21.25 - Nogomet, SP: Brazil -

Sjeverna Koreja, 2. poluvrijeme
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Zločinački umovi 3, serija
 00.10 - Specijalna postrojba 3, serija
 00.55 - Kraj programa

06:20 Naši najbolji dani, serija
 07:15 Jackie Chan, crtana serija
 07:45 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:00 Bumba, crtana serija
 08:10 Dona Barbara, serija
 10:10 U ime ljubavi, serija
 11:10 IN magazin
 12:00 Farma, reality show
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Upitnik, kviz
 17:40 Naša mala klinika, serija
 18:35 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Farma, reality show
 21:05 Bliski odnosi, film
 23:10 Večernje Vijesti
 23:25 Privatna praksa, serija
 00:25 Seinfeld, serija
 00:55 Bračne vode, serija
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Pot mortem, serija
 03:20 Potjera, igrani film
 05:00 Seinfeld, serija
 05:25 Bračne vode, serija
 05:50 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
 07.15 Looney Tunes, serija
 07.40 YooHoo i prijatelji, animirana serija
 07.55 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
 08.55 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
 10.10 Bibin svijet, serija
 11.00 Cobra 11, serija
 12.00 Ekkluziv, magazin (R)
 12.20 Večera za 5
 13.15 Najljepši urok
 14.05 Drugo lice
 15.40 Cobra 11, serija
 16.30 Kralj Queensa, serija
 17.00 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.25 Raymond, serija
 17.55 Bibin svijet, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.10 Večera za 5
 20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
 21.00 Ljubav je na selu, doku

mentarna sapunica
 22.00 Muljatori, film
 23.35 Vijesti,
 23.45 CSI: NY, serija
 0.335 Sarah Connor: Kronike, serija (dvije epizode)
 01.20 Astro show, emisija uživo

**SRIJEDA
16.6.2010.**

06.15 - Najava programa
 06.20 - Romi u Europi: Italija - Ferdijeva kladionica, dokumentarna serija
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Neobično oružje, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 7, serija
 14.10 - Vijesti
 14.35 - Romi u Europi: Crna Gora - U poluvremenu, dokumentarna serija
 15.05 - Na vodenome putu 3: Madeira, serija
 15.50 - Na vodenome putu 3: Norveška - Brzom linijom, serija
 16.45 - Hrvatska uživo
 18.15 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca, telenovela
 19.16 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Ljubavna priča, američki film
 21.55 - Proces
 22.30 - Dnevnik 3
 23.00 - Poslovne vijesti
 23.05 - Vijesti iz kulture
 23.15 - e-Hrvatska
 23.50 - Znanstvene vijesti
 00.10 - Dobre namjere, serija
 00.55 - Strana igrana serija (Zvezdane staze)
 01.40 - Nogometno SP: Honduras - Čile, snimka
 03.20 - Nogometno SP: Španjolska - Švicarska, snimka
 05.00 - Nogometno SP: Južnoafrička Republika - Urugvaj, snimka
 06.40 - Moj grijeh, telenovela
 07.00 - Najava programa
 07.05 - Žderonja, crtana serija

07.25 - Patak Frka, crtana serija
 07.50 - Na kraju ulice
 08.05 - TV vrtić
 08.15 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.40 - Igrana serija za djecu
 09.05 - Daleko od doma 2, serija za djecu
 09.30 - Zabavni program
 10.00 - Tree Hill 5, serija
 10.45 - Strani igrani TV film
 12.20 - e-Hrvatska
 13.00 - Nogometno SP - emisija
 13.20 - Nogomet, SP: Honduras - Čile, 1. poluvrijeme
 14.25 - Nogomet, SP: Honduras - Čile, 2. poluvrijeme
 15.20 - Nogometno SP - emisija
 15.50 - Nogomet, SP: Španjolska - Švicarska
 17.50 - Nogometno SP - emisija
 18.10 - Jeeves i Wooster 2, humoristična serija
 19.10 - Afrovizija - emisija
 20.20 - Nogomet, SP: Južnoafrička Republika - Urugvaj
 22.20 - Afrovizija - emisija
 23.15 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Siska, serija
 00.10 - Specijalna postrojba 3, serija
 00.55 - Kraj programa

06:20 Naši najbolji dani, serija
 07:15 Jackie Chan, crtana serija
 07:45 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:00 Bumba, crtana serija
 08:10 Dona Barbara, serija
 10:10 U ime ljubavi, serija
 11:10 IN magazin
 12:00 Farma, reality show
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Dona Barbara, serija
 16:00 U ime ljubavi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:20 Upitnik, kviz
 17:40 Naša mala klinika, serija
 18:35 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Farma, reality show
 21:05 Lud, zburjen, normalan, serija
 22:35 UFC Specijal
 23:40 Večernje vijesti
 23:55 Nestali, serija
 00:55 Seinfeld, serija
 01:25 Bračne vode, serija
 01:55 Ezo TV, tarot show
 02:55 Heroji, serija
 03:45 Bliski odnosi, film
 05:25 Seinfeld, serija

05:50 Bračne vode, serija
06:15 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
07.10 Looney Tunes, serija
07.35 YooHoo i prijatelji, animirana serija
07.55 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija
10.10 Bibin svijet, serija
11.00 Cobra 11, serija
12.00 Ekkluziv, magazin (R)
12.20 Večera za 5
13.15 Najljepši urok
14.05 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15.40 Cobra 11, serija
16.30 Kralj Queensa, serija
17.00 Pod istim krovom, humoristična serija
17.25 Raymond, serija
17.55 Bibin svijet, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5
20.00 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
21.00 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
22.40 Put osвете, kriminalistička serija
23.45 Vijesti
23.55 Sarah Connor: Kronike, znanstveno -fantastična serija (dvije epizode)
01.30 Red Bull Air Race, sportsko-zabavna emisija
02.05 Astro show

ČETVRTAK
17.6.2010.

06.15 - Najava programa
06.20 - Romi u Europi: Crna Gora - U poluvremenu, dokumentarna serija
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Neobično oružje, dokumentarni film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 7, serija
14.10 - Vijesti
14.35 - Romi u Europi: Švedska - Putovanje s Dominom, serija
15.00 - Rt straha, film
16.45 - Hrvatska uživo
16.55 - Hrvatska uživo
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Dome, slatki Dome - humoristična serija
20.50 - Otvoreno
21.55 - Kratki susreti
22.30 - Dnevnik 3
22.55 - Sport
22.58 - Vrijeme
23.00 - Poslovne vijesti
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Dobre namjere, serija

00.05 - Strana igrana serija (Zvezdane staze)
00.50 - Nogometno SP: Argentina - Južna Koreja, snimka
02.30 - Nogometno SP: Grčka - Nigerija, snimka
04.10 - Nogometno SP: Francuska - Meksiko, snimka
05.50 - Moj grijeh, telenovela

07.00 - Najava programa
07.05 - Žderonja, crtana serija
07.25 - Patak Frka, serija
07.50 - Na kraju ulice
08.05 - TV vrtić
08.15 - Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
08.40 - Igrana serija za djecu
09.05 - Daleko od doma 2, serija za djecu
09.30 - Zabavni program
10.00 - Tree Hill 5, serija
10.45 - Strani igrani TV film
13.00 - Nogometno SP - emisija
13.20 - Nogomet, SP: Argentina - Južna Koreja
15.20 - Nogometno SP - emisija
15.50 - Nogomet, SP: Grčka - Nigerija
18.10 - Jeeves i Wooster 2, humoristična serija
19.10 - Afrovizija - emisija
20.20 - Nogomet, SP: Francuska - Meksiko
22.20 - Afrovizija - emisija
23.15 - Vijesti na Drugom

23.25 - Zakon i red: Zločinačke nakane 3, serija
00.10 - Sedam razdoblja rocka: Stadijski rock, serija
01.00 - Šaptačica duhovima 3, serija
01.45 - Kraj programa

06.20 Naši najbolji dani, serija
07.15 Jackie Chan, crtana serija
07.45 Tomica i prijatelji, crtana serija
08.00 Bumba, crtana serija
08.10 Dona Barbara, serija
10.10 U ime ljubavi, serija
11.10 IN magazin
12.00 Farma, reality show
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Dona Barbara, serija
16.00 U ime ljubavi, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Upitnik, kviz
17.40 Naša mala klinika, serija
18.35 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Farma, reality show
21.05 Provjereno, magazin
22.05 Navy CIS, serija
23.10 Večernje vijesti
23.25 Nestali, serija
00.25 Seinfeld, serija
00.55 Bračne vode, serija
01.25 Ezo TV, tarot show
02.25 Heroji, serija
03.20 Anatomija jednog ubojstva, igrani film
06.00 Kraj programa

06.55 Miffy, animirana serija
07.10 Looney Tunes, serija
07.35 YooHoo i prijatelji
07.55 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
08.55 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
10.10 Bibin svijet, serija
11.00 Cobra 11, serija
12.00 Ekkluziv, magazin (R)
12.20 Večera za 5
13.15 Najljepši urok
14.05 Drugo lice
15.40 Cobra 11, serija
16.30 Kralj Queensa, serija
17.00 Pod istim krovom, serija
17.25 Raymond, serija
17.55 Bibin svijet, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5
20.00 CSI: Miami, serija
21.00 Uvod u anatomiju, dramska serija
22.40 CSI: NY, serija
23.45 Vijesti, informativna emisija
23.55 L.A. Dragnet, kriminalistička serija
00.50 Kost, kriminalistička serija
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, kriminalistička serija
03.20 Put osвете, kriminalistička serija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoleka.hr

[illegible]

Abstract